

پیش‌گفتار

شهرستان آران و بیدگل^۱ نقش ویژه‌ای در انقلاب اسلامی و دوران دفاع مقدس داشته است. مردم این شهرستان در دوران انقلاب اسلامی، جزء پیشگامان نهضت امام خمینی^(رحمه‌الله علیه) بودند و در دوران دفاع مقدس نیز با تقدیم ۸۴۰ شهید، ۳۳ مفقود، بیش از دو هزار جانباز و معلول و ۸۳ آزاده سرافراز، افتخار کسب رتبه اول ایثارگری در سطح کشور را به نسبت جمعیت دارند و به همین علت، روز چهارم دی‌ماه^۲ نیز به نام روز حماسه، ایثار و شهادت مردم آران و بیدگل نامگذاری شده است.

در این شهر محله‌ای به نام عباس‌آباد وجود دارد که جوانان آن همواره در امور علمی، فرهنگی و هنری زبانزد خاص و عام هستند. این جوانان هم در ایام انقلاب اسلامی و هم در دوران دفاع مقدس و نیز پس از آن، جزء جوانان خطشکن در عرصه‌های مختلف فراروی انقلاب اسلامی بوده‌اند. ۳۸ تن از این جوانان، گوهر وجود خود را در دفاع از کیان اسلام و انقلاب اسلامی، تقدیم حضرت حق نمودند و به درجهٔ رفیع شهادت نائل شدند. یکی دیگر از خصوصیت‌های بارز این محله، مجاورت آن با گلزار شهدای امامزاده محمد هلال بن علی^(علیه‌السلام) است. این گلزار تنها مدفن شهدای شهر نبوده و نیست؛ بلکه مرکزی فرهنگی، سیاسی و اجتماعی برای تقویت جبههٔ انقلاب اسلامی و محلی برای تجدید قوای نیروهای انقلابی شهر است و به همین منظور مجموعهٔ پیشو، که شامل خاطرات شهدای محلهٔ عباس‌آباد و بخش کوچکی از تصاویر آنان است،^۳ «بچه‌های کنار گلزار» نام‌گذاری شده است. این اثر کاری از دفتر مستندسازی انقلاب اسلامی و دفاع مقدس کانون فرهنگی هنری امام زمان^(علج‌الله تعالیٰ فرجه‌الشریف)^۴ است. این دفتر با کمترین امکانات و تنها با اخلاص و همت تعدادی از جوانان، در راستای حفظ، ثبت و انتقال خاطرات شهداء، تاکنون توانسته است با بیش از یک‌صد نفر از اعضای خانواده شهدا و رزمندگان دوران دفاع مقدس مصاحبه کند و حدود چهار هزار عکس از آن‌ها گردآوری نماید.

بدون شک این اثر بدون عیب و نقص نیست. از این‌رو از کلیهٔ خوانندگان محترم، به ویژه خانواده‌های معظم شهیدان و رزمندگان بزرگوار تقاضا می‌کنیم پیشنهادها و نظرات خود را برای رفع نواقص، با ما در میان بگذارند.^۵ لازم است در پایان از عزیزانی که مخلصانه و مجاهدانه در این مسیر گام برداشته‌اند و در به ثمر نشستن این مجموعهٔ سهیم بودند، به ویژه مسجد و کانون فرهنگی هنری امام زمان^(علج‌الله تعالیٰ فرجه‌الشریف) و پایگاه مقاومت بسیج و هیئت علی بن موسی الرضا^(علیه‌السلام) به عنوان اعضای اصلی دبیرخانهٔ یادواره سردار شهید حسین ملکیان و ۳۷ شهید محلهٔ عباس‌آباد تشکر و قدردانی نماییم.

دفتر مستندسازی انقلاب اسلامی و دفاع مقدس (دماء)

۱. شهرستان آران و بیدگل در استان اصفهان قرار دارد و از شمال به دریاچه نمک و استان‌های قم و سمنان، از غرب به شهرستان کاشان، از جنوب به نظرز و از شرق به شهرستان اردستان و نائین محدود می‌شود. راه مواصلاتی این شهرستان از کاشان عبور می‌کند.
۲. این روز همزمان با سالگرد عملیات کربلای چهار است که تعداد زیادی از جوانان شهر به درجهٔ رفیع شهادت نائل آمدند.
۳. خاطرات این کتاب، غالباً از مصاحبه‌های انجام شده با خانواده‌های شهدا می‌باشد. مجموعهٔ خاطرات رزمندگان و بقیهٔ عکس‌ها، انشالله در آینده چاپ خواهد شد.

۴. کانون فرهنگی هنری امام زمان^(علج‌الله تعالیٰ فرجه‌الشریف) در سال ۱۳۶۰ به همت و تلاش تعدادی از جوانان مخلص شهر تأسیس شده است (برخی از این عزیزان به درجهٔ رفیع شهادت رسیدند) و از آن سال تاکنون با انجام فعالیت‌های بی‌شمار علمی، فرهنگی و هنری، جزء کانون‌های ویژه و برجستهٔ کشوری محسوب می‌شود. www.Tavoozebehesht.ir

کانون فرهنگی هنری امام زمان (عجل الله تعالیٰ فرجه الشریف) آران و بیدگل

شهید اسماعیل آقاپور

زندگی نامه

اسماعیل در اول تیرماه ۱۳۴۴ به دنیا آمد. سیزده ساله بود که انقلاب اسلامی اوچ گرفت و او همراه برادران و دوستانش در راهپیمایی‌ها شرکت می‌کرد. شناخت امام خمینی (رحمه الله عليه) و انقلاب اسلامی بر شخصیت او اثر گذاشت و باعث شد در تیرماه ۱۳۶۰ که مقارن با شانزده سالگی او بود، برای اولین بار لباس رزم بر تن کند و به صف رزمندگان در منطقه سرپل ذهاب (ارتفاعات بازی‌دراز) بپیوندد. پس از آن، برای اجرای فرمان امام خمینی (رحمه الله عليه) مبنی بر شکسته شدن حصر آبادان، به جبهه آبادان اعزام شد. اسماعیل در آخرین اعزام خود در فروردین ۱۳۶۱، در عملیات فتح‌المبین به شدت مجروح و در بیمارستان قائم مشهد بستری شد. او پس از تحمل یک ماه درد، در سوم اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۱ به دیدار مبعوث شتافت.

حاطرات

بی‌تاب شهادت

اسماعیل دانش‌آموز سال سوم دبیرستان بود. با دوستانش عازم جبهه شدند. چند ماه بعد، تعدادی از رفقاء شهید شدند. اسماعیل برای مرخصی آمده بود. حال و هوای عجیبی داشت. طاقت نداشت بماند تا مرخصی‌اش تمام شود. دلش را جبهه جاگذاشته بود. پرسیدم: چقدر قرض داری که این‌طور ناراحتی؟ آهی کشید و گفت: انگار لیاقت شهادت نداریم. به نقل از برادر شهید

*****

بی‌قراری

عراقی‌ها شیمیایی زده بودند. چشم‌های اسماعیل به شدت آسیب دیده بود. سفیدی چشم‌هایش زرد شده بود. پزشکان برایش یک ماه استراحت تجویز کرده بودند. برگه محرمانه‌ای هم برای بسیج شهرستان نوشته بودند که اسماعیل زودتر از یک ماه نباید اعزام شود. چهار روز بیشتر طاقت نیاورد. بسیج آران و بیدگل اعزامش نمی‌کرد. خودش نامه‌ای به بسیج قم نوشت.

ساعت یازده شب بود که پدرم از مزرعه آمد. اسماعیل صبر کرد تا پدرم از خستگی خوابش ببرد. استامپ و نامه را آماده کرد. خیلی آهسته انگشت شست پای پدرم را در استامپ رنگی کرد. اما پدرم بیدار شد! آهسته زیر لب به اسماعیل گفت: احتیاج به این کارها نیست، به خودم می‌گفتی پای برگهات را انگشت می‌زدم! اسماعیل خجالت کشید. خندهید و گفت: نمی‌خواستم اذیت شوی بابا!

فردا صبح راهی قم شد و از بسیج همان‌جا، به فرماندهی مهدی زین‌الدین اعزام شد.

به نقل از برادر شهید

*****

توجه به نیازمندان

چند روزی بود که به مرخصی آمده بود. مقداری پول از پدرم گرفت. اما روز اعزام پول نداشت. همین که مطالبه کمی پول کرد، پدرم با تعجب پرسید: پس پول چند روز قبل چه شد؟! اسماعیل با آن خنده همیشگی گفت: زیاد مهم نیست آن پول چه شد؛ خرج شد بابا! بعدها فهمیدیم پول را همان روز به یک نیازمند داده بود.

به نقل از برادر شهید

*****

داوطلب آخرین عملیات

ایام عید بود. تلفن زنگ زد. گوشی را برداشتیم. اسماعیل سطحی برداشته ام. شما فقط یکدست لباس برایم بخرید و بیاورید! می خواهم دوباره برگردم. گفتم: اسماعیل! چند ماه است که منزل نیامده ای. بیا اینجا دیدوبازدیدی بکن، بعد برو! گفت: نه، حتماً لباس را بیاور! رفتم بازار برایش یکدست لباس خریدم و همراه مادرم راهی مشهد شدیم. وقتی مرا دید گفت: جایت در جبهه خالی بود.

اسماعیل چنان با شور و شوق از خاطراتش می گفت که فکر نمی کردم جراحاتش شدید باشد. پرستار گفت: نباید به او آب بدهیم. در حالی که اسماعیل به شدت تشنگ بود و فقط با پنبه لبها یش را مرتضوب می کرد. اسماعیل با وجود جراحات بسیار شدید، اصلاً آه و ناله نمی کرد.

گفتم: این چه وضعیتی است اسماعیل؟ چرا این قدر لاغر شده ای؟ جواب داد: مشکلی نیست همه این ها در راه اسلام است. غذایش سوپی بود که آن را هم با پنبه به لبها یش می گذاشتیم.

بعد گفت: بابا را نیاوردی؟ شش ماه بود پدر را ندیده بود. خیلی از سؤالش خجالت کشیدم. فکر نمی کردم مجروه هیتش آن قدر عمیق باشد که نزدیک شهادتش باشد! بعدها خیلی تأسف خوردم.

به نقل از برادر شهید

*****

آرپی جی زن شهید

یکی از هم رزانش تعریف می کرد: اسماعیل آرپی جی زن بود. فرمانده آمد و برای خط مقدم داوطلب طلبید. به بچه ها گفت: هر کس برود، به احتمال ۹۰ درصد شهید می شود و برنمی گردد. اسماعیل داوطلب شد و در مسیر، کالیبر پنجاه به او اصابت کرد. تمام روده و کبد اسماعیل از شکمش بیرون ریخته بود. من با دست همه را داخل شکمش ریختم و با چفیه، شکمش را بستم. به بچه ها گفت: با این وضعیتی که من دیدم، اسماعیل به بیمارستان نرسیده شهید می شود. اسماعیل چهل روز بعد شهید شد.

به نقل از برادر شهید

*****

لبخندی برای پدر

از مشهد برگشتم و برادرم که در جهاد کار می‌کرد به جای من به بیمارستان رفت. موقع بذرپاشی بود. پدرم خیلی دلش می‌خواست برای دیدن اسماعیل راهی مشهد شود. به پدر گفتیم: اسماعیل یک جراحت سطحی برداشته است، شما بمانید و به کشت و زراعتتان برسید، اسماعیل خوب می‌شود و می‌آید. وقتی خبر شهادت اسماعیل را آوردند و پدر را برای دیدن جنازه اسماعیل به سردهخانه بردهیم، خیلی بی‌تابی می‌کرد. حق هم داشت. نمی‌دانستم او را چگونه آرام کنم. گفتم: پدر! شما که می‌دانید اسماعیل بهشت را برایتان خریده است، بیا اسماعیل را ببین، آرام می‌شوی! جز این حرف چه می‌توانستم بگویم؟ کفن را که کنار زدیم، لبخند زیبایی که روی لب‌های اسماعیل نقش بسته بود، پدرم را خیلی آرام کرد؛ ولی تا زنده بود، وقتی تنها می‌شد، خیلی گریه می‌کرد. همیشه با خودش می‌گفت: آخرین باری که می‌خواست به عملیات برود، با هم بذر خیار کاشتیم. اسماعیل گفت: من کمکت می‌کنم این بذرها را بکاریم؛ ولی خودم از این محصول نخواهم خورد.

به نقل از برادر شهید

*****

آخرین سلام

غروب روز شهادت اسماعیل بود. از من خواست برایش خاک تیمم بیاورم تا نمازش را بخواند. گفتم: اسماعیل جان! تو که نمی‌توانی نماز بخوانی. جواب داد: حتماً باید نماز را بخوانم برادر! با بررسی حال جسمی اسماعیل، کم‌کم دکترها هم متوجه شدند چه اتفاقی در شرف وقوع است. همه داخل سالن به حالت آماده‌باش بودند. خاک را برای تیمم آوردم. موهاش را شانه زدم. نمازش را خواند. وقتی رسید به «السلام عليکم و رحمه الله و برکاته»، لبخندی روی لبانش نقش بست و به شهادت رسید.

به نقل از برادر شهید

*****

شهید ماشالله ابتدایی

زندگی نامه

ماشالله در خرداد ۱۳۴۰ در یکی از روستاهای جنوب تهران به دنیا آمد. او به دلیل وضعیت سخت مالی، تحصیل را رها کرد و برای کمک به خانواده به قالیبافی پرداخت. چند سال بعد همراه با خانواده به آران و بیدگل نقل مکان کردند و ماشالله به نقاشی اتومبیل روی آورد.

سال ۱۳۵۹ که جنگ بر کشورمان تحمیل شد، ماشالله دوره سربازی را می‌گذراند و با شور فراوان عازم جبهه‌های حق علیه باطل شد. بیش از پانزده ماه از خدمت سربازی را در مناطق جنگی کردستان (حاج عمران) و خوزستان (آبدان) - گذراند و در این مدت، چندین بار از طرف فرماندهان ارتش مورد تشویق قرار گرفت. عشق و علاقه او به جبهه و دفاع از اسلام و میهن سبب شد که بعد از اتمام دوره سربازی، باز به جبهه برگردد تا این‌که در ۱۶ مردادماه سال ۱۳۶۲، در عملیات والفجر ۲ کربلایی شد و شهادت‌نامه‌اش را با خون خویش امضا کرد.

خاطرات

اثر دعا

عیال‌وار بودم و همزمان چهار فرزندم سرخ گرفته بودند. سه فرزندم کم‌کم خوب شدند؛ اما حال ماشالله نگران کننده بود. پیرزنی سیده در نزدیکی ما خانه داشت که مردم به دعایش اعتقاد داشتند. از او خواستم برای بچه‌ام دعا کند و الحمد لله خدا ماشالله را برایمان نگه داشت.

به نقل از پدر شهید

*****

بصیرت مثال زدنی

ماشالله فهم خوبی از اوضاع جامعه داشت. وقتی دوره سربازی‌اش را در پادگانی در قم سپری می‌کرد، بنی‌صدر تازه رئیس جمهور شده بود. او بنی‌صدر را قبول نداشت و یک شب عکس بنی‌صدر را از قاب بیرون کشیده بود. این خبر در پادگان پیچیده بود و نگهبانان موافقه شده بودند.

به نقل از برادر شهید

*****

دوراندیشی

سال ۱۳۵۹، برادرم (کریم) سربازی خود را در شیراز می‌گذراند. با ماشاءالله و چند نفر از دوستان به دیدنش رفتیم. آن زمان عکس مسعود رجوی و آیت‌الله طالقانی را کنار هم می‌چسبانند و تبلیغات زیادی می‌کردند. کنار پارک ایستاده بودیم. ماشاءالله عکس رجوی را پاره کرد. پرسیدم چرا این کار را کردی؟ گفت: شما اگر می‌ترسید، دنبال من نیایید. عده‌ای دارند از عکس آیت‌الله طالقانی سوء استفاده می‌کنند.

به نقل از برادر شهید

*****

فرزنданی در پناه خدا

پسرانم با هم به جبهه می‌رفتند و گاهی مردم می‌گفتند شما دین خودتان را به اسلام ادا کرده‌اید. سه فرزندتان را با هم به جبهه نفرستید. اما من در تنها‌ی‌هایم به روزهایی فکر می‌کرم که خداوند این بچه‌ها را به ما داد و در کودکی، نوجوانی و جوانی از هر بلافای حفظشان کرد. اگر به دست من بود، حتی نمی‌توانستم یک ناخن‌شان را درست کنم. با خودم می‌گفتم خداوند اگر بخواهد بچه‌هایم را از من بگیرد، هر جا باشند می‌گیرد؛ پس چه افتخاری بالاتر از این که بچه‌ها در راه خدا بروند؟ بنابراین هیچ وقت مانع رفتن پسرانم به جبهه نشدم.

به نقل از پدر شهید

*****

دیدار آخر

غروب بود. بچه‌ها با هم خداحافظی می‌کردند. من و ماشاءالله به هم نگاه کردیم؛ ولی نتوانستیم با هم خداحافظی کنیم. هر دو کمک آرپی‌جی حسین دهقانی بودیم. ماشاءالله گلودرد داشت و سرفه‌های زیادی می‌کرد. نگران سرفه‌هایش بودم که مبادا دشمن بشنود و یک گردن را زیر آتش بگیرد.

صد صلوات نذر کرم که ماشاءالله دیگر سرفه نکند. صبح روز بعد از عملیات، ماشاءالله را ندیدم. هیچ کس به من چیزی نمی‌گفت. خیلی دنبالش گشتم؛ ولی پیدایش نکردم. نزدیکی‌های عصر، بچه‌ها را قسم دادم که هر کس ماشاءالله را دیده است به من بگوید. یکی از بچه‌های کاشان (که بعدا همان‌جا شهید شد) گفت: من دیدم که برادرت شهید شد.

خودمان را رساندیم جایی که ماشاءالله شهید شده بود. با این که سخت مجروح شده بودم؛ ولی دلم می‌خواست جنازه برادر شهید را به عقب ببرم. کمتر از ده متر بین من و ماشاءالله فاصله بود؛ ولی آتش دشمن بیداد می‌کرد.

ما تابع حضرت امام بودیم که فرمودند: خودتان را حفظ کنید تا در مقابل دشمن بجنگید. قرار شد تا شب صبر کنیم و شب به کمک بچه‌ها، جنازه‌ها را به عقب برگردانیم؛ اما نزدیک غروب، دستور عقبنشینی صادر شد و به ناچار به شهر برگشتمیم. بعد از بیست روز، جنازه ما شاهد را آوردند.

به نقل از برادر شهید

*****

شهید محمدتقی ابتدایی

زندگی نامه

محمدتقی در اول مرداد سال ۱۳۴۳ در جهانآباد، یکی از روستاهای جنوب تهران، در خانواده‌ای مستضعف، پا به عرصه زندگی نهاد. دوران کودکی او در همان روستا سپری شد. در نهالگی به همراه خانواده‌اش به آران و بیدگل آمدند. تا پایان دوره ابتدایی تحصیل کرد؛ ولی به دلیل فقر مالی و نیازی که پدر به او داشت، از ادامه تحصیل بازماند و در دامداری به کمک پدر شتافت.

اوایل جنگ تحمیلی، محمدتقی، به دلیل سن کم، نتوانست در جبهه حضور پیدا کند؛ اما این عامل مانع از حضور او نشد. محمدتقی با اصرار و تلاش، بالاخره توانست در کردستان حضور یابد و همین زمینه‌ساز حضور دوسرالله‌اش در جبهه‌های جنوب، از طریق لشکر ۸ نجف اشرف و لشکر ۱۴ امام حسین (علیه السلام) شد.

محمدتقی در حالی برای عملیات کربلای ۴ آماده می‌شد که قلب دختر خردسالش در خانه به انتظارش می‌تپید! او در وداع آخر، همسر و فرزندش را به خدای شهیدان سپرد و در همین عملیات، در چهارم دی ماه ۱۳۶۵، به صف عاشوراییان پیوست.

حاطرات

احترام به پدر و مادر

محمدتقی به خواندن نماز اول وقت بسیار اهمیت می‌داد و پدر و مادر را احترام می‌کرد. چون پدرش برای کار دامداری، به ناچار، ساعتها دور از خانه و خانواده به سر می‌برد، محمدتقی در سرما یا گرما، به هر زحمتی بود، با موتور، غذا برای پدرش می‌برد. به مادرش هم خیلی احترام می‌گذاشت. هر بار از جبهه برمی‌گشت، اول به سراغ مادرش می‌رفت و جوابی ایشان می‌شد.

به نقل از همسر شهید

*****

امانت خدا

خیلی علاقه داشتیم ماشاءالله ازدواج کند، ولی همیشه می‌گفت: تا جنگ تمام نشود، ازدواج نمی‌کنم. بنابراین، اهل خانه که از ازدواج ماشاءالله نالمی‌شدند، رفتند سراغ محمدتقی و دامادش کردند تا در شهر بماند و به من کمک کند. محمدتقی ازدواج کرد، ولی جبهه را رها نکرد. می‌گفت: من باید بروم جبهه پدر جان!

من هم هیچ مخالفتی نکردم. گفتم: من راضی‌ام ببابا، هر کاری بکنی من راضی‌ام!

بار آخر که خداحافظی کرد، صورتش را بوسیدم و گفتم: تو امانت خدا هستی. من سپردمت به خدا.
به نقل از پدر شهید

*****

ماندن میان دو راه

هر دفعه که محمدتقی به جبهه می‌رفت، من خیلی بی‌قرار و نگران می‌شدم. هر بار برای سلامتی‌اش نذر و نیاز می‌کردم. یک روز، مرا قسم داد که دیگر برای سلامتی‌ام نذر نکن. اینجا من بودم و عشق و علاوه‌ای که به همسرم داشتم و در نبودش لحظه‌شماری می‌کردم تا هر چه زودتر به سلامت برگردد. با هر صدای زنگ در خانه، به خیال‌می‌رسید که او برگشته است. دلم هیچ قرار نداشت. من بودم و دخترکی معصوم که به شدت نیازمند حضور پدر بود و هیچ چیز در این دنیا نمی‌توانست جای خالی پدر را برایش پُر کند. همسرم از من درخواستی داشت که پذیرش آن برایم بسیار سخت و سنگین بود؛ اما درنهایت گفتم چون همسرم را خیلی دوست دارم، نباید مانع او شوم. اجازه دهم او به آرزوی خود، یعنی شهادت برسد.

به نقل از همسر شهید

*****

انتخاب بهتر

وقتی از جبهه می‌آمد دخترمان را روی زانو می‌نشاند و بسیار نوازشش می‌کرد. گاهی اوقات هم که بچه خواب بود، خیلی آرام او را می‌بوسید و مدت‌ها به تماشایش می‌نشست.

می‌گفت معلوم نیست زنده باشم و دخترم را ببینم. دخترمان یک سال و نیمه بود که خبر شهادت پدرش را آورده و دو سال و نیم بعد جنازه‌اش را...

به نقل از همسر شهید

*****

رؤیای صادقه

شهادت ماشالله و محمدتقی را در خواب دیده بودم. برخی اعضای خانه مدام اصرار می‌کردند که بروم بپرسم چه خبری از محمدتقی دارند؛ ولی من به یقین می‌دانستم محمدتقی شهید شده است. می‌آمدند نشانی می‌گرفتند. پسرم داوود به آن‌ها می‌گفت: یک کتانی سفید پوشیده بود با جوراب سفید. دو سال و نیم طول کشید تا جنازه محمدتقی آمد. یک لگه کتانی با یک جوراب سفید پای چپش بود. پای راستش خم بود و دستش هم روی قلبش!

به نقل از پدر شهید

*****

شهید حسین ابراهیمزاده

زندگی نامه

حسین متولد آذرماه ۱۳۴۴ است. شش ساله بود که مادرش از دنیا رفت و حسین از کودکی طعم یتیمی و سختی را چشید. از سوی دیگر چون وضعیت مالی پدرش خوب نبود، در نوجوانی به ناچار درس و مدرسه را رها کرد و در مغازه آهنگری شاگردی کرد تا دست پدر را در روزهای سخت زندگی بگیرد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و شروع جنگ تح�یلی، برای گذراندن دوره آموزش نظامی، راهی اهواز شد و در عملیات آزادسازی خرمشهر شرکت کرد. مدتی بعد حسین در عملیات محرم تیربارچی یکی از گردانهای لشکر نجف اشرف بود و در همین عملیات در ۱۳۶۱/۸/۱۱، با تنی پر از ترکش، به دیدار خداوند رفت تا در صف محشر با شهدا محسور شود.

حاطرات

یادگاری برادر

از دوران کودکی، مادرمان را از دست داده بودیم و حسین نسبت به ما بسیار مهربان و دلسوز بود. هر بار که به مشهد می‌رفت، برایمان سوغات می‌آورد. بار آخر که به مشهد رفت، گویا می‌دانست آخرین سفرش است. برادرم اصغر را هم با خودش برد. از آن سفر برای من یک روسربندی کرد و گفت: این‌ها را یادگاری نگه‌دار و به خانه بخث ببر. هنوز این یادگاری را نگه‌داشته‌ام.

به نقل از خواهر شهید

*****

رضایت‌نامه

برای اعزام به جبهه، امضای پدرم را می‌خواست. پدرم گفت: تو که هنوز به سن قانونی نرسیده‌ای. برو سؤال کن، اگر اسمت را نوشتند، من هم امضا می‌کنم. حسین گفت: وقتی حضرت امام فرمودند جبهه رفتن واجب کفایی است، رضایت شما هم نیاز است. رضایت پدرم را گرفت و رفت.

به نقل از برادر شهید

*****

شفا یافته‌ی علی‌اصغر (ع)

یک ماه بعد از جبهه رفتنش، عملیات حصر آبادان شروع شد. خبر رسید که حسین در بیمارستان شهید بهشتی شیراز بستری شده است. با پدر و یکی از دوستانمان به شیراز رفتیم. حسین جراحی شده بود. وقتی از او سؤال کردیم حالت

چطور است؟ گفت: من خوبیم، اتفاقی نیفتاده! این در حالی بود که دکترش می‌گفت: شکمش پاره و روده‌اش سوراخ شده و تمام اعضای داخلی اش بیرون ریخته است.

بیمارستان مملو از مجروح بود. حسین را در راهرو بیمارستان خوابانده بودند. همه اعضای داخل شکمش را داخل کیسه‌ای ریخته بودند. دکتری که آمده بود حسین را معاینه کند، پرسید: بازهم می‌خواهی بروی جبهه؟ حسین جواب داد: حتماً! زودتر عمل جراحی تان را انجام دهید، می‌خواهم بروم.

پزشکان گفتند: بعد از عمل، باید مدتی در خانه بستری باشد. مدت کوتاهی در خانه ماند و دوباره برای معاینه به شیراز رفت.

این بار پزشکان بعد از معاینه گفتند: هیچ مشکلی ندارد و بهبود یافته است. حسین خوابش را تعریف نکرد اما گفت: حضرت علی اصغر (علیه السلام) شفایم داد.

به نقل از برادر شهید

*****

خبر از شهادت

فقط یک ماه از مجروحیتش می‌گذشت. هنوز زخم‌های شکمش خوب نشده بود. پدرم منزل نبود که حسین به خانه آمد و ساکش را بست. پرسیدیم: کجا می‌روی؟ گفت: جبهه، امام گفته من بیست میلیون بسیجی دارم، الان امام به ما احتیاج دارد.

به نقل از برادر شهید

*****

فصل موعود

آخرین باری که می‌خواست اعزام شود گفت: شهید علیرضا مستحکم را در خواب دیده‌ام و به من گفته است ۳۷ روز دیگر شهید می‌شوی. بعد هم گفت: بعد از دهه اول محرم (۳۷ روز دیگر) جنازه مرا خواهند آورد.

صبح روز سی و هفتم، پدرم آرام و قرار نداشت. سرگردان بود. انگار منتظر خبری بود. احساس می‌کردیم در و دیوار برایمان خبر شهادت حسین را آورده است.

نگاه مردم را شهادت حسین تعبیر می‌کردیم. بی‌قرار بودیم. تا این‌که بالاخره در همان روزی که حسین وعده‌اش را به ما داده بود، خبر شهادتش را به ما دادند.

به نقل از برادر شهید

*****

شهید علی محمد امینیان

زندگی نامه

علی محمد در اسفند ۱۳۴۳ به دنیا آمد. در نوجوانی شاهد شکوفایی انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی (رحمه‌الله علیه) بود و از همان زمان در مسجد امام زمان (عجل الله تعالیٰ فرجه الشریف) فعالیت می‌کرد. وقتی دشمن به کشورمان هجوم آورد، علی محمد سن زیادی نداشت؛ اما همچون سه برادر دیگر ش نتوانست آرام بماند و دست روی دست بگذارد. هفده ساله بود که لباس رزم بر تن کرد و در پانزدهم آبان ماه ۱۳۶۰ از طریق بسیج شهرستان قم، به صفت مردان عاشق اسلام پیوست. به اهواز رفت و پس از گذراندن یک دوره آموزش نظامی، به منطقه "کوت شیخ" در اطراف خرم‌شهر اعزام شد. بعد از حضور در عملیات فتح سوسنگرد و با وجود صورت خدمتی، برای فتح خرم‌شهر عازم جبهه شد و در مرحله دوم عملیات بیت المقدس شرکت کرد. علی محمد صبح روز ۲۱/۱۳۶۱ در پاتک دشمن بعضی به شهادت رسید و مفقودالجسد شد.

حاطرات

پسر خوش‌قدم

موقع تولد علی محمد، ما صاحب منزل شدیم و قدمش را بسیار خیر گرفتیم. پدرش، «خوش‌قدم» صدایش می‌کرد. یکبار پدرش می‌خواست بام مغازه‌اش را کاه‌گل کند. هیچ کارگری پیدا نکرد. یک دفعه دیدیم علی محمد که برای اعزام رفته بود، برگشت. پدرش گفت: دیدی حق با من است، علی محمد همیشه خوش‌قدم است. تا پایان کار آماده‌سازی سقف ماند و کمک کرد. فردای آن روز هم اعزام شد. انگار حکمت ماندنش این بود که پدرش را یاری کند.

به نقل از مادر شهید

*****

همه‌ی این پول، برای مادر

عضو تیم فوتبال فجر بود. کوهنوردی و پیاده‌روی هم می‌کرد. تابستان که می‌شد، یا در امور مغازه‌داری به پدر کمک می‌کرد، یا به خانه فامیل می‌رفت و قالی‌بافی می‌کرد. وقتی کمی بزرگ‌تر شد، برای کارگری به کاشان رفت. غروب که می‌آمد، مزدش را تمام و کمال به من می‌داد. به او می‌گفتم: محمدجان! همه‌ی این پول را به من نده؛ خودت هم از آن استفاده کن! جواب می‌داد: شما پنج تا دختر داری مادر! باید برایشان جهیزیه بخری! من پول احتیاج ندارم.

به نقل از مادر شهید

*****

پابوسی امام رضا (ع)

روی دار قالی بودم که پدرشوهرم آمد و گفت: وسایلت را جمع کن برویم پابوس امام رضا (علیه السلام). گفتم: من آمادگی‌اش را ندارم. علی محمد گفت: بلند شود برو! اگر پول هم نداری، خودم برایت فراهم می‌کنم. بعد هم کمک کرد تا وسایلم را

جمع کنم و مرا تا کنار ماشین همراهی کرد. وقتی برگشتم، دیدم در نبودم اتفاق را سفید کرده است. گوسفندهای هم
جلوی پایم ذبح کرد.

به نقل از خواهر شهید

*****

حلقه‌های دوستان

وقتی از جبهه می‌آمد، با دوستانش جلسه داشتند. همین‌که برای پذیرایی از دوستانش، وارد اتفاق می‌شدیم، حرفشان را
قطع می‌کردند. دلشان نمی‌آمد خانواده‌ها از سختی‌های جبهه آگاه شوند. همیشه در مخصوصی‌ها، از بچه‌های محل می‌
پرسیدند در مدت نبودشان، چه اتفاق‌هایی افتاده است تا اگر کاری از دستشان برآمد انجام دهنند یا اگر لازم باشد با
کارهای فرهنگی، کمبودها را جبران کنند.

به نقل از مادر شهید

*****

تفسیر ثروتمند

علی‌محمد همیشه می‌گفت: آن‌هایی که به جبهه می‌آیند، هرچند اکثرًا از خانواده‌های مستضعفاند، اما واقعًا ثروتمند
هستند. آن‌ها کوله‌بار خود را برای سفر آخرت سنگین می‌کنند.

زمانی که علی‌محمد شهید شد، من و تعدادی از دوستانم راهی جبهه‌ها شدیم. جبهه رفتن ما به خاطر عشق و علاقه‌ای
بود که او و دوستان شهیدش در وجود ما ایجاد کرده بودند.

به نقل از برادر شهید

*****

وصیت شهید

شوهرم برای کار به آبادان رفت و آمد داشت. در نبود او، علی‌محمد از بچه‌هایم مواظبت می‌کرد و جمعه‌ها آن‌ها را حمام
می‌برد. همیشه می‌گفت: اگر می‌خواهی بچه‌هایت نماز بخوانند، آن‌ها را تشویق کن و هرگز سرشان فریاد نزن!

بعد از عملیات آخری که علی‌محمد رفت، هیچ خبری از او نداشتیم. از دوستانش سؤال کردیم. گفتند: بیست روز است در
جستجویش بودیم و خجالت می‌کشیدیم به شهر برگردیم. محمدتان نیست! هر چه خواستیم ضجه بزنیم، مادر اجازه
نداد. گفت: وصیت علی‌محمد است که گریه نکنید تا دشمن خوشحال نشود.

به نقل از خواهر شهید

*****

آرامش پس از رویا

در فراق علی‌محمد خیلی بی‌تابی می‌کردم، به زیارت حضرت محمد‌هلال^(علیه‌السلام) می‌رفتم و دائم گریه و دعا می‌کردم. تا این‌که او را در عالم خواب دیدم. نشسته بود کنار سماور و چای می‌خورد. شروع کرد به خواندن سوره والعصر. آنجا بود که خدا به من آرامش داد.

به نقل از خواهر شهید

*****

شهید احمد باباکمال

زندگی نامه

احمد در فروردین ۱۳۴۲ دیده به جهان گشود. از همان کودکی اهل نماز و مسجد و برنامه‌های مذهبی بود. در دوران مبارزه با رژیم شاهنشاهی، احمد از جمله جوانانی بود که در شکل‌گیری و ادامه راهپیمایی‌های ضد رژیم پهلوی، پخش اعلامیه‌های امام خمینی (رهنما الله علیہ) و تعطیل کردن کلاس و مدرسه برای حضور در راهپیمایی، فعال بود. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، احمد دیپلم گرفت و در پیروی از فرمان حضرت امام (رهنما الله علیہ)، به یاری کشاورزان شتافت. همچنین در پایگاه‌های محلی، برای امنیت محله، شبها همراه دیگر نیروهای مردمی نگهبانی می‌داد.

سال ۱۳۶۱، احمد عضو سپاه شد و در اولین مأموریت، برای آموزش یکماهه به سیستان و بلوچستان رفت و سپس برای خدمت به این استان محروم، در آنجا ماند. پس از پایان این مأموریت، خود را آماده حضور در خط مقدم جبهه‌های نبرد کرد. تا این‌که بعد از چند بار حضور و مجروحیت در ۱۳۶۲/۱۲/۱۱ در منطقه طلاییه آسمانی شد.

حاظرات

سختی برای علمآموزی

انقلاب که شد، وقتی امام فرمودند: کاری برای این انقلاب و کشور بکنید، رفته‌یم سراغ کشاورزی که مملکتمان را آباد کنیم. اوضاع اقتصادی ما اصلاً خوب نبود و احمد هم خیلی سختی کشید. پول زیادی برای خرید دفتر و مداد مدرسه‌اش نداشتیم. اوایل می‌گفت: چرا من نباید مثل بچه‌های دیگر باشم؟ ولی وقتی دید وضع معیشتی خانواده خوب نیست، تصمیم گرفت روی پای خودش بایستد. تابستان‌ها بنایی می‌رفت. بعضی شبها تا دیر وقت کار می‌کرد. پول وسایلی را که لازم داشت، خودش به دست می‌آورد. این تلاش‌ها او را از درس و علم غافل نکرده بود. با سختی و تلاش فراوان، دیپلماش را هم گرفت.

به نقل از پدر شهید

*****

غیرت دینی

یکی از هیئت‌های مذهبی، برای عزاداری، همراه نوحه، موزیکی شبه‌ناک می‌زدند. احمد به یکی از بچه‌های هیئت گفت: این آهنگی که شما استفاده می‌کنید حرام است.

طرف مقابلش پرسید: یعنی چه؟ چه کسی این آهنگ را حرام کرده است؟

احمد جواب داد: همان کسی که مادرت را به پدرت حلال کرده، این آهنگ را هم حرام کرده است.

به نقل از پدر شهید

*****

آن ۳۳ نفر شهید...

من و پدرش برگهاش را برای جبهه امضا نمی‌کردیم. همین یک پسر را داشتیم و دل کندن از او برایمان محال بود؛ ولی با اصرار از ما امضا گرفت. اولین بار، سه ماه و ده روز چابهار بود. یک روز عکس شهید قاسم پور را آورد و گفت: محمدعلی هم شهید شد. عکس را که نگاه کردم گفتم: خدایا! بین چه پسر رشیدی بوده است. خدا می‌داند چقدر کمک پدر و مادرش بوده است.

گفت: مادرجان! ما ۳۳ نفریم. محمدعلی بیست و دومین نفر از ماست که شهید شد. یازده نفرمان باقی مانده‌ایم. همهٔ ما باید برویم و می‌رویم! راست می‌گفت. تمام آن ۳۳ نفر شهید شدند.

به نقل از مادر شهید

*****

ایشار در مرخصی

اول مهر بود. یکی از دوستانش آمد و گفت: من خودم احمد را دیدم که ساکش را بست تا برای مرخصی بیاید. چرا نیامده است؟ ما هر لحظه چشم انتظار آمدنش بودیم؛ ولی احمد نیمه شب تاسوعاً رسید. در را که باز کردم، گفتم: مادر برایت بمیرد احمدجان! تو که ده روز پیش ساكت را بسته بودی؟ چرا دیر آمدی؟ گفت: همزمانیم برای مرخصی رفته بودند. آن‌ها زن و بچه داشتند. من جای آن‌ها ماندم.

به نقل از مادر شهید

*****

خط مقدم

دوازده روز بیشتر پیش ما نماند. این بار که می‌خواست برود جبهه، گفت: چابهار هم که جبهه بود. جواب داد: نه! من می‌خواهم بروم خط مقدم مادر! احمد که رفت، یکی از دوستانش از چابهار آمد. برایمان تعریف کرد: احمد ساکش را بسته بود که از چابهار برگرد. یک روز تا حرکتش مانده بود. به بچه‌ها گفت: خوب است امروز که اینجا هستم، از فرصت استفاده کنم و بروم گشت و اطلاعاتی به دست آورم. در مسیر کوهستانی که رفته بود، دشمن رد پایش را دنبال کرده بود. احمد متوجه حضور دشمن می‌شد و پای تخته سنگی پنهان می‌شود و خود را به مردن می‌زند و بدین ترتیب جان سالم به درمی‌برد. بعد از آن با سختی فراوان خود را به پاسگاهی می‌رساند. سه روز نای حرف زدن نداشت. مدتی در آن پاسگاه از او نگهداری کردند تا حالش بهتر شد و به شهر برگشت.

به نقل از مادر شهید

*****

شفا یافته‌ی امام رضا(ع)

دست راستش در منطقه شلمچه مجروح شد. یازده روز بیمارستان اهواز بود. کمی که دستش بهتر شد، او را به بیمارستان مشهد منتقل کردند. ۴۸ روز آنجا بود. عفونت دستش خوب نمی‌شد. به همین دلیل پزشکان نمی‌توانستند جراحی را شروع کنند. بالاخره یک شب همه مجروحان را به حرم امام رضا^(علیه السلام) بردند و درب حرم را بستند. بعد از برگشت از حرم مطهر، احمد فقط گفت: امام رضا^(علیه السلام) همه را شفا داد.

به نقل از مادر شهید

*****

تو شجاعی

بعد از مجروحیتش کمی که بهتر شد، به او گفتیم: احمدجان! ما فقط تو یک پسر را داریم. بیا و از خیر جبهه رفتن بگذر! جواب داد: پدر و مادرهایی که چندین پسر دارند، هر کدام از پسرانشان عزیز هستند. من هم که یکی هستم، جان خودم را دارم. شما غصه این چیزها را نخورید مادر! اگر تقدیرم شهادت باشد، که به آرزویم خواهم رسید. اگر هم لایق نباشم، هر مقدار در جبهه باشم، شهید نخواهم شد.

خندیدم و گفتم: اگر شهید شوی، می‌روم با مسئولان جبهه، دعوا می‌کنم. گفت: مادرجان! من تو را می‌شناسم. می‌دانم که از این کارها نمی‌کنی! تو شجاعی! حق با احمد بود. شهادتش را تحمل کردم. هنوز هم از هیچ چیز شکایت نکرده‌ام.

به نقل از مادر شهید

*****

پای قدم‌های آخر

بار آخر گفت: مادر برای بدرقه دنبالم نیا! تو که می‌آیی ناراحت می‌شوی، من هم تا آخر که در جبهه هستم، ناراحتم. ولی دلم طاقت نیاورد. به حرفش گوش ندادم. رفتیم تا سپاه کاشان؛ ولی بین جمعیت زیاد رزمنده‌ها، احمد را ندیدم. تا لحظه آخر که پدرش پیدایش کرد. صدایش کردیم: احمد بیا.

گفت: مگر نگفتم برای بدرقه‌ام نیایید؟

گفتیم: ما نمی‌توانیم طاقت بیاوریم. معلوم نیست کی دیگر تو را ببینیم. اجازه بده تا پای ماشین در کنارت باشیم. هنگام رفتنش گفت: مادرجان! خواهش می‌کنم این بار دیگر جلسه دعا نگیری که من شهید نشوم. رفت و دیگر هم نیامد. تا مدتی کارم شده بود رفتن به کاشان. همان‌جا که بار آخر ایستاده بودم و قدم‌های آخرش را دنبال کرده بودم. کمی آنجا می‌ماندم، آرام که می‌شدم برمی‌گشتم.

به نقل از مادر شهید

*****

چشم‌انتظاری

خبر شهادتش را آورده بودند، اما جنازه نیامده بود. دو ماه اول خیلی ناراحت بودم. هیچ شبی درب خانه را نمی‌بستم. در ایوان می‌نشستم به امید این‌که بچه‌ام بیاید. تا این‌که خوابی دیدم و دلم آرام شد. از آن شب به بعد درب خانه را بستم و از صبح مشغول کارهایم شدم.

دیگر شهادت احمد را قبول کرده بودم!

به نقل از مادر شهید

*****

شهید احمدعلی بیابان پور

زندگی نامه

احمدعلی متولد خرداد ۱۳۴۵ است. او از همان کودکی با شرکت در برنامه‌های قرائت قرآن، جلسه‌های مذهبی و مراسم عزاداری محرم، به مسائل دینی و مذهبی علاقه‌مند شد. در آغاز جنگ تحمیلی، سن احمدعلی آنقدر نبود که به میدان جنگ قدم گذارد؛ اما عشق به جبهه و دفاع از اسلام و وطن باعث شد که او در چهارده سالگی با گرفتن شناسنامه المثنی و رفتن به جبهه، ثبات قدم و عزم خویش را در این راه نشان دهد.

احمدعلی در عملیات رمضان از ناحیه پا به شدت مجرح و بستری شد؛ اما راه ادامه داشت. او کسی بود که با زیارت عاشورا انسی عجیب داشت و کسانی که به حق، اهل زیارت عاشورا هستند، هرگز زیر بار ذلت نمی‌روند. او بازهم لباس رزم پوشید و برای حفظ اسلام به جبهه‌ها رفت و در عملیات متعدد والفجر ۸، خیبر و بدر مردانه جنگید و لایق شهادت شد.

احمدعلی حنظله شهرمان شد؛ چراکه حجله دامادی اش شهادتش بود و او با فریاد الله اکبر به نبرد با دشمنان دین و میهن اسلامی رفت و در دی ماه ۱۳۶۵ در عملیات کربلای ۴، پیام عزت و شهادت را برای نسل‌های بعد به یادگار گذاشت و مزد جهادش را با شهادت گرفت.

حاطرات

کرامت اهل بیت (ع)

شب سوم رمضان بود. احمدعلی در مسیر رفتن به مسجد، با دو چرخه‌ای تصادف کرد و پایش شکست. او را به قم بردهیم و پایش را گچ گرفتیم. سه شب از رمضان مانده بود که خواب دیدم آقای بزرگواری که دست در بدن نداشت، وارد اتاق شد. به دایی اش گفت: او را بلند کن. دایی اش احمدعلی را بلند کرد و آن آقا نگاهی به احمدعلی انداخت. صبح، گچ‌های پایش ترک برداشته بود. من گچ‌ها را جدا کردم و احمدعلی از کرامت اهل بیت شفا گرفت و راه رفت.

به نقل از پدر شهید

*****

عفت و غیرت

سه سال از احمدعلی کوچک‌تر بودم. او کلاس اول راهنمایی و من ابتدایی بودم. یک روز با دختر خواهرم به مدرسه می‌رفتیم. احمدعلی هم جلوتر از ما حرکت می‌کرد. وقتی به پاسگاه رسیدیم پسر رئیس پاسگاه، از پاسگاه بیرون آمد و روسربی من و دختر خواهرم را از سرمان کشید و انداخت. در این هنگام هر دو شروع کردیم به گریه کردن. احمدعلی صدای ما را شنید و فوراً برگشت. روپروری پسر رئیس ایستاد و سیلی محکمی در مقابل چشمان سربازان رژیم به صورت او زد. روسربی‌ها را به ما داد و گفت شما بروید.

ما دویدم و به مدرسه رفتیم. فکر می‌کردیم که سربازها احمدعلی را دستگیر کرده‌اند. زنگ تفریح از مدرسه بیرون آمدیم. مدرسه-هایمان کنار هم بود. از در مدرسه نگاهی انداختم. دیدم احمدعلی توی حیاط مدرسه است. خیالم راحت شد. اما روز بعد پسر رئیس پاسگاه که همکلاس احمدعلی بود، حسابی او را اذیت کرده بود.

به نقل از خواهر شهید

*****

زمان‌شناسی

احمدعلی کلاس دوم راهنمایی بود که انقلاب پیروز شد. یک روز گفت: بابا بیا مقداری زمین کشاورزی بخر! من خودم در کشاورزی کمکت می‌کنم. فکر خوبی بود. امام هم آن روزها تأکید داشت که مردم برای کمک به اقتصاد مملکت، کشاورزی را رونق دهند. زمین کوچکی با مقداری آب خریدیم. تابستان‌ها از میوه‌اش استفاده می‌کردیم. تا این‌که جنگ شروع شد و رفت جبهه. گفتم: مگر نگفته زمین بخر، من هم کمکت می‌کنم؟ پس چرا نمی‌آیی؟ جواب داد: شما هم کشاورزی را رها کن بیا جبهه.

به نقل از پدر شهید

*****

خیرات برای بچه‌ها

خیلی به بچه‌ها علاقه داشت. هر وقت می‌خواست غذا بخورد، همه بچه‌های خواهر و برادرش را دور سفره جمع می‌کرد تا با هم غذا بخورند. گفتم: احمدعلی، یک لقمه نان می‌خواهی بخوری، خودت بخور! می‌گفت: من عاشق بچه‌ها هستم. همیشه تأکید می‌کرد: اگر اتفاقی برایم افتاد، هرچه خواستید به نیت من خیرات کنید، به بچه‌ها بدھید.

به نقل از خواهر شهید

*****

توصیه‌های الگوبخش

آن قدر درباره حجاب سفارش کرده بود که دختر پنج ساله من روسربی به سر می‌کرد. برای ما شده بود الگو. می‌گفت: آرام زندگی کنید. دعوا نکنید. حجاب خودتان را رعایت کنید.

به نقل از خواهر شهید

*****

شهادت به شرط عروسی

شش سال جبهه بود. همیشه به احمد می‌گفتیم ازدواج کن! قبول نمی‌کرد تا این‌که در عالم خواب یکی به او گفته بود: اگر می‌خواهی شهید شوی باید ازدواج کنی! آمد گفت: من می‌خواهم ازدواج کنم، شاید به این واسطه شهید شدم. اصرار

داشت به عروس خانم بگوییم شرایط احمدعلی این است: جبهاش ترک نخواهد شد و برای هر نوع اتفاقی مانند جانبازی، اسارت و شهادت آماده باشد.

توی صف نماز جماعت بودیم که دختر مورد نظر احمدعلی را از مادرش خواستگاری کرد. دختر همه شرایط احمدعلی را قبول کرد. فردا شب برای خواستگاری اش رفتیم و احمدعلی شب عید همسرش را عقد کرد. بعد از چند ماهی هم زندگی مشترکشان را شروع کردند.

به نقل از مادر شهید

*****

انس با قرآن

خانمش گفت: می خواهم در خانه به دخترها قرآن یاد بدهم. احمدعلی خیلی خوشحال شد و فوراً قبول کرد. خودش یک تخته سیاه هم برایش مهیا کرد. خوشحال بود که خانمش معلم قرآن شده است. ما هم فضای خانه را آماده می کردیم. حیاط را آپاشی می کردیم و برایشان چای دم می کردیم.

به نقل از خواهر شهید

*****

خبر شهادت

می گفتم: می خواهی بروی جبهه، برو؛ اما من برای خانمت ناراحتم. شب در عالم خواب دیدم که در مکان بدی گیر افتاده بودم و داشتم خفه می شدم. یکی گفت: این بار آخر است که پسرت می رود. اگر اجازه ندهی برود و امتحانش را پس بدهد، اینجا گرفتار می مانی!

بیدار شدم. خوابم را برایش تعریف کردم و گفتم دیگر نمی گوییم نرو. گفت انشالله این دفعه می رویم کربلا.

به نقل از مادر شهید

*****

عاشق دیدار امام

عاشق حضرت امام بود. داشت از عملیات برمی گشت که خبردار شد تعدادی از بچه ها برای دیدار حضرت امام عازم قم هستند. سر از پا نمی شناخت. از من پرسید: بچه ها کجا هستند؟ کی حرکت کردند؟ گفتم: همین الان حرکت کردند. گفت: مادر لطفاً یکدست لباس تمیز توی ساکم بگذار تا بروم. لباس هایی که از عملیات آورده بود و توی ساکش بود، هنوز خیس و گلی بود. آنقدر باعجله رفت که وقت نشد لباس های خیسش را از ساک بیرون بیاورم. بچه ها را پیدا کرده بود و سوار ماشین شده بود. قم که رسیده بودند، همانجا سریع به حمام رفته بود و خودش را برای دیدار امام مهیا کرده بود.

به نقل از مادر شهید

*****

سفر به گلستان شهدا

وقتی می آمد مرخصی، گاهی مرا به قم می برد. یکبار در برگشت گفت: گلزار شهدای قم رفته‌ای؟ گفتم نه. دفعه‌ بعد که از جبهه برگشت، گفت: برویم قم، سر قبر شهدايی که نرفتی. رفتیم قم شهدا را زیارت کردیم. ناهار خوردیم و بعد از ظهر هم برگشتم.

به نقل از مادر شهید

*****

آخرین بدرقه

بار آخر اجازه نداد برای بدرقه‌اش به کاشان برویم. گفت: این بار آخر است. توصیه‌ای که درباره همسرم دارم این است که اجازه بدھید آزاد باشد، خودش راهش را انتخاب کند. اگر می خواهد به خانه پدرش برگردد و دوباره ازدواج بکند، اجازه دهید خودش تصمیم بگیرد. گفتم: چشم، خاطرت جمع باشد.

به نقل از مادر شهید

*****

تعبیر شهادت

عملیات کربلای ۴ تمام شده بود. خیلی از دوستانش شهید شده بودند. به دلم افتاده بود احمدعلی هم شهید شده است. من و خانم‌ش هر دو خواب دیده بودیم که تعبیرش شهادت احمدعلی بود. تا این که پسرم حسین دست به کمر آمد. گفت: مادر چیزی می خواهم بگوییم؛ ولی چطور به بابا خواهی گفت؟ گفتم: مادر! ما از دیشب تا حالا آماده‌ایم. رفتم توی خانه. بابای احمدعلی توی ایوان نشسته بود. گفتم اسماعیل دل بکن! احمدعلی شهید شده است.

به نقل از مادر شهید

*****

شهید محمدجواد ترکزاده

زندگی نامه

مادر در دوران بارداری از بلندی افتاده بود و نگران وضعیت نوزادی بود که در شکم داشت؛ در صورتی که او هیچ نمی-دانست نوزادش پسر است، در خواب به او مژده دادند که «نگران جوادت نباش». برای همین نام جواد را برایش برگزیدند. تیرماه ۱۳۴۹ محمدجواد دیده به جهان گشود. در آغاز دفاع مقدس، او کودکی ده ساله بود و در ساخت‌وساز پایگاه شهدای آران و بیدگل، از نظافت گرفته تا کارگری، بی‌مزد و بی‌منت کمک کرد. شانزده ساله بود که تصمیم گرفت به همراه دوستانش به جبهه برود. سال ۱۳۶۵، در اولین اعزام، یک دوره ۴۵ روزه به گردان امام محمد باقر^(علیه السلام) رفت. پس از مرخصی، باز به جبهه‌ها برگشت و هشتم تیرماه ۱۳۶۵ در حال وضو گرفتن، با ترکش گلولهٔ خمپاره شصت، برای نماز شهادت و ضوی خون گرفت و خبر شهادتش در شب شهادت امام جواد^(علیه السلام) به خانواده‌اش رسید.

خاطرات

غمخوار مادر

حدود دوازده سال داشت؛ ولی در کارهای خانه خیلی کمک می‌کرد. زمستان بود و رفت چای بریزد. سماور روی بدنش برگشت. دو دست و دو پایش سوخت. وقتی با پسر دیگرم علی‌محمد، او را به اورزانس بردیم، برادرش طاقت نیاورد توی اتاق بایستد. دست و پای جواد را شستند و پانسمان کردند؛ اما هیچ صدایی از جواد بلند نشد.

بعد از چند روز، یکی از دوستان جواد، پنهانی از او پرسیده بود: تو مگر درد نداری که اصلاً دم برنمی‌آوری؟ جواد هم گفته بود: من به خاطر مادرم هیچ نمی‌گویم که غصه نخورد!

به نقل از مادر شهید

*****

ترک تحصیل...

مقطع ابتدایی را که تمام کرد، تحصیل را رها کرد. اصلاً نمی‌خواست به مدرسه برود. پرسیدم: جواد! چرا درست را ادامه نمی‌دهی؟ گفت: تا شاه سر کار باشد، من درسش را نمی‌خوانم. می‌گفت: شاه ظالم است و به مردم ظلم می‌کند.

به نقل از مادر شهید

*****

فداکاری...

آن شب عروسی داشتیم و بابای محمدجواد به مزرعه نرفت. یکی از کشاورزان آمد و گفت: حاج اسماعیل! امشب بیا با هم برویم صمرا. (کشاورز از شب کمی می‌ترسید و معمولاً شوهرم برای آبیاری کنارش می‌ماند). همسرم گفت: امشب ما

عروسوی داریم و نمی‌توانم بیایم. جواد که قضیه را شنید، گفت: بابا! شما بمانید، من می‌روم. پیرمرد می‌گفت: آن شب،
جواد تا لحظه آخر کنار من ماند.

تا چند سال، آن پیرمرد برای زیارت جواد به گلزار شهدا می‌آمد.

به نقل از مادر شهید

*****

زخم عشق

یک روز از پایگاه به خانه آمد. دیدم دستش خونی است. گفتم: چه شده جواد جان؟
جواب داد: چیزی نیست. ما را که به جبهه راه نمی‌دهند، ما هم می‌رویم پایگاه فعالیت می‌کنیم. شاید قرار بوده است توی
جبهه دستم زخمی شود، این اتفاق اینجا برایم افتاده است.

به نقل از مادر شهید

*****

حفظ بیتالمال

مسئول تدارکات پایگاه بود و نسبت به بیتالمال خیلی حساس بود. اگر قرار بود چیزی به کسی تحويل دهد، سر موقع
تحویل می‌داد و سر موقع تحویل می‌گرفت. چراغ موتور پایگاه شکسته بود. پول جمع کرد و دوباره چراغ خرید. می‌گفت:
موتور مال بیتالمال است، نباید آسیبی به آن برسد.

به نقل از آقای محسن قندیانی - دوست و هم‌زمان شهید

*****

روزه‌داری و تحمل درد

آخرین مرخصی اش بود. دندان درد عجیبی داشت و روزه بود. قرص مسکن برایش آوردم. گفتم: جواد جان روزه‌ات را بازکن!
گفت: من امیدی ندارم که زنده باشم و بتوانم قضای روزه‌ام را بگیرم. بعد از همان ماه رمضان به جبهه رفت و شهید شد.
به نقل از خواهر شهید

*****

شیرینی شهادت

بار آخری که می‌خواست به جبهه برود، رفت شیرینی خرید. یک خربزه هم قاج کرد و چید توی بشقاب و به همه تعارف
کرد. گفت این آخرین خربزه و آخرین شیرینی است که با هم می‌خوریم! نمی‌خواستم برود. می‌خواستم از رفتن
منصرفش کنم. گفتم: جواد! وقت برداشت محصول است. خنده‌ید؛ ولی مصمم جواب داد: محصول را هم برداشت می‌کنیم،
نگران نباش مادر!

موقع اعزام، اوج گرمای تیرماه بود. گفت: کجا می خواهید بیایید؟ لازم نیست خودتان را بهزحمت بیندازید و به بدرقهام بیایید. من راضی نیستم. اذیت می شوید.

گفتم: می خواهی بروی برو، حداقل نامه را زودتر بفرست. نامه اش که رسید، ۱۰ روز بعد، خبر شهادت او را آوردند.

به نقل از مادر شهید

*****

آن شب شیدایی

شب شهادت جواد، بالای پشت بام خوابیده بودیم. هیچ کدام خوابمان نمی برد.

نیمه های شب همه بلند شدیم، آمدیم پایین بخوابیم. فردای آن شب، همه اهل محل می دانستند که جواد شهید شده است؛ ولی ما خبر نداشتیم. فقط دلمان آشوب بود.

عصر جمعه بود. بی قرار بودیم. گفتیم برویم امامزاده محمد هلال (علیه السلام)، شاید کمی آرام شویم.

برخی از دوستان علی محمد (برادر محمد جواد) آمدند خانه ما. من اصلاً نمی توانستم روی پای خودم بایستم. گفتند: جواد مجروح شده است. تا این حرف را شنیدم، دستم را به کمرم گرفتم و به دیوار تکیه زدم. وقتی که سر به دیوار گذاشتیم، دوستانش هم بغضشان ترکید. همه شروع کردند به گریه کردن. فهمیدم جوادمان شهید شده است.

به نقل از خواهر شهید

شهید حسین جوییان

زندگی نامه

حسین سال ۱۳۴۲ به دنیا آمد. از همان کودکی در کنار تحصیل، قالی‌بافی هم می‌کرد. البته به کارهای ساختمانی و قنایی (حفر چاه) هم علاقه داشت. نقطه عطف زندگی حسین، شهادت پسر دایی‌اش بود که باعث شد قالی، بنایی و همه‌چیز را کنار بگذارد و راهی جبهه‌ها شود. کسی نمی‌داند در وجود حسین چه تحولی رخ داد که وقتی در یک عملیات مجروح شد و پانزده روز در بیمارستان اهواز بستری بود، همین که بهبودی پیدا کرد، بی‌آن‌که به شهر و خانه برگردد، از همان‌جا راهی منطقه عملیاتی بستان شد. او بعد از این عملیات ازدواج کرد و همسرش را خیلی دوست داشت؛ با این وجود، باز به جبهه رفت و در روز ۱۳۶۱/۴/۲۷، که مصادف با ۲۳ ماه رمضان بود، با زبان روزه به شهادت رسید.

خاطرات

مهارت ویژه

حسین اهل کار بود. در یادگیری فوت و فن کارها هم از هوش بالایی برخوردار بود. روز اول که به حرفة‌ای مشغول می‌شد، روز بعد، استاد همان کار بود.

مسئولین پایگاه برنامه‌ریزی کرده بودند که در قسمت شمالی پایگاه، چاههایی حفر شود. روز اول، حسین، کنار یکی از بزرگ‌ترها ایستاد و تا شب در حفاری چاه کمک کرد. فردای آن روز، یکی از بچه‌ها را به کار گرفت و کار حفر چاه را خودش ادامه داد.

شجاعت و مهارت حسین و این‌که انجام هیچ کاری را برای خود عار نمی‌دانست، زبانزد خاص و عام بود.

به نقل از برادر شهید

*****

روزی حلال

حسین و هم‌زمانش بچه‌های پاک و مخلصی بودند که یک‌عمر با سختی و مشقت بزرگ شدند؛ ولی از فرمان خدا سرپیچی نکردند. بچه‌های آن زمان، در کنار کارهای بیرون خانه، قالی‌بافی هم می‌کردند. اصلاً نوع کار برای حسین اهمیت نداشت. فقط به حلال بودن مزد فکر می‌کرد. گاهی چهار-پنج روز برای مسجد کار می‌کرد؛ ولی مزد نمی‌گرفت. می‌گفت: برای خداست؛ وقتی هم که جنگ شروع شد، کار و قالی و همه‌چیز را کنار گذاشت و برای دفاع از اسلام و ناموس و کشور راهی جبهه شد.

اعتقادش این بود که حرف امام است و ما باید گوش به فرمان ایشان باشیم. می‌گفت: کار و زندگی و درآمد، همیشه هست؛ ولی حرف امام، از همه‌چیز واجب‌تر است.

به نقل از پدر شهید

*****

وعله شهادت

حسین نوجوان بود. یک روز صبح گفت: بابا! در عالم خواب، آقایی را در سرزمین کربلا در حال گریه کردن دیدم. علت را پرسیدم. آن مرد داستان شهادت آقا اباعبدالله را بازگو کرد. سؤال کردم: آیا اشخاص دیگری هم در این سرزمین شهید خواهند شد؟ جواب داد: آری! گفتم: آیا من هم شهید خواهم شد؟ جواب داد: آری، تو هم شهید خواهی شد. جسدت هم مدتی در این سرزمین خواهد بود؛ ولی کسانی جنازهات را خواهند یافت و به خانوادهات خواهند رساند.

آن روز بعد از این که حسین خوابش را برایم تعریف کرد گفت: پدرجان! خودت را برای هر اتفاقی آماده کن!
به نقل از پدر شهید

*****

کمین موفق

در تعقیب و گریزها به یک دپو رسیدیم. تیربار عراق روپرویمان روشن بود و آتش زیادی روی سر بچه‌ها می‌ریخت. گفتیم: باید شهادتینمان را بخوانیم. از اینجا جان سالم به در نخواهیم برد.

حسین گفت: ناراحت نباشید، هر طور شده است تیربار را قطع می‌کنیم. بچه‌ها در گیرودار طراحی نقشه برای خاموش - کردن تیربار بودند که تیربار قطع شد.

صدای حسین را شنیدیم که گفت: بچه‌ها! حالا می‌توانیم با خیال راحت به راهمان ادامه دهیم. حسین با کمین موفق شد
توانسته بود عراقی را از روی تیربار بلند کرده و کارش را تمام کند!

به نقل از برادر شهید

*****

سیزده سال تا رجعت...

عملیات رمضان بود که حسین با لشکر نجف اشرف عازم جبهه شد. وقتی فرمانده شهید شد، مسئولیت تعدادی از بچه‌ها را به حسین سپردند.

حسین و هم‌زمانش توسط عراقی‌ها محاصره شدند. بعد از شکستن حصر، حسین اصرار داشت تا جنازه شهدا را به عقب انتقال دهیم. بچه‌ها گفتند: با این کار جان خودت را به خطر می‌اندازی!

حسین جواب داد: تا جنازه دوستانم را به پشت جبهه منتقل نکنم، خیالم راحت نمی‌شود.

حسین رفت و رفت تا از تیررس نگاه بچه‌ها خارج شد؛ اما آن لحظه کسی نمی‌دانست که سیزده سال طول خواهد کشید تا حسین برگردد.

به نقل از همزمان شهید

*****

من از توام مادر

وقتی بعد از سیزده سال، حسین را آوردن، یکی از خانم‌های همسایه گفت: شما یقین دارید پسر خودتان است یا استخوان یک عراقی است؟ خیلی دلم شکست. نماز نافله شبم را خواندم و خوابیدم. به محض این‌که خواب رفتم، دیدم حسین بالای سرم نشسته است. با پیراهن سفید و صورت نورانی مثل ماه. سه مرتبه گفت: مادر من از تو هستم! بیدار شدم و تمام خانه را گشتم. رفتم در خانه را باز کردم. هیچ‌کس نبود. به خودم که آدمم، فهمیدم همه‌چیز خواب بود؛ ولی دلم قرص شد که آن جنازه‌ای که دیدم، حسین من است.

به نقل از مادر شهید

*****

شهید نعمت‌الله حاجی جمالی

زندگی نامه

نعمت‌الله متولد فروردین ۱۳۴۵ است. همزمان با اوج‌گیری مبارزات علیه رژیم ستم‌شاهی، نعمت‌الله با شرکت در راهپیمایی‌ها و پخش اعلامیه‌های حضرت امام (رحمه‌الله علیه) با نهضت اسلامی همراه شد و پس از پیروزی انقلاب اسلامی، بنا به علاقه‌ای که به تحصیل علوم دینی داشت، به حوزه علمیه رفت. آنچه در زندگی این شهید به چشم می‌آید، موقعیت-شناسی این نوجوان است. خانواده و حوزه علمیه او را به ادامه تحصیل سفارش می‌کنند و از او می‌خواهند اول درسشن را تمام کند و بعد به فکر جبهه باشد. نعمت‌الله می‌گوید: درس همیشه هست؛ اما جبهه الان به ما نیاز دارد و حضور در جبهه اینک از حضور در سنگر علم ضروری‌تر است. نعمت‌الله در بیستم فروردین ۱۳۶۱، در عملیات فتح المبین (منطقه شوش)، کارنامه قبولی‌اش را در مدرسه شهادت گرفت.

حاطرات

شجاعت از نوجوانی

نعمت‌الله خیلی بیشتر از سن و سالش می‌فهمید. مدرسه که می‌رفت، عکس‌های شاه و خانواده‌اش را از اول کتاب‌هایش پاره می‌کرد و توی زمین پشت خانه می‌ریخت. این کار آن زمان مجازات داشت و کمتر کسی جرئت انجام چنین کاری را داشت.

بچه‌هایی که بعدها قرار بود سربازان امام خمینی شوند و از اسلام دفاع کنند، از همان اول، دل نترس و سر پرشوری داشتند.

به نقل از پدر شهید

*****

از خودگذشتگی

از سریازی نامه نوشته بودم که برای من یک ساعت بخرید و بفرستید. آن‌زمان، وضعیت مالی خانواده‌ها زیاد خوب نبود و نعمت‌الله کاملاً حواسش بود که پدر و مادرم بابت این قضیه که نمی‌توانند برای من ساعت بخند، غصه‌دار نشوند. از خودگذشتگی کرده بود و ساعت خودش را به یکی از بچه‌ها داده بود تا برایم بیاورد.

به نقل از برادر شهید

*****

درس‌های عملی

نعمت‌الله برای تحصیل در حوزه علمیه، اول به کاشان و بعد به قم رفت. اهل نماز اول وقت و نماز شب بود. شب‌ها شام نمی‌خورد و در جای گرم‌ونرم نمی‌خوابید. مدت‌ها دلیل این کارش را نمی‌دانستم تا این‌که اصرار کردم و گفت: شام نمی‌خورم تا اگر نیمه شب از گرسنگی بیدار شدم، درد گرسنگان و فقرا را درک کنم و در جای راحت نمی‌خوابم تا بتوانم زودتر از خواب دل بکنم و نماز شب بخوانم.

هیچ‌وقت ندیدم نعمت‌الله رفتارهای دینی و مذهبی را به کسی تحمیل کند. او با رفتش اسلام را تبلیغ می‌کرد.

به نقل از مادر شهید

*****

عاشق جبهه

همیشه به نعمت‌الله اصرار می‌کردیم اول دیپلمت را بگیر، بعد به جبهه برو. ولی او می‌گفت: در همین زمان جبهه به ما نیاز دارد. عاشق جبهه و شهادت بود. من برای جبهه رفتن به او اجازه ندادم. مسئولین حوزه هم به خاطر سن کمش اجازه ندادند؛ اما علی‌رغم همه مخالفتها، نعمت‌الله با دوستانش به قم رفتند و از آنجا به جبهه اعزام شدند.

به نقل از پدر شهید

*****

شهید بی‌سر

پسر بزرگم می‌دانست نعمت‌الله شهید شده است و در سرداخانه دزفول است. همه محله را سپرده بود تا به من حرفی نزنند؛ ولی کم‌کم خودم همه‌چیز را فهمیدم. مردم مرا که می‌دیدند، بچیچ می‌کردند. تا این‌که یکی از همسایه‌ها گفت: نعمت‌الله شهید شده است. پسر شانزده ساله‌ام شهید شده بود.

گفتند: هفت شهید را آورده‌اند کاشان. به همراه شیخ جواد قاسم‌پور و پسرم برای شناسایی جنازه رفتیم.

جنازه‌ها را یکی‌یکی دیدیم تا به جنازه نعمت‌الله رسیدیم. سر در بدن نداشت. از پاهایش او را شناختم. از جورابی که از خانه پوشید و رفت. خدا طاقت عجیبی به من داده بود؛ چون توانستم تن بی‌جان و بی‌سر پسرم را ببینم و تاب بیاورم.

به نقل از پدر شهید

*****

شهید نعمت الله خانی

زندگی نامه

پدرش به شکرانه این نعمت الهی او را نعمت الله نامید. نعمت الله متولد سال ۱۳۴۷ است. در کارهای خانه به مادرش کمک می کرد و در کارهای کشاورزی نیز پدرش را یاری می کرد. سیزده سال بیشتر نداشت که تصمیم گرفت به جبهه های حق علیه باطل برود؛ اما او را نپذیرفتند. بعد از گذراندن آموزش نظامی و با پافشاری و اصرار در سال ۱۳۶۱، سه ماه به سیستان و بلوچستان (منطقه چابهار) اعزام شد. نعمت الله در اعزام بعدی به مریوان (عملیات والفجر^۴) رفت و سال بعد با حضوری هفت ماهه در جبهه ها، برای خودش مردی شد.

حضور در جبهه او را از مسائل و مشکلات فرهنگی مردم و محله غافل نکرده بود. به همراه دوستانش در محله، در کتابخانه امام زمان (عجل الله تعالیٰ فرجه الشریف) و پایگاه شهدا شبانه روزی فعالیت می کردند.

در عملیات والفجر ۸، نعمت الله به عنوان بی سیمچی در صف رزم‌ندگان قرار گرفت و در تاریخ ۱۳۶۴/۱۱/۲۸ در منطقه عملیاتی فاو، به آرزوی دیرینه اش یعنی شهادت رسید.

حاطرات

بالشت هایی که خاطره شدند

یک شب با دوستانش خانه ما بودند. گویا تصمیم داشتند تا صبح کارهای فرهنگی برای محله انجام دهند. برای این که ما نگران نشویم، دو سه تا بالش را خوابانده بودند و روی آنها، پتو انداخته بودند! صبح، چندبار رفتم و نگاه کردم. خیال کردم هنوز خوابند. نگران شدم. رفتم پتو را برداشتیم، دیدم بالش ها را به جای خودشان گذاشته اند و برای انجام کارهای فرهنگی به مسجد رفته اند.

به نقل از مادر شهید

حال معنوی

من در ادوات لشکر بودم و حدود ۳۰۰ متر با بچه های گردان امام محمد باقر^(علیه السلام) فاصله داشتم. در یکی از صبح های جمعه، گفتم سری به بچه ها بزنم: ساعت ۸ صبح به گردان رسیدم. نعمت الله را دیدم که تسبیح به دست داشت و صلوات می فرستاد. حالات معنوی خاصی داشت. نماز جماعت و ذکر صلوات و روزه اش ترک نمی شد. نماز شب هم می خواند. گاهی ضبط صوتی را می برد توی سنگر و پای روضه ها گریه می کرد.

به نقل از آقای جواد سربندی - دوست و هم رزم شهید

*****

گریه برای مرخصی نرفتن

هر چه اصرار می‌کردیم برو مرخصی، می‌گفت: تا من کار مفیدی توی جبهه انجام ندهم، مرخصی نمی‌روم. گریه می‌کرد و به شهر برنمی‌گشت. آخرین نفری که به اصرار مرخصی را قبول می‌کرد، نعمت الله بود.

به نقل از برادر شهید

*****

دیدار یار...

صبح زود دشمن حمله کرد. فرمانده گروهان، آقای جاویدنیا، به بچه‌ها گفت: باید قسمتی از بریدگی را بپوشانیم تا دشمن نفوذ نکند. نعمت الله کمک بی‌سیم‌چی بود. در میان آتش سنگین دشمن، دو نفر بر قصد داشتند خاکریز را بشکافند و به بچه‌های ما نزدیک شوند. نعمت الله بلند شد تا کالیبر را با اسلحه کلاش بزند که سینه و دست‌هایش تیر خورد و خونریزی زیادی کرد. چون آمبولانس در دسترس نبود، نعمت الله و دیگر مجروحان را با جیپ ۱۰۶ به گردان آبی کوثر در ساحل ارونده رساندند. بعد با قایق به بیمارستان صحرایی منتقل شان کردند و پانسمان‌های ابتدایی را انجام دادند؛ ولی نعمت الله در راه انتقال به بیمارستان اهواز، داخل هلی کوپتر به شهادت رسید.

به نقل از برادر شهید

*****

عکسی برای حجله

نعمت الله نزدیک سه سال جبهه بود. هر بار تا پای اتوبوس همراهش می‌رفتم. به جز بار آخر که هنوز هم حسرتش به دلم مانده است. وقتی جنازه‌اش را آوردند، به دیدن فرزندم رفتم. دست و کتف و سینه نعمت الله را پانسمان کرده بودند. به سینه‌اش یک چفیه بسته بودند. خون از سر و صورتش جاری بود.

یاد عکس‌هایی افتادم که بار آخر گرفته بود. دو عکس آورد خانه و به من نشان داد.

پرسید: مادر! این عکس‌ها قشنگ است؟

گفتم: البته که قشنگ است پسرم!

دوباره گفت: دوستانم گفته‌اند یکی از عکس‌هایت، برای دامادیات مناسب است و دیگری برای حجله شهادت.

نگذاشتم حرفش را تمام کند. گفتم: این حرف‌ها را نزن پسرجان! انشا الله به زودی دامادیات را ببینم.

خندید و رفت...

به نقل از مادر شهید

*****

خوابی که تعبیر شد

خواب دیدم در حیاط ایستاده بودم. ناگهان نعمتالله آمد و گفت: مادر! من تا پنجشنبه وقت دارم.

چند روز بعد، همزمانش از جبهه برگشتند؛ اما از نعمتالله خبری نشد.

رفتم خانه ابوالفضل رحمتی. از مادرش پرسیدم: پسر شما از جبهه برگشته؟

گفت: بله.

سراغش را از یکی دیگر از همزمانش گرفتم. جواب داد: شما قالی که می‌فروشی، آنرا پس می‌گیری؟! گفتم: نه!

آدم خانه. پسرم بی‌قرار بود؛ ولی چیزی نمی‌گفت. روز بعد فهمه همسایه‌ها از من درباره نعمتالله می‌پرسیدند. بی-

طاقت شده بودم نمی‌توانستم بیشتر از این جواب سوال‌های مردم را بدهم.

برگشتم خانه. برادرم خبر شهادت نعمتالله را به من داد.

عصر روز جمعه، جنازه نعمتالله را برایمان آوردند.

به نقل از مادر شهید

*****

شهید منوچهر خرات

زندگی نامه

منوچهر در مرداد ۱۳۴۶ به دنیا آمد. دوره ابتدایی را شبانه گذراند. او عشق و علاقه زیادی به ورزش، از جمله فوتبال و شنا داشت. منوچهر همپای مادر و پدر برای اداره زندگی زحمت می‌کشید. تا این‌که به سن جوانی رسید و برادر بزرگترش در جبهه محروم شد. او تصمیم گرفت پا جای پای برادر بگذارد و در جبهه‌ها حضور یابد. دوره آموزش مقدماتی را گذراند و به عنوان سرباز در میان سلحشوران گردان امام محمد باقر^(علیه السلام) لشکر ۱۴ امام حسین^(علیه السلام) حاضر شد. او با شور و شوق در عملیات کربلای ۴ شرکت کرد و در تاریخ ۱۳۶۵/۱۰/۴ به شهادت رسید. پیکر پاک منوچهر پس از ۲۹ سال توسط گروه تفحص پیدا شد و در مراسمی بسیار باشکوه روی دوش مردم استان اصفهان و مردم شهیدپور آران و بیدگل تشییع شد و در گلزار شهدای امامزاده محمد‌هلال^(علیه السلام) در کنار دوستان شهیدش به خاک سپرده شد.

حاطرات^۶

تیمار خوار مادر

وقتی پدرش را بردن سربازی، پسر اولم دو ساله بود و منوچهرم دو ماهه. آن روزها درآمدی جز قالی‌بافی نداشتیم. منوچهر مثل یک دختر کارهای خانه را انجام می‌داد. کل خانه را که تمیز می‌کرد آن وقت می‌رفت سراغ تفریح و فوتبال. بعد از نماز عشا هم شبانه درس می‌خواند. همیشه می‌گفت: مادر! شام مرا کنار بگذار تا موقع برگشت از مدرسه شما را بیدار نکنم.

به نقل از مادر شهید

*****

نماز اول وقت

به نماز اول وقت خیلی اهمیت می‌داد و مواطبت می‌کرد تا نمازش را اول وقت بخواند. بعضی شبها منوچهر در دامداری می‌ماند. صبح زود که به سراغش می‌رفتم تا برای نماز صبح او را صدا بزنم، همین که وارد می‌شدم می‌گفت: مادر! خیالت راحت باشد، نماز را خوانده‌ام.

به نقل از مادر شهید

*****

چهل روز در جبهه

^۶ مجموعه خاطرات شهید خرات، در دوران مفقودالجسدی‌بودن این شهید ثبت شده است.

با این که پدر خانواده بودم، اول خودم به جبهه رفتم، بعد پسرانم رستم و منوچهر آمدند. وقتی منوچهر را برای ثبتنام بردم، قبول نمی‌کردند، چون سنش کم بود. با اصرار و دستبردن در تاریخ تولد شناسنامه‌اش، او را ثبتنام کردند. منوچهر هفده ساله بود که اعزام شد و فقط چهل روز جبهه بود و به آرزویش رسید.

به نقل از پدر شهید

*****

کفش‌های لنگه به لنگه

هردویمان جبهه بودیم. چهار- پنج کیلومتر با هم فاصله داشتیم. بار اولی بود که منوچهر آمده بود جبهه. با یکی از بچه‌ها رفتیم دیدنش. شب عملیات کربلای ۴ بود. منوچهر از حمام آمده بود، با صورت گل انداخته. پرسیدم: کی می‌روید عملیات؟ گفت: یک ساعت دیگر. بعد همانطور که به طرز خاصی می‌خندید، ادامه داد: چیزی ندارم برادر! نه کارت بسیج، نه پلاک، نه کارت سپاه، هیچ! تنها نشانی ام این دو تا لنگه کفش‌هایم است که می‌بینی. کفش‌هایم لنگه به لنگه است.

ساعتش را با مقداری پول به من داد. باران می‌بارید. پرسیدم: منوچهر! تو دفعه‌ی اول است آمده‌ای جبهه، نمی‌ترسی؟ گفت: از هیچ چیزی نمی‌ترسم. اسلحه‌اش را نشانم داد، قد خودش بود. تعجب کردم. من دو سه سال جبهه بودم، هنوز جرأت نکرده بودم چنین اسلحه‌ی بزرگی تحويل بگیرم. با خودم گفتم: نورانیت از صورت منوچهر می‌بارد. شک ندارم امشب شهید می‌شود.

به نقل از برادر شهید

*****

چشم‌انتظاری

وقتی منوچهر شهید شد، خیلی گریه کردم. بینایی چشمم خیلی کم شد. کم کم با خودم گفتم آدم چیزی را که در راه خدا داد، دیگر برایش اشک نمی‌ریزد. البته هنوز هم وقتی ماشینی یا موتوری می‌آید توی حیاط خانه، فکر می‌کنم منوچهر آمده است. به خاطر ضعف بینایی‌ام، به جز گلزار شهدا هیچ‌جا نمی‌توانم بروم. بیشتر، صبح‌ها می‌روم گلزار که خلوت باشد. پسرم که قبر ندارد؛ ولی وقتی سر خاک شهدا فاتحه بخوانم، کمی آرام می‌شوم و برمی‌گردم خانه. هنوز هم منتظرم که منوچهر بیاید؛ ولی باز هم خدا را شکر می‌کنم!

با عکس منوچهر که درد دل می‌کنم تقاضایم این است: حالا دیگر مرا ببرد پیش خودش.

به نقل از مادر شهید

*****

شهید ابراهیم خواجه منصوری

زندگی نامه

ابراهیم متولد فروردین ۱۳۵۰ است. او با رفتن به حسینیه، مسجد و عضویت در کانون فرهنگی امام زمان (عجل الله تعالیٰ فرجه-الشیرف) و شرکت در برنامه قرائت قرآن مکتب المهدی (عجل الله تعالیٰ فرجه الشیرف) گویا خویش را آماده می‌کرد تا لباس رزم بر تن کند.

ابراهیم با حضور در تئاتر و ورزش فوتبال، به گونه‌ای دیگر در ساختن شخصیت خویش تلاش کرد و هنوز گردوغبار زندگی دنیا بر دل و جانش ننشسته بود که وارد عرصه جهاد شد و پس از پنج ماه حضور در جبهه‌های غرب و جنوب کشورمان، در فروردین ۱۳۶۷، در سن پانزده سالگی، کارنامه قبولی‌اش را در مدرسه شهادت گرفت و با افتخار به دیدار سالار شهیدان حسین بن علی (علیه السلام) رفت.

خاطرات

قناعتی مثال زدنی

همان ابتدای تابستان، به محض این که درس و مدرسه تمام می‌شد، می‌رفت رنگ‌کاری. در تمام عمرش یک بار شکایت نکرد چرا لباس کهنه است. یک بار نگفت برای من فلان وسیله را بخرید. یک بار تقاضای پول نکرد. ما درک نمی‌کردیم این پسر چه می‌کندا! چطور با فقر کنار می‌آید! قناعتیش مثال زدنی بود.

به نقل از پدر شهید

*****

رنگ الهی

استاد کارشناس کریم ابتدایی بود. اولین بار با هم به عنوان رنگ‌کار رفته بودند جبهه. همان یک‌بار، کار خودش را کرد. جبهه بدجور شیدایش کرد. دلش رنگ الهی گرفت. وقتی برگشت، شناسنامه برادرش را برداشت و ثبت‌نام کرد و رفت. چند ماه بعد، خونین بال برگشت.

به نقل از مادر شهید

*****

دیدار دولت

شب عید بود که آمد. صورتش سیاه بود. هرچه پرسیدیم چه اتفاقی افتاده؟ گفت: چیز مهمی نیست، سرما خورده‌ام. بعدها از رفایش سؤال کردیم، فهمیدیم در حلبچه شیمیایی شده است.

فقط هشت روز اینجا ماند. این بار وقتی می خواست برود، یکدست لباس داشت. به خواهرش گفت: لباسم به تنم گشاد است، لطفاً کمی برایم تنگتر کن! قرار است با بچه‌ها یا برویم دیدن حضرت امام یا پابوس امام رضا^(علیهم السلام). بعد از حدود پانزده روز، خبر شهادتش را آوردند!

به نقل از پدر شهید

*****

داستان عطش عشق

پسر بزرگم را که شیمیایی شده بود، به دکتر بردم. شخصی در مطب از من سؤال کرد، فامیل شما چیست؟ گفتم: خواجه منصوری.

گفت: پسر شما شهید شده است؟

گفتم: بله.

گفت: من فرمانده ابراهیم بودم. در عملیاتی در حلیچه اصرار می کرد که او را به خط مقدم بفرستم و من اجازه رفتن ندادم. ولی باز هم به خط مقدم آمده بود. ایشان چند روز از من ناراحت بود که چرا من اجازه رفتن به خط مقدم را به او ندادم.

به نقل از پدر شهید

*****

آخرین عکس

ابراهیم خیلی کم عکس می گرفت. چند روز قبل از شهادتش، با هم رفتیم و یک عکس انداختیم. بعد از چند روز که برای گرفتن عکس مراجعه کردم، عکاس گفت: عکس‌ها خراب شده است.

برای مراسم تشییع جنازه‌اش، از عکس چند سال قبلش استفاده کردیم. در همان مسیر تشییع، یکی از دوستان به مغازه عکاسی می‌رود. عکاس سؤال می‌کند: تشییع جنازه کیست؟ دوستم جواب می‌دهد: خواجه منصوری. عکاس با تعجب می‌گوید: ایشان که چند روز پیش برای گرفتن عکس مراجعه کرده بود. دوستم می‌گوید: اتفاقاً ما هم عکسی از ابراهیم نداشتمیم. عکاس شروع می‌کند به گشتن. ناگهان در میان عکس‌ها، نگاتیو عکس ابراهیم را پیدا می‌کند و آن را چاپ می‌کند و برخلاف انتظار او، عکس خوبی می‌شود. عکاس خودش تعجب کرده بود. می‌گفت: نمی‌دانم چه شده که من این عکس را دور نیانداخته بودم و این لطف خدا بود که آخرین عکس ایشان را داشته باشیم.

به نقل از برادر شهید

*****

شهید حسین خندان پور

زندگی نامه

حسین در شهریور ۱۳۴۱ دیده به جهان گشود. وضعیت مالی خانواده که با کشاورزی و دامداری به سختی اداره می‌شد، باعث شد او ترک تحصیل کند و در کارخانه مشغول به کار شود. با آغاز حرکت انقلابی مردم ایران، همراه با مردم، دل به انقلاب اسلامی سپرد. حسین اولین بار در ۱۳۶۱/۲/۷ راهی جبهه‌های حق علیه باطل شد. وقتی به مرخصی آمد، خانواده‌اش او را به ازدواج ترغیب و تشویق کردند و او به این سنت نیکو عمل کرد. دخترش در آستانه تولد بود که حسین برای بار دوم عازم جبهه شد و دوشادوش مردان این دیار، بار دیگر لباس رزم بر تن کرد و راهی طلاییه شد. شب عملیات بود که فرزند حسین پا به عرصه جهان نهاد. دختری که پس از هشت سال، جنازه پدر شهیدش از طلاییه برگشت.

حاطرات

رضایت‌نامه‌ی آزادی

همهٔ زحمت‌های خانه به عهدهٔ حسین بود. خریدهای خانه را او انجام می‌داد. حتی اگر از مدرسه خسته و گرسنه می‌آمد و از او می‌خواستیم برای خانه چیزی تهیه کند، نه نمی‌گفت. هیچ وقت روی حرف ما حرف نزد. هیچ‌کس هیچ گله‌ای از حسین نداشت. تنها کاری که ما از او خواستیم تا انجام ندهد، جبهه رفتنش بود. من و پدرش هیچ کدام راضی به رفتنش نبودیم؛ ولی او برای جلب رضایت‌ما، خیلی اشک ریخت. همین که برگه‌اعظام به جبهه‌اش را امضا کردیم، انگار عرش را به او دادند. در آسمان‌ها سیر می‌کرد، مدام می‌خندید و می‌گفت: من که دیگر آزاد شدم.

رفت و بعد از سه ماه آمد. برای این‌که دوباره هوای جبهه به سرشن نزند، خواهرش گفت: اگر ازدواج کند، در شهر ماندگار می‌شود.

خیلی با حسین حرف زدیم. بالاخره دختری را به عقدش درآوردیم که در شهر بماند، غافل از آن‌که کارش آسان‌تر شد. حالا دیگر برای خودش مستقل بود. خیلی راحت‌تر از قبل راهی جبهه شد. چون با همسرش صحبت کرده بود و ایشان که علاقهٔ حسین را دید، به رفتنش رضایت داد.

به نقل از مادر شهید

*****

ادای نذر

حسین برای خانواده من و خودش احترام زیادی قائل بود. از کار که برمی‌گشت، مقید بود اول به مادرش سر برزند. من از این کارش بسیار راضی بودم. بعد از یکی دو ماه که از ازدواجمان گذشت، گفت: من نذری دارم که باید ادا کنم. می‌خواهم بروم مشهد، پاپوس امام رضا^(علیه السلام) و بعد هم راهی جبهه شوم. دلم می‌خواهد اگر فرزندمان به دنیا بیاید، حتی اگر من نباشم، او را حسین‌وار و زینب‌وار تربیت کنی. اگر دختر بود نامش، زینب و اگر پسر بود اسمش را روح الله بگذارید. گفتم: چشم!

اول زندگی مان بود و رفتنش برایم بسیار سخت بود. وقتی برای بدرقه‌اش رفتم، گفت: اگر برایت سخت است، من نمی‌روم. گفتم: نه، اشکال ندارد. من دوری‌ات را تحمل می‌کنم، شما برو! من خیلی دوست دارم شما در راه دفاع از کشور قدم برداری.

به نقل از همسر شهید

*****

برگشتن روی دست‌های مردم

شب آخری که می‌خواست اعزام شود، منزلش مهمان بودیم. موقع خداحافظی با حسین صحبت کردم. گفتم: برادر جان! صبر کن فرزندت به دنیا باید، بعد برو جبهه! جواب داد: من و تو چگونه بزرگ شدیم؟ خدای فرزند من هم بزرگ است. الان کشور به حضور من نیاز دارد. الان من باید به امامم لبیک بگویم.

برای بدرقه‌اش که رفتم، گفتم: ان شاء الله در پناه خدا بروید و به سلامتی برگردید. با خنده جواب داد: برادر! برگشتن من روی دست‌های مردم خواهد بود.

به نقل از برادر شهید

*****

حسرت دیدار

هم‌رزمانش می‌گفتند: از مرحله اول عملیات خیر که برگشتیم، پای حسین چنان ورم کرده بود که داخل پوتین نمی‌رفت. پوتین بزرگ‌تری پیدا کرد و پوشید. هرچه از او خواستیم که در مرحله دوم عملیات شرکت نکند، می‌گفت: این مرحله، برای من اصل کار است.

شب آغاز مرحله دوم عملیات خیر، همزمان شده بود با شب تولد دخترمان. حسین گفته بود: من می‌دانم امشب فرزندم به دنیا خواهد آمد. فقط اگر فرماندهان اجازه دهنند، من بروم دخترم را ببینم و برگردم؛ ولی چون وارد مرحله دوم عملیات خیر شده بودند امکان مخصوصی وجود نداشت.

حسرت دیدار پدر و فرزند به دل هردو ماند.

به نقل از همسر شهید

*****

نشانه‌ی شهادت

برای حسین نامه‌ای نوشتیم تا خبر مسربخش تولد فرزندمان را به او بدهم. برادرم، شوهرخواهرم و حسین همگی در یک منطقه عملیاتی بودند. نامه را برگرداندند. وقتی علتش را پرسیدم، گفتند: حسین و بقیه در منطقه عملیاتی هستند و فعلًا هیچ خبری از آن‌ها نیست. تا سال‌ها بعد همین بی‌خبری ادامه داشت.

خبر شهادتش را ندادند. مفقودالاثر بود. هم‌زمانش مجروحيت حسین را از ناحیه پا دیده بودند. گفتيم شاید در دست دشمن اسیر شده باشد؛ ولی هرچه خوابش را می‌دیدم، می‌گفت: من پیش دوستانم هستم. دوستانش را که نشان می‌داد، همه از شهدا بودند و این نشانه شهادت بود.

به نقل از همسر شهید

*****

شهید حبیب اللہ دانه گردی

زندگی نامه

حبیب‌الله در اولین روز خرداد سال ۱۳۴۲ متولد شد. او پس از گذراندن دوره راهنمایی، برای کمک به خانواده، ترک تحصیل کرد و مشغول بنایی شد. حبیب‌الله پانزده ساله بود که امام خمینی (رحمه‌الله علیه) فرمان تشکیل ارتش بیست میلیونی را صادر کرد و او مردانه در این مسیر قدم نهاد و پیش از موعد به خدمت سربازی رفت. در سال ۱۳۶۲ به جای لباس دامادی، لباس سپاه بر تن کرد و راهی منطقه محروم سیستان و بلوچستان شد. پس از آن در عملیات فتح المبین، محرم، بدر و قادر شرکت کرد. حبیب‌الله قبل از شرکت در عملیات والفجر ۸، ازدواج کرد؛ اما دو ماه طول نکشید که در واحد اطلاعات و عملیات لشکر ۸ نجف، به عنوان یک نیروی فعال مشغول به کار شد و در بیستمین روز اسفند سال ۱۳۶۴، خداوند او را چون گلی از گل‌های بوستان عشق، در عملیات والفجر ۸، در منطقه فاو چید و در جوار خویش مأوا داد.

خاطرات

نماز، قرآن، مسجد

به خواندن نماز و قرآن بسیار اهمیت می‌داد و از پنج سالگی مسجد رفتن‌هایش ترک نمی‌شد. همیشه مساجدی را انتخاب می‌کرد که امام جماعت‌ش نماز را با وقار و متانت بخواند. در طول تحصیلش، از مدرسه که بر می‌گشت، کتاب‌های حوزوی را مطالعه می‌کرد و بعد به مسجد می‌رفت.

تا می‌توانست در جلسات قرائت قرآن شرکت می‌کرد. یک شب موضوع سخنرانی جلسه قرآن، جن و انس بود. حبیب‌الله با سخنران وارد پرسش‌وپاسخ شد، تا جایی که سخنران گفت: برای جواب‌دادن و قانع کردن شما، به مطالعه بیشتری نیاز دارم و ادامه بحث به جلسه بعد موکول شد. حبیب‌الله به سخنرانان پیشنهاد می‌کرد درباره خودشناسی انسان و مسائل جوانان صحبت کنند.

به نقل از خواهر شهید

*****

توجه به علاقه‌اش

حبیب‌الله علاقه زیادی به ورزش داشت و در زیرزمین خانه ورزش می‌کرد. در روزهای تابستان که به دلیل گرما نمی‌توانست کار کند، شبها به کوره‌های آجرپزی می‌رفت و طبیعتاً شبها نمی‌توانست ورزش کند. اما او میله‌های ورزش باستانی‌اش را با خودش می‌برد و در محل کار، از هر فرصتی برای ورزش استفاده می‌کرد.

به نقل از آقای سالخورده / داماد خانواده

*****

اوج شناخت

نسبت به احکام اسلام و اجرای آن بسیار مقید بود. لباس سپاه آرم «الله» داشت. حبیب‌الله همیشه می‌گفت: هر کس می‌خواهد لباس فرم مرا بشوید، اول وضو بگیرد.

به نقل از خواهر شهید

*****

وسعت اندیشه

مدام به ما سفارش می‌کرد که در کنار درس و تحصیلات، به زبان عربی و انگلیسی تسلط کامل داشته باشد. دلیل حرفش هم این بود که عربی زبان قرآن و انگلیسی زبان بین‌المللی است و یک مسلمان باید به هر دو زبان مسلط باشد. اهمیت تسلط داشتن به زبان عربی و انگلیسی اکنون برای خیلی‌ها عادی است؛ اما این دید باز و وسعت اندیشه، آن‌هم در بحبوحه جنگ، نکتهٔ جالبی است که همیشه فکر مرا به خود معطوف می‌کند.

به نقل از خواهر شهید

*****

کارهای بعد از مرخصی

یکی از برنامه‌های رزمندگان در مرخصی‌ها، کمک به مردم شهر بود. شهرداری آن زمان در زمینه نظافت شهر فعال نبود. حبیب‌الله و دوستانش قرار گذاشتند تا نیمه شب‌ها کوچه‌ها و خیابان‌های شهر را جارو بزنند. یک شب جاروزدن‌شان از ساعت دوازده تا سه‌وپنیم طول کشیده بود. فردا صبح، مردم مات و مبهوت مانده بودند که چه کسانی کوچه‌ها و خیابان‌ها را تمیز کرده‌اند. بعدها که این بچه‌ها شهید شدند، مردم فهمیدند جاروزدن‌های مخفیانه کار چه کسانی بود.

به نقل از آقای سالخورده / داماد خانواده

*****

پای‌بند به آداب

بسیار به اخلاقیات پای‌بند بود. از طرف یکی از دوستانش افطار دعوت شده بود. آن سال ماه مبارک رمضان در تابستان بود و حدود ساعت هشت و نیم شب اذان می‌گفتند. کار داشت و نتوانسته بود اول وقت خودش را به خانه دوستش برساند. گفتم: روزه‌ات را افطار کن و بعد برو. گفت: کسی که افطار می‌همان دیگری است، نباید خودش روزه‌اش را افطار کند. هر وقت به خانه آنها برسم، افطار می‌کنم.

به نقل از خواهر شهید

*****

معاشرت با اهل باطن

چوپانی در محله‌ی ما زندگی می‌کرد که به دلیل کم حرف بودنش، مردم هیچ اهمیتی به او نمی‌دادند؛ ولی حبیب‌الله بارها با او هم صحبت می‌شد و بسیار او را تحویل می‌گرفت. برای حبیب‌الله شغل و موقعیت و مقام و منصب بندگان خدا فرقی نمی‌کرد. سادگی، کرامت، بزرگواری و سلامتی باطن آدم‌ها مهم بود که چوپان آنها را داشت. اتفاقاً در موقعیت‌های مختلف، حبیب‌الله به افرادی توجه می‌کرد که دیگران به آن‌ها توجه نمی‌کردند.

*****

خاطراتی که هیچ‌گاه تعریف نشد

نوزده سال بیشتر نداشت که رفت جبهه. هیچ خاطره‌ای از جبهه تعریف نمی‌کرد. یک سال از سربازی‌اش گذشته بود که به سپاه رفت و به خاش اعزام شد. شش ماه در خاش فرمانده بود؛ ولی ما خبر نداشتیم. بعدها خاطره‌هایش را از همزمانش شنیدیم. فقط یک بار بعد از کلی اصرار، خاطره عملیاتی را تعریف کرد که در منطقه‌ای غیر افتاده بودند. تا چهار روز آب و غذا نداشتند و فقط شب‌ها می‌توانستند به سمت خاک ایران حرکت کنند. بعد از چهار روز، به قرارگاه ایران می‌رسند و جان سالم به در می‌برند.

به نقل از برادر شهید

*****

آمادگی در هر شرایط

حبیب‌الله برای همه کارها آماده بود. جبهه که بودیم، هر روز بعد از نماز صبح برای آمادگی در عملیات، برنامه رزم داشتیم. همه بچه‌ها حاضر به شرکت در برنامه‌های رزمی سخت نبودند. خواب، شیرین بود و استراحت از هر کاری آسان‌تر و دلپذیرتر؛ ولی حبیب‌الله علاوه بر تمرین صبحگاهی، تمرین جداگانه هم داشت. هم بدنش ورزیده بود، هم از کارهای سخت هراسی به دل نداشت و این چیزی نبود جز اخلاص او و تلاش برای رسیدن به هدف والايش که همانا شهادت بود.

به نقل از آقای سالخورده / دمامد خانواده

*****

تجلى احساس

حبيب الله دارای احساسات و عواطف خاصی بود. در میدان جبهه و جنگ حواسش به همه کس و همه چیز بود. مرحله اول عملیات محرم، به علت مجروحیتش، پشت جبهه فعالیت می‌کرد و خط مقدم نبود. وقتی از خط برگشتم عقب، آمد مرا در آغوش کشید و گفت: هر کدام از بچه‌ها که آمدند، سراغ تو را از آن‌ها گرفتم. پرسیدم: چرا؟ جواب داد: شما نک فرزند خانواده‌ای و من مدام به فکر سلامتی شما هستم. همیشه به پدر و مادرت فکر می‌کنم که از دست دادن تک فرزند برایشان بسیار سخت است.

به نقل از آقای سالخورده / داماد خانواده

*****

فیزیوتراپی خانگی...

حبيب الله در یکی از عملیات‌ها در تنگه چزابه، به شدت از ناحیه پا مجروح شد. از اصفهان تماس گرفتند و مجروحیتش را خبر دادند. رفته‌ی اصفهان. وضع پایش، بسیار وخیم بود. وقتی مخصوص شد و آوردیمش خانه، برای این‌که هرچه زودتر بهتر شود و دوباره برود جبهه، با وسایل بسیار ساده و ابتدایی، یک فیزیوتراپی خانگی اختراع کرده بود.

زمان زیادی لازم بود تا حبيب الله سلامتی کامل پیدا کند؛ ولی روزی چهار ساعت در خانه تمرین کرد تا این‌که بالاخره بهتر شد و دوباره راه جبهه را در پیش گرفت.

به نقل از آقای سالخورده / داماد خانواده

*****

بیت‌المال...

وقتی حبيب الله مجروح می‌شد، تعداد زیادی از مردم برای عیادتش می‌آمدند و مدام باید از آن‌ها پذیرایی می‌شد. به ما گفتند که بنیاد شهید برای هزینه عیادت‌های مردم از جانبازان، کمک مالی می‌کند؛ ولی حبيب الله کاملاً با کمک گرفتن از بنیاد مخالف بود. گفت: مال بیت‌المال است و من این کمک را نمی‌خواهم. بدون این‌که حبيب الله خبر داشته باشد، قرار شد با مادرخانم برویم بنیاد و مقداری کمک بگیریم. به طرف بنیاد حرکت کردیم. در انتهای همان خیابان اول که اکنون به نام شهید دانه‌گردی مزین شده است، چادر مادر حبيب الله بین چرخ‌های موتور گیر کرد. به هر مصیبتی بود چادر را آزاد کردیم و از همان راهی که آمده بودیم برگشتم. حبيب الله از صورت رنگ پریده مادرش متوجه شد که اتفاق ناگواری افتاده است. خیلی جدی گفت: مادر جان! به شما نگفتم نروید بنیاد!

به نقل از آقای دخیل سالخورده / داماد خانواده

*****

انتظار یک ماهه

عملیات والفجر ۸ بود که حبیب‌الله شهید شد؛ اما تا یک ماه جنazaهاش نیامد. خبر شهادتش را یکی از دوستانش برایمان آورد. می‌گفت: پیکر حبیب‌الله را خودم داخل قایق گذاشتم که برگردانم. ولی موج انفجار قایق را واژگون کرد و نتوانستم حبیب‌الله را بیاورم. مدت زمان مفقودبودنش خیلی به ما سخت گذشت؛ ولی اکثر خانواده‌هایی که بچه‌هایشان را برای جنگ می‌فرستادند، می‌دانستند در چه راهی قدم گذاشته‌اند و ممکن است چه سختی‌هایی در انتظارشان باشد. خدا هم طاقت فراق عزیزانمان را به ما داده بود.

به نقل از خواهر شهید

*****

قرآن بخوان

همیشه ناراحت بودیم که حبیب‌الله خاطرات جیوهاش را در دفترچه‌ای ننوشته است که برای آیندگان باقی بماند. خواهرزاده‌ام در عالم خواب، ناراحتی‌اش را از این موضوع بیان می‌کند و از او می‌پرسد چرا خاطراتش را ثبت نکرده است؟ حبیب‌الله جواب می‌دهد به جای خواندن خاطرات من، قرآن بخوانید.

به نقل از خواهر شهید

*****

شهید منصور دلاورزاده

زندگی نامه

منصور در سال ۱۳۴۷ به دنیا آمد. در دوران نوجوانی، مادرش را از دست داد و به دلیل مشکلات مالی خانواده تحصیل را رها کرد و به کشاورزی و کارگری روی آورد. شانزده سال بیشتر نداشت که تصمیم گرفت به جبهه برود و در صف نبرد با دشمنان بعضی قرار گیرد. او با دست کاری شناسنامه اش، راهی جبهه شد و در عملیات کربلای ۱، از ناحیه کتف مجرح شد. سال ۱۳۶۵ که منصور برای شرکت در عملیات کربلای ۵ راهی سرزمین خونبار شلمچه شد، خبر شهادت خود را پیشاپیش به خانواده اش داده بود و در همان عملیات به صف عاشوراییان خونین کفن پیوست.

خاطرات

یاری مردم

در خانه یک موتور داشتند که از آن برای انجام کارهایی که خانواده از او کمک می خواست استفاده می کرد. با آن موتور به مردم نیازمند هم کمک می کرد. بعضی اوقات که از کوچه عبور می کردیم، اگر کسی را می دید که به کمک احتیاج دارد، هم خودش دست به کار می شد هم از ما می خواست ساده از کنار این مسائل عبور نکنیم.

به نقل از همزمان شهید

*****

دائم الوضو

در طول شباهه روز همیشه با وضو بود. نماز اول وقتیش ترک نمی شد. این رفتارش روی ما که دوستانش بودیم اثر گذاشته بود. هرجا می رسیدیم، اگر وقت نماز شده بود، قبل از انجام هر کاری، اول نمازمان را می خواندیم.

به نقل از همزمان شهید

*****

دروغ گویی ممنوع

منصور اصلاً دروغ نمی گفت. ما که دوستانش بودیم اگر می خواستیم دروغ بگوییم طوری رفتار می کرد که نقشه هایمان، نقش بر آب می شد. با خنده به منصور می گفتیم: کلی نقشه کشیده بودیم راستش را نگوییم ولی تو همه چیز را خراب کردی! می گفت: تا با من هستید راستش را بگویید، من بلد نیستم دروغ بگوییم!

با منصور می‌رفتیم بنایی. اگر سر کار کمتر از حد معمول کار کرده بودیم وقت گرفتن مزد به صاحب کار می‌گفت امروز به جای بیست تومان باید پانزده تومان به ما بدھید. صاحب کار می‌گفت: من راضی‌ام ولی منصور فقط همان پانزده تومان را می‌گرفت.

به نقل از همزمان شهید

*****

لبخند همیشگی

با وجود این‌که سختی‌های زیادی در عمرش کشیده بود ولی یک بار هم ندیدم با تندا و غصب با دیگران حرف بزنند. لبخند هیچ وقت از روی لبس کنار نمی‌رفت. تنها جایی که ناراحت می‌شد و موضع می‌گرفت وقتی بود که یکی برای نظام جمهوری اسلامی حرف ناحقی می‌زد.

به نقل از همزمان شهید

*****

دیدار به قیامت

روز ۳۰ آذرماه ۱۳۶۵، منصور برای دیدن من به شوستر آمد. یک شب هم پیش ما ماند. هنگام رفتن منصور، انگار به دلم افتاده بود که دیگر او را نخواهم دید. گفتم: منصور برگرد! پرسید: چرا؟ گفتم: پنج دقیقه دیگر پیش من بنشین! آمد و نشست. یکی از بچه‌های رزمنده از من پرسید: پنج دقیقه کنارت بنشینند؟ یعنی چه؟!

گفتم: صبر کن بعداً توضیح می‌دهم. منصور که داشت می‌رفت، گفتم: منصور جان! تن نرو، آهسته برو! وقتی از دید چشمانم محو شد به رزمنده گفتم: به دلم برات شده دیگر منصور را نخواهم دید، خواستم پنج دقیقه هم که شده بیشتر ببینم!

به نقل از پدر شهید

*****

شهید مانده علی دلاوریان

زندگی نامه

مانده‌علی متولد تیرماه ۱۳۳۴ است. او بعد از اتمام دوره ابتدایی در کارگاه آجرپزی مشغول به کار شد و در خانه نیز قالی‌بافی می‌کرد. مانده‌علی پس از گذراندن دوره سربازی ازدواج کرد و از سال ۱۳۵۶ فعالیت سیاسی ضد رژیم ستم-شاهی را آغاز کرد. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی با توجه به سفارش امام خمینی^(رحمه‌الله علیه) در مورد استقلال کشور، به کشاورزی و دامداری روی آورد اما با شروع جنگ تحمیلی و با درک صحیح از شرایط کشور به جبهه‌ها رفت. مانده‌علی در عملیات محرم و رمضان شرکت کرد و آماده پروازی بلندتر شد. پانزدهم اسفند ۱۳۶۲ در عملیات خیبر نشان شهادت گرفت و پیکرش بعد از دوازده سال روی دوش مردم شهر تشییع گردید و در گلزار شهدای امامزاده محمد‌هلال^(علیه‌السلام) در کنار یاران شهیدش آرام گرفت.

خاطرات

شجاعت تا انتهای راه

قبل از انقلاب، داشتن رساله حضرت امام جرم بود و توزیع آن خیلی جرأت می‌خواست. مانده‌علی با همکاری حجه‌الاسلام سادات‌الحسینی از روحانیون شهر، رساله امام را پخش می‌کرد. اگر ساواک از این موضوع خبردار می‌شد، تمام رساله‌ها را نابود می‌کرد و آنها را به جایی می‌فرستاد که نه آب باشد نه آبادی.

به نقل از برادر شهید

*****

خدمت به مردم...

مانده‌علی بسیار به مردم خدمت کرد ولی هیچ کس او را نشناخت. در هر عرصه‌ای که نیاز بود وارد می‌شد و با اراده محکم کار می‌کرد. اوایل انقلاب بود و موتور آب زمین‌های کشاورزی خراب شده بود. در شب‌های سرد زمستان کمک‌های خیرین را جمع کرد تا توانست موتور آبی برای زمین‌های کشاورزی خریداری کند.

به نقل از پدر شهید

*****

شب زنده‌داری

با مانده‌علی همسایه بودیم. نیمه‌های شب بود که صدای ناله و گریه‌ای شنیدم. فکر کردم برای مانده‌علی مشکلی پیش آمده است. گوش دادم ببینم چه صدایی می‌آید. صدای "العفو العفو" او را شنیدم. با صدای بلند گریه می‌کرد و از خدا طلب بخشش و مغفرت داشت.

به نقل از برادر شهید

*****

پتوی قرضی

در زمان جنگ، اهالی شهرهای مرزی کشور، چون خانه‌های خود را از دست داده بودند، راهی شهرهای دیگر می‌شدند. تعدادی از آن‌ها نیز به شهر ما آمده بودند. مردم به آن‌ها کمک می‌کردند و اتاق و امکانات در اختیارشان می‌گذاشتند. مانده‌علی تمام پتوهای خود و خانواده‌اش را به آن‌ها داد و برای خانواده خودش از مادرش پتو قرض گرفت.

به نقل از برادر شهید

*****

پیش‌بینی شهادت

بار آخری که می‌خواست به جبهه برود به اعضای خانواده گفت: همه برای بدرقه‌ام بیایید. این دفعه آخری است که می‌روم. گفتم: این چه حرفی است که می‌زنی؟ حالا اول جنگ است وقت شهیدشدن نیست! گفت: من خواب دیده‌ام این بار آخر است. عملیات خیبر در پیش بود که رفت و در همان علمیات به شهادت رسید.

به نقل از پدر شهید

*****

جایگزین تخریب‌چی

مرحله اول عملیات خیبر به پایان رسیده بود. نیروها برای شروع مرحله بعدی عملیات آماده می‌شدند. فرماندهی گردان، نیروها را سازماندهی نمود. یکی از نیروها به علت بیماری و ضعف جسمانی قادر به شرکت در عملیات نبود و چون تخصص او تخریب بود و نیاز مبرم به تخریب‌چی احساس می‌شد، مانده‌علی به صورت داوطلب، جایگزین رزم‌منده‌ی بیمار و به عنوان تخریب‌چی گردان وارد عملیات شد. در پایان این مرحله از عملیات، دشمن آتش سنگینی روی گردان می‌ریخت. شدت درگیری به حدی بود که برخی رزم‌مندگان همچون مانده‌علی به صورت تن به تن با دشمن می‌جنگیدند. او با شجاعت و غیرت با دشمن مبارزه می‌کرد اما هنگامی که دشمن نتوانست به صورت رودرو با او مقابله کند، او را محاصره کردند و به شهادت رساندند.

به نقل از همزم شهید

*****

یک خاطره باید اضافه شود (در جواد برود

شهید جعفر دلاوریان

زندگی نامه

جهنده در شهریور ۱۳۴۵ به دنیا آمد. تحصیلاتش را تا دوم راهنمایی ادامه داد و سپس به قالی‌بافی، کشاورزی و لوله‌کشی پرداخت تا در امور اقتصادی به خانواده کمک کند. در خرداد سال ۱۳۶۲ داوطلبانه آموزش نظامی دید و به کردستان اعزام شد. سپس در دوازدهم بهمن ماه ۱۳۶۲ به منطقه عملیاتی خیر رفت و با این که پایش در طلاییه مجرح شد پس از درمانی مختصر با همین وضعیت دوباره به جبهه رفت. گویی که با برادرش (مانده‌علی) عهد کرده بود در طلاییه به او بپیوندد و با هم به بزم شهدا بروند. جعفر روز سوم اسفند ۱۳۶۲ در سن هفده سالگی در نبرد سنگین جزایر مجنون به شهادت رسید و پیکر پاکش بعد از هشت سال در تاریخ ۱۰/۱/۱۳۶۹ به وطن بازگشت و به خاک سپرده شد.

خاطرات

انس با نماز

نسبت به نماز و خصوصاً نماز جماعت خیلی حساس بود. با این‌که سن‌اش کم بود اما تا جایی که می‌توانست نمازهایش را در مسجد به جماعت می‌خواند.

به نقل از پدر شهید

*****

عشق یعنی این

چهارده سال بیشتر نداشت که برای اولین بار گفت: می‌خواهم بروم جبهه. همیشه فکر می‌کردم نوجوانی که تنها‌یی می‌ترسید خیلی کارها را انجام بدهد چگونه ممکن است در سن چهارده سالگی تصمیم بگیرد به جبهه برود و مقابل توپ و تانک دشمن بایستد و بجنگد؟! اما حقیقت امر این بود که عشق به امام و عقیده به اطاعت از ایشان و حب وطن، هرگونه ترس و واهمه‌ای را از دل بچه‌ها بیرون کرده بود.

به نقل از پدر شهید

*****

کفش پاشنه بلند

شناسنامه جعفر، آنقدر خطخطی شده بود که دیگر جایی برای دست‌کاری نداشت. اما مشکل جعفر فقط سن کم‌ش نبود. قدش هم کوتاه بود. مسئول بسیج آران و بیدگل یک پنجره درست کرده بود و هر کس قدش به پنجره می‌رسید برای

جبهه او را می‌پذیرفتند. جعفر یک کفش پاشنه بلند خرید، تازه یک چوب هم ته آن گذاشت و رفت کنار پنجره ایستاد.
مسئول بسیج شهر گفت: چطور ظرف این دو هفته قدت به این پنجره رسیده؟ بعد سرش را از پنجره بیرون آورد و کف
کفش او را دید! با هر سختی که بود اجازه اعزامش را گرفت و در همان عملیات هم به شهادت رسید.

به نقل آقای قاسم علی‌اکبرزاده - دوست و همزم شهید

*****

شهید ابوالفضل رحمتی

زندگی نامه

ابوالفضل در مرداد ۱۳۴۷ به دنیا آمد. نه ساله بود که پدرش پس از تحمل یک دوره طولانی بیماری از دنیا رفت. مادر، سرپرستی ابوالفضل و سه خواهرش را بر عهده گرفت. ابوالفضل همراه با پسر و همراه همیشگی اش، شهید ابوالفضل عباسی و تعداد دیگری از نوجوانان مؤمن و انقلابی، کتابخانه امام زمان^(عجل الله تعالى فرجه الشریف)^۷ را در محله عباس آباد تأسیس کردند.

چهارده ساله بود که در اولین اعزامش به سیستان و بلوچستان رفت و همین مأموریت او را آماده کرد تا در اعزام‌های بعدی به کردستان و سپس به جبهه‌های جنوب برود. ابوالفضل از چهارده سالگی تا هیجده سالگی سه بار مجروح شد و در عملیات کربلای ۴، همراه فرماندهاش سردار شهید حاج شیخ جواد قاسمپور در صف کربلاییان خونین کفن قرار گرفت.

خاطرات

داستان انگشت‌ها

همیشه وقتی برادرم می‌خواست جبهه برود مادرم کاغذی را برایش امضا می‌کرد. یک روز به ابوالفضل گفت: دایی‌ات که می‌خواهد جبهه برود مادر بزرگ پای برگه‌ای را امضا می‌کند ولی تو از چهارده سالگی این همه رفته‌ای جبهه، من هنوز جایی را امضا نکرده‌ام؟

ابوالفضل جواب داد: من به جای انگشت تو، انگشت شست پاییم را پایین برگه می‌زنم. پرسیدم چرا نمی‌آیی خودم برایت امضا کنم؟

گفت: چون من تنها پسرت هستم می‌ترسیدم ناراحت شوی و آن برگه را امضا نکنی!

به نقل از مادر شهید

*****

نماز شب

وقتی ابوالفضل و دوستانش از جبهه برایشان معنی نداشت. مدام پایگاه شهدا و کانون امام زمان^(عجل الله تعالى فرجه الشریف) بودند. شب‌ها رختخوابش را می‌انداختم که اگر بباید و خسته باشد، فوراً بخوابد. در دل شب چندین بار بیدار می‌شدم ولی ابوالفضل هنوز نیامده بود. یک شب گفتم ابوالفضل جان! دلم می‌خواهد دوشه شبی که تا جبهه رفتت مانده، خانه پیش خودمان باشی! گفت: چشم مادر! نیمه شب بیدار شدم دیدم نماز شب می‌خواند. با خودم گفت: پسر چهارده ساله‌ام نماز شب می‌خواند ولی من غافلم!

به نقل از مادر شهید

^۷ این کتابخانه در اوایل دهه هفتاد به دلیل وسعت گسترش دامنه فعالیت‌های خود به «کانون فرهنگی هنری امام زمان^(عجل الله تعالى فرجه الشریف)» تغییر نام داد.

*****

زیباترین پرده

در زمینه تبلیغات و تهیه کتاب برای کتابخانه همیشه پیش قدم بود. شیی در پایگاه شهدا نشسته بودیم و یادم آمد شب شهادت یکی از ائمه معصومین (علیهم السلام) است. گفتم: ابوالفضل، هیچ پردهٔ تسلیتی نزدایم. ابوالفضل گفت: بباید همین الان بزنیم.

گفتم: الان مردم خوابند. گفت کار ما برای خداست و خدا کاری می‌کند که مردم اذیت نشوند، ما هم جوری کار می‌کنیم تا مردم اذیت نشوند. روز بعد ابوالفضل گفت: قشنگ‌ترین پرده‌ای که در عمرمان نصب کردیم همین پرده‌ای بود که با ترس و لرز زدیم.

به نقل از آقای اکبر ستمکش- دوست و همزم شهید

*****

تغییر شناسنامه

ابوالفضل فقط چهارده سال داشت. او را برای رفتن به جبهه ثبت‌نام نمی‌کردند. شناسنامه‌اش را تغییر داد. مسئولین فهمیدند و باز هم از جبهه رفتنش جلوگیری کردند. این بار شناسنامهٔ مرا که چند سال از او بزرگ‌تر بودم برداشت. ماهرانه اسم خودش را به جای اسم من نوشت و رفت برای ثبت‌نام.

به نقل از خواهر شهید

*****

نهضت پنبه

ابوالفضل را به دلیل سن کم و کوتاهی قد ثبت نام نمی‌کردند. تغییر شناسنامه و بلند کردن کفش، بالاخره نتیجه داد و برای دورهٔ آموزشی پذیرفته شد. ابوالفضل مقداری پنبه در کفشه گذاشت تا قدش بلندتر شود. وقتی از آموزش برگشت، رفتم دیدنش. گفت: دلهزه من مسئله اعزام بود. آنجا هم بعضی از بچه‌ها را به دلیل کمی سن و کوتاهی قد برمی‌گردانند. برای این‌که مرا بر نگردانند، "نهضت پنبه داخل کفش" را همچنان ادامه دادم. گفتم: چگونه با پوتین نظامی راه می‌رفتی؟ گفت: با سرپنجه حرکت می‌کردم تا قدم کوتاه به نظر نرسد.

به نقل از آقای رحمت‌الله غلام‌رضازاده- دوست شهید

*****

توسل

در روضه‌ها بسیار گریه می‌کرد. در منطقه‌ی دارخوین بین اهواز و آبادان مسجد بزرگی بود. ابوالفضل ابتدای دعای کمیل روی فرش مسجد می‌نشست بعد می‌رفت بیرون و روی خاک‌ها سجده می‌کرد و بخشی از دعای کمیل را در سجده می‌خواند. بعد از دعا محل سجده‌اش کاملاً خیس بود.

به نقل از آقای اکبر ستمکش - دوست و همزمان شهید

*****

توجهات قانع‌کننده

در عملیات خیبر دست و بعد پایش مجروح شد. دو ماه استراحت کرد تا بهتر شد. توی این دو ماه دوستانش هر روز صبح می‌آمدند او را می‌بردند بیمارستان و پانسیمان پایش را عوض می‌کردند. قرار بود پایش را قطع کنند ولی چون جوان بود معالجه جواب داد و پایش قطع نشد. آن زمان تازه چهارده سال و چهار ماه سن داشت.

خیلی تلاش کردیم که دیگر جبهه نرود اما گفت: نمی‌توانم بمانم مادر! باید بروم. با عصا رفت جبهه. بعد از یک سال گفت: می‌خواهم بروم اصفهان آموزش غواصی. وقتی از آموزش غواصی آمد تمام دستش انگار پخته شده بود. دوباره معالجه کرد و خوب شد. گفتم: ابوالفضل جان! پیش ما بمان! من به غیر از تو کسی را ندارم. سه تا خواهرت را با دست خالی بزرگ می‌کنم.

گفت: خدا که هست مادر؛ خودش کمکت می‌کند.

بعضی وقت‌ها هم از راه دیگری وارد می‌شدم. می‌گفتم: تنها پسری که دارم تویی، اینقدر نرو جبهه! او هم جواب می‌داد: مادر! چقدر جوان سراغ داری که تک پسر خانواده بودند و تصادف کردند یا به دلایل دیگری مُردد؟ بهتر نیست اگر قرار است بروم، در راه خدا باشد؟

می‌گفتم: حق با توست. طوری حرف می‌زد که مرا قانع می‌کرد. من هم قبول می‌کردم.

بار سوم، تیر به شانه‌اش خورد بود و از پشت کتفش بیرون آمده بود. بعد از سه سال که مدام می‌رفت جبهه و مجروح برمی‌گشت، یک روز به او گفتم: الهی قربانی شوم ابوالفضل! تو که سه سال است برای اسلام و ایران جنگیده‌ای، حالا دیگر وقتی رسیده ازدواج کنی! گفت: چشم مادر! این بار که از جبهه برگشتم ازدواج می‌کنم. چشم!

حالا می‌فهمم می‌خواست دل مرا خوش کند. رفت و پانزده روز بعد جنازه‌اش را آوردند.

به نقل از مادر شهید

*****

شهید ماشالله رحمتی

زندگی نامه

در دومین روز بهار سال ۱۳۳۵ در خانواده‌ای متدين، فرزندی متولد شد که نام او را ماشالله گذاشتند. او از نه سالگی یتیم شد و به همین دلیل از نوجوانی به کارگری و کشاورزی مشغول شد تا بتواند در امرار معاش خانواده به مادرش کمک کند. ماشالله با این‌که سواد نداشت ولی در جلسات قرائت قرآن و سایر مراسم مذهبی شرکت می‌کرد و با حضور در همین جلسات قرائت قرآن بود که نیاز به سواد را احساس کرد و با تلاشی شبانه‌روزی، تا کلاس چهارم را خواند.

ماشالله در ۲۲ سالگی ازدواج کرد اما ازدواج و حتی فرزندش مانع از حضور او در جبهه و مقابله با دشمنی که به ناموس کشور حمله‌ور شده بود، نشد. او ابتدا داوطلبانه برای آموزش نظامی و سپس اعزام به مناطق جنگی ثبت‌نام کرد و در اولین اعزام به گیلان‌غرب رفت. این مأموریت سه ماه طول کشید. سپس برای آزادسازی خرمشهر، در عملیات بیت‌المقدس شرکت کرد و در همان عملیات در زمرة شهدای راه حق قرار گرفت.

حاظرات

کار، تعطیل!

ماشالله هیجده ساله بود که من به عنوان شاگرد در خانه‌شان قالی‌بافی می‌کدم. خیلی با حیا بود. اصلاً روی حرف مادرش حرف نمی‌زد. می‌گفت: به بنایی خیلی علاقه دارم ولی به احترام مادرم در کنار او قالی می‌بافم.

روز اربعین رفتم خانه‌شان برای بافتن قالی. گفت امروز قالی‌بافی تعطیل است. امروز روز عزاست. یکبار دیگر هم مشغول قالی‌بافی بودیم که رادیو خبر شهادت آیت‌الله بهشتی را اعلام کرد. در همان موقع کار را تعطیل کرد و گفت: امروز روز عزاست.

به نقل از آقای خیرالله نجاری، دوست شهید

*****

قاری آیه‌های نور

با ماشالله می‌رفتیم نوش‌آباد^۸ که ناگهان سگ‌های زیادی شروع به پارس کردند. من قدری ترسیدم اما ماشالله گفت: خیرالله نترس! اگر این آیه را بخوانی دیگر نمی‌ترسی: "وَكَلِّبُهُمْ بِاسْطُ ذِرَاعِيهِ بِالْوَصِيدِ".^۹

حس و حال خوبی به من دست داد. ماشالله قرآن را از من یاد گرفته بود، اما از من خیلی جلوتر بود. ما قاریان قرآن بودیم ولی ماشالله و شهدای دیگر هم قاری بودند و هم عامل به قرآن.

به نقل از آقای خیرالله نجاری، دوست شهید

^۸ شهر نوش‌آباد در سه کیلومتری شهرستان آران و بیدگل است.

^۹ سوره کهف، آیه ۱۸

*****

نماز، حلقه‌ی وصل

به حجاب اهمیت زیادی می‌داد. اگر کسی به خانه می‌آمد و حجاب مناسبی نداشت، او را نصیحت می‌کرد و تذکر می‌داد. نمازش همیشه به جماعت بود و سفارش می‌کرد از نماز اول وقت و جماعت غافل نشوید. می‌گفت: امام حسین^(علیه السلام) و یارانش جان خود را برای احیای نماز فدا کردند. ما هم باید با نماز اول وقت و جلسات قرآن و دعا راه آنها را دنبال کنیم.

به نقل از همسر شهید

*****

صله‌ی رحم

ده ساله بودم که دایی‌ام به شهادت رسید. ما ساکن نوش‌آباد بودیم، اما او هر هفته جمعده‌ها به ما سر می‌زد. با یک دوچرخه از آران و بیدگل می‌آمد. اگر پدرم خانه نبود، شب پیش ما می‌ماند. آنقدر به ما سر می‌زد که همسایه‌ها هم سراغش را می‌گرفتند.

توصیه می‌کرد درس بخوانید. به مادرم می‌گفت اگر او را به مدرسه نفرستی، خودم می‌برمی‌شدم مدرسه. در عین حال قالی- بافی را نیز به من یاد داد. خیلی از ما احترام می‌گرفت و با ما شوخی می‌کرد.

به نقل از خواهرزاده شهید

*****

معنی ایثار...

کردستان منطقه بسیار خطرناکی شده بود. دموکرات‌ها و کوموله‌ها در شهر نفوذ داشتند. هر شب دو نفر از بچه‌ها نگهبانی می‌دادند. آن شب ما تازه رسیده بودیم و تمام بچه‌ها خسته بودند. قرار شد به صورت نوبتی نگهبانی بدھیم. ماشالله قبول کرد اولین نگهبان باشد. بقیه بچه‌ها خوابیدند. صبح که برای نماز بیدار شدیم ماشالله همچنان نگهبانی می‌داد. با وجود خستگی شدید، ماشالله تا صبح، هیچ کس را صدا نکرده بود.

به نقل از آقای جواد رحمتی دوست شهید

*****

غسل شهادت

وقت برداشت محصولات فرا رسیده بود ولی ماشالله طاقت ماندن نداشت. می‌گفت: وقتی برگردم، محصولات را برداشت خواهیم کرد. هر طور بود خودش را به خرمشهر رساند.

شب‌های عملیات، آرام و قرار نداشتم. از خدا می‌خواستم آنها را یاری کند. قبل از اعزام آخرش، به من گفت: من عاشق شهادتم. مطمئنم دیگر برنمی‌گردم. اشک در چشمانم حلقه زد ولی او آرام و خوشحال بود. از حرف‌هایش، از نورانیتش، از وقارش معلوم بود که این دیدار آخر است. انگار از تمام دنیا دل کنده بود.

بعدً یکی از همزمانش تعریف می‌کرد: پانزده دقیقه مانده به عملیات، ماشالله غسل شهادت کرد و گفت: من این بار به آرزویم می‌رسم و همین‌گونه شد.

به نقل از همسر شهید

*****

شهید محمد رحمتی

زندگی نامه

محمد در اول بهمن ۱۳۵۰ همزمان با عید مبعث حضرت رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) به دنیا آمد. از همان کودکی در برنامه‌های مذهبی شرکت می‌کرد. صوت قرآن زیبایی داشت و در گروه سرود کتابخانه امام زمان (عجل الله تعالیٰ فرجه الشریف)، فعالیت می‌کرد. اهل ورزش و فوتبال هم بود. با شروع جنگ تحمیلی و برای کمک به زمیندگان اسلام، به جمع سنگرسازان بی‌سنگر پیوست و در واحد مهندسی رزمی جهاد سازندگی با لوازم مهندسی رزمی آشنا شد. با اتمام دوران دفاع مقدس، به سبب داشتن روحیه جهادی در جهاد سازندگی باقی ماند و پس از زلزله قزوین، در روستای صعب‌العبور یوزباش‌چای در حین فعالیت جهادی و خدمت به مردم به دیدار پروردگارش شافت.

حاطرات

شناسنامه‌های دست‌کاری شده

برای اعزام به جبهه همراه محمد رفتیم دفتر بسیج تا ثبت‌نام کنیم. محمد چهارده سال داشت. گفتند: فقط متولدین سال ۱۳۴۹ به پایین را ثبت‌نام می‌کنیم. ولی ما متولد ۱۳۵۰ و ۱۳۵۱ بودیم. هرچه التماس کردیم فایده‌ای نداشت. برگشتم خانه. خودمان تاریخ تولدمان را تغییر دادیم اما شناسنامه خراب شد. با پرس‌وجو از بچه‌ها شنیدیم ابوالفضل عباسی در این کار مهارت دارد. اوایل صبح شناسنامه‌ها را برایش بردیم. گفت: تا ظهر آمده است. ظهر همان روز تاریخ تولد هر دوی ما، روی برگ کپی شناسنامه تغییر کرده بود. با همان کپی شناسنامه‌ها ثبت‌نام کردیم.

به نقل از برادر شهید

*****

تن‌ترکش‌دار

خیلی خالصانه به جبهه می‌رفت. خانه ما دو درب داشت. همیشه هنگام رفتن یا برگشتن از جبهه، محمد از دری رفت-وآمد می‌کرد که به کوچه خلوت باز می‌شد. هیچ‌گاه نمی‌خواست کسی او را ببیند. هیچ وقت نگفت ما در جبهه چه کارهایی انجام می‌دهیم. نمی‌خواست از خودش تعریف کرده باشد. ترکش‌های زیادی توی دست و پایش بود. گاهی که خیلی اذیت می‌شد، بدون این‌که به ما چیزی بگوید با ناخن‌گیر، خرده ترکش‌ها را از زیر پوستش بیرون می‌کشید.

به نقل از خواهر شهید

*****

کار جهادی

در منطقه عملیات والفجر ۸، خاکریز بلندی بود که صاف کردن آن با لودر کار خیلی سختی بود. چند تا از بچه‌ها رفتند ولی موفق به انجام این کار نشدند. فرمانده به من و محمد گفت: می‌توانید کاری بکنید؟

محمد خستگی ناپذیر و شجاع بود. ساعت ده تا دو نیمه شب پشت لودر نشست. من آن شب محروم شدم. هرچه به محمد اصرار کردم بیا پایین تا بچه‌های دیگر بیایند، قبول نکرد. گفت: من باید این کار را امشب به سرانجام برسانم، تو که محروم شدی برو توی سنگر حداقل اگر شهید شدیم هردو با هم شهید نشویم. محمد آن شب کار را تمام کرد. مسئول وقت جهاد باور نمی‌کرد که این کار انجام شده باشد.

به نقل از برادر شهید

*****

مطیع امام

بعد از پایان جنگ، یک روز به محمد گفت: پسرم! حالا که جنگ تمام شده، فرصت خوبی است تا درست را بخوانی و کامل کنی! جواب داد: امام فرموده‌اند: کاش من یک روز در جهاد کار می‌کرم. من می‌خواهم در جهاد بمانم.

به نقل از پدر شهید

*****

از جهاد تا شهادت

با اتمام جنگ، محمد در جهادسازندگی ماند. او در زلزله قزوین، در روستای صعب‌العبور یوزباش‌چای از توابع شهرستان رودبار با لودر از کوهی با شیب زیاد مصالح جابجا می‌کرد و در همان عرصه جان خویش را فدا کرد. محمد همیشه دوست داشت به مردم کمک کند. یاری خلق سرلوحة زندگی اش بود و بالاخره هم در راه خدمت به خلق به شهادت رسید.

به نقل از خواهر شهید

*****

آرامش با ذکر

وقتی برادرم به همراه بچه‌های جهاد خبر شهادت محمد را آوردند، ناگهان یاد لحظه شهادت حضرت علی‌اکبر (علیه‌السلام) افتادم که وقتی صدای ناله‌اش بلند شد، امام حسین (علیه‌السلام) چند بار گفتند: "لا حول و لا قوه الا بالله العلي العظيم" و دلش آرام شد. شروع کردم به گفتن این ذکر و چند لحظه‌ای نگذشت که بسیار آرام شدم.

به نقل از پدر شهید

شهید علی اکبر رزاقیان

زندگی نامه

علی اکبر متولد پانزده خرداد ۱۳۴۲ و به عبارتی فرزند نهضت خمینی کبیر (رحمه‌الله علیه) است. او هم مثل خیلی از بچه‌های آران و بیدگل از همان کودکی با کار و زحمت آشنا شد و تلاش کرد با کارهای لوله‌کشی و خیاطی به وضعیت اقتصادی خانواده کمک کند و روزی حلال به خانه آورد. علی اکبر در سن خدمت سربازی، تصادف سختی کرد و از ناحیه پا طوری آسیب دید که او را از خدمت معاف کردند. علی‌رغم انجام جراحی در دفعات متعدد، اما در زمان جنگ تحمیلی، عازم جبهه شد تا از کیان اسلام دفاع کند. عروج ملکوتی علی اکبر در دی‌ماه ۱۳۶۵، در عملیات کربلای ۵ در سرزمین آسمانی شلمچه بود.

خاطرات

شفا در نوزادی

علی اکبر سومین فرزندم بود. وقتی به دنیا آمد تا سه روز اطرافیانم نمی‌گذاشتند او را ببینم. به آن‌ها گفتم: حتماً پسرم بیماری یا نقص عضوی دارد که به من نشانش نمی‌دهید. خیلی دلم شکست. شب، موقع خواب گفت: یا ابالفضل، من فرزند بیمار نمی‌خواهم. اگر عیبی هم دارد خودت شفایش بده! در عالم خواب دیدم صدایی گفت: چرا گریه می‌کنی؟ پسرت سالم است. صبح بیدار شدم گفت: اجازه دهید پسرم را ببینم، ولی اطرافیان باز هم از نشان‌دادن نوزاد به من اجتناب می‌کردند. گفت: اگر عیبی هم داشت دیشب شفایش دادند او را بدھید ببینمش! باز هم می‌ترسیدند. قنداقه‌اش که باز شد همه باتوجه به هم نگاه کردند. پرسیدند: تو چه کردی که شفایش را گرفتی؟ گفت: مگر پسرم چه عیبی داشت؟ جواب دادند: انگشت شستش به کف پایش چسبیده بود ولی حالا دیگر هیچ اثری از آن نیست.

به نقل از مادر شهید

*****

نذر برای ارباب

از اول محرم تا صبح روز یازدهم دیگر علی اکبر در خانه نمی‌ماند. به صورت شبانه‌روزی در هیئت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) کار می‌کرد. ظهر روز یازدهم محرم، هیئت، غذای نذری می‌داد. شب یازدهم محرم تا صبح، همراه با دوستانش برای تهیه ناهار فردا زحمت می‌کشیدند. صبح که می‌آمد می‌گفت: کسی را نفرستید غذای نذری بگیرد، خودتان هم نروید. اجازه بدھید غذای نذری به مردم و فقرا برسد. بعدها دوستانش تعریف کردند هرسال یکی از گوسفندها را خود علی اکبر نذر می‌کرد.

به نقل از مادر شهید

*****

تسویه حساب برای پرواز

سالی یک بار می‌رفت پابوس امام رضا^(علیه السلام). گفتم: علی‌اکبر من که مادرت هستم نمی‌روم مشهد، ولی تو سالی یک بار می‌روی! گفت: خب شما هم همت کن برو مادر! مشهد امام رضا^(علیه السلام) همین جاست؛ کربلا نیست که راهش بسته باشد، هرچه نروی مشهد ضرر می‌کنی!

یک بار در برگشت از مشهد، بی سروصدا رفته بود پشت بام و خوابیده بود تا ما بیدار نشویم. صبح ساکش را کنار ایوان دیدیم. می‌دانست دیدنش ما را خوشحال می‌کند اما دلش نیامده بود ما را از خواب بیدار کند.

به نقل از مادر شهید

*****

باز هم انگشت شست پا

بار آخر معلوم بود دیگر برنخواهد گشت. آمد پای دار قالی گفت: مادرجان! بیا بنشین من با تو چند کلمه حرف دارم. گفت: مقداری پول به فلانی بدهکارم. مقداری پول هم از فلانی می‌خواهم. بدھی‌هایم را بدهید و اگر خواستید طلبم را هم بگیرید. مادر گفت: علی‌اکبر این حرف‌ها چیست که می‌زنی؟ جواب داد: وظيفة من است که بگویم. قبلًا که می‌خواست جبهه برود فقط ساکش را بر می‌داشت و راهی می‌شد. اصلاً این حرف‌ها را نمی‌زد ولی بار آخر با همیشه فرق داشت.

به نقل از برادر شهید

*****

روز آخر با پسردایی‌اش آمدند برای رفتن به جبهه از من اجازه بگیرند. گفتم: من موافقم، ولی پدرت بیمار است. من حرفی به او نمی‌زنم خودتان بروید از او اجازه بگیرید. علی‌اکبر گفت: حال پدر خوب نیست، شما خبر رفتن مرا به او ندهید می‌ترسم ناراحت شود. من خودم با انگشت شست پایم به جای پدر امضا می‌کنم. شرایط نامساعد پدر برایش اهمیت داشت ولی پاسداری از دین اسلام به همه امور برتری داشت و عشق به شهادت از همه چیز برایش بالرزش‌تر بود.

به نقل از مادر شهید

*****

نخ و سوزن راهنما

چهل روز بود خبر شهادت علی‌اکبر را به ما داده بودند اما جنازه هنوز نیامده بود. از قرار معلوم پیکر علی‌اکبر در سردخانه بیمارستان اهواز بود ولی چون سر نداشت و پلاکش هم با سرش رفته بود کسی نمی‌توانست او را شناسایی کند. نشانی‌هایش را به حسین بیابان‌پور (از بستگان شهید) دادیم تا او را شناسایی کند. بالاخره از اهواز به حسین زنگ زدند که جنازه شهیدتان اینجاست. حسین رفت ولی جنازه قابل تشخیص نبود. دوباره تماس گرفتند که: بیایید جنازه شهیدتان این جاست. حسین بار دیگر با چند تن از هم‌زمان علی‌اکبر راهی اهواز شدند. ناگهان یکی از بچه‌ها به فکرش رسید جیب

لباس شهدايی را که سر ندارند بگردند. توی جیب علی اکبر نخ و سوزن پیدا کردند. قسمت بود این ابزار خیاطی وسیلهٔ شناسایی علی اکبر باشد. پایش را هم در جبهه پانسمان کرده بودند که این هم نشان دیگری بود برای شناسایی.

به نقل از پدر شهید

*****

خبر آمدن

خبر نداشتیم که پیکر علی اکبر را می‌آورند. مادرم شب خواب دید علی اکبر به او گفته بود: مادر! من آمدم. مادر از خواب بیدار می‌شود ولی کسی را نمی‌بیند. مجدد به خواب می‌رود و دوباره همین خواب را می‌بیند. تا سه مرتبه این خواب تکرار می‌شود. صبح روز بعد هنوز هوا روشن نشده بود که خبر دادند پیکر علی اکبر را آورده‌اند.

به نقل از خواهر شهید

*****

ادای حق الناس

بار آخری که می‌خواست برود جبهه، به مادرش گفته بود از استادکارم ۵۰۰۰ تومان قرض گرفته‌ام. اگر نیامدم این پول را به او پس بدهید. وقتی شهید شد استادکارش هر روز برای فاتحه سر خاکش می‌آمد. یک روز به او گفتیم: ما پولی نداریم که قرض علی اکبر را ادا کنیم ولی یک پمپ چاه داریم که به اندازه ۵۰۰۰ تومان قیمت دارد. شما لطف کن این پمپ را در عوض طلبی که از علی اکبر داری بردار! استادکارش گفت: من هیچ وقت نه این پول را می‌گیرم و نه پمپ را برمی‌دارم. آنقدر علی اکبر برای من زحمت کشیده و به گردن من حق دارد که او باید از من راضی باشد.

به نقل از پدر شهید

*****

شهید سید محمود سیدیان

زندگی نامه

سید محمود اول بهار ۱۳۴۵ در خانواده‌ای از نسل سادات و مذاهان اهل بیت (علیهم السلام) دیده به جهان گشود. دانش‌آموز خوب رشته ریاضی بود و با معدل بالایی در این رشته دیپلم گرفت. در آغاز دفاع مقدس او هنوز دانش‌آموز بود. تیرماه ۱۳۶۱ سید محمود برای اولین بار راهی جبهه‌های حق علیه باطل شد و بعد از آن در عملیات‌های محرم، والفجر ۱، والفجر ۲، والفجر ۴، والفجر ۸، خیر، بدر و کربلای ۴ مردانه از حریم اسلام دفاع کرد و جلوی هجوم ناجوانمردانه دشمن ایستاد تا این‌که کربلای خونبار شلمچه در ۱۳۶۵ / ۱۰ / ۲۴ شاهد پرواز خونین او و برادرش بود.

خاطرات

از آشپزی تا اعزام با پای شکسته

هر بار که سید محمود از جبهه می‌آمد، می‌گفت: تا من هستم، مادرم نباید آشپزی کند. خودم غذا درست می‌کنم. دلش می‌خواست همه اعضا خانواده کنار هم‌دیگر باشند. اما عملیات که می‌شد دیگر محمود را در شهر نمی‌دیدیم. به سرعت عازم جبهه می‌شد تا در عملیات حضور داشته باشد. حتی یکبار با پای مجروح عازم جبهه شد تا به عملیات برسد. همه می‌گفتند با پای شکسته نمی‌تواند عملیات ببرود اما رفت جبهه و همانجا گچ پایش را باز کرد.

به نقل از مادر شهید

*****

اراده‌های پولادین

سید محمود پشتکار و همت عجیبی داشت. یک بار می‌گفت: برای شناسایی و اطلاعات، همراه با دو نفر از بچه‌های اصفهان وارد خاک عراق شدیم و بیش از دو هفته در آنجا ماندگار شدیم. روزها در گودالی استراحت می‌کردیم تا شناسایی نشویم و شبها برای کسب اطلاعات و شناسایی بیرون می‌آمدیم. در این مدت غذایمان فقط کنسرو بود.

به نقل از برادر شهید

*****

بی‌خوابی ۴۸ ساعته

صبح عملیات محرم قرار بر عقب‌نشینی شد. ناراحت بودیم. به همراه یکی از دوستان به دنبال سید محمود گشتمیم. بعد از پرس‌وجوی فراوان پیدایش کردیم. چشمانش به شدت ورم کرده بود. همین‌که جمع ما را دید خیالش راحت شد و خوابش برد. دوستانش می‌گفتند: سید محمود حدود ۴۸ ساعت بیدار بوده است.

به نقل از پسرعموی شهید

*****

سلام آخر

شهادتش به طرز عجیبی مظلومانه بود. جنازه را که آورده هیچ جای سالمی در بدن نداشت. همزمانش می گفتند: با آن همه مجروحت در لحظه شهادت رو به کربلا کرد و گفت: السلام عليك يا ابا عبدالله.

به نقل از برادر شهید

*****

شهید سید جواد سیدیان

زندگی نامه

سید جواد در سال ۱۳۴۷ در خانواده‌ای از تبار سادات در آران و بیدگل به دنیا آمد و پس از گذراندن دوره ابتدایی به شغل نانوایی روی آورد تا در اداره خانه به پدر کمک کند. سید جواد فردی مسئولیت‌شناس بود و بر همین اساس در دوران دفاع مقدس به اصفهان رفت و پس از گذراندن دوره‌های آموزشی لازم به جمع سنگرسازان بی‌سنگر جهاد پیوست. در تاریخ ۱۳۶۵/۱۰/۲۶ برادرش سید محمود به شهادت رسیده بود و قرار بود دوستان سید جواد این خبر را به او بدهند. فرمانده هم دستور داده بود ماشینی آماده کنند تا سید جواد را به آران و بیدگل ببرد. یک روز از شهادت سید محمود می‌گذشت و سید جواد هنوز از شهادت او خبر نداشت. شب بعد که سید جواد روزی بولدوزر کار می‌کرد از ناحیه سینه هدف گلوله‌های مزدوران بعضی قرار گرفت و همچون برادرش به شهادت رسید.

خاطرات

تشrif بیاورید جبهه

مادرم رفته بود و با ذوق و شوق برای سید محمود و سید جواد برخی وسائل دامادی را خریده بود. هر کدام که از جبهه آمدند به مادرم گفتند: این‌ها را برای دو برادر دیگرمان کنار بگذار مادر! ما شهید می‌شویم. به دامادی نمی‌رسیم. وقتی پدرم می‌پرسید: شما دو تا نمی‌خواهید ازدواج کنید؟ می‌خندیدند و می‌گفتند: شما خودتان هم باید تشریف بیاورید جبهه!

به نقل از برادر شهید

*****

تلاش در زیر آتش

سید جواد از مصادیق بارز سنگرسازان بی‌سنگر بود. در عملیات کربلای ۵ راننده بولدوزر بود و در حالی که خود در معرض گلوله بود برای رزمندگان اسلام خاکریز می‌زد تا در مقابل آتش بی‌امان دشمن جان‌پناهی داشته باشند.

به نقل از برادر شهید

*****

خبر شهادت برادر دیگر

شب بعد از خاکسپاری سید محمود، دوستانش اصرار داشتند که برای بزرگداشتش مجلس ترحیمی بگیرند. مراسم که شروع شد بعد از مداع، سخنران بالای منبر رفت. هنوز صحبت‌هایش را شروع نکرده بود که برگهای به او دادند تا سریع حرف‌هایش را تمام کند. تعجب کردیم. پرسیدیم یعنی چه؟ چرا این قدر زود؟ گفتند: تشییع جنازه دیروز و مراسم‌های

زیاد، شما را خسته کرده است. تشریف ببرید منزل کمی استراحت کنید. آمدیم خانه، دیدیم چند نفر آمده‌اند و نشسته‌اند. خبر شهادت برادر دیگرم سیدجواد را آورده بودند.

به نقل از برادر شهید

*****

شهید علی سیفیان

زندگی نامه

شهید سیفیان در شب دهم خرداد ۱۳۴۸ که مصادف با عید غدیر بود به دنیا آمد و به همین دلیل او را علی نامیدند. فعالیت‌های علی‌آقا در کتابخانه امام زمان (عجل الله تعالیٰ فرجه الشریف)، علاقه او را به مباحث فرهنگی نشان می‌داد. علی هنوز به سن تکلیف نرسیده بود که وقت نماز در خانه اذان می‌گفت و مدتی بعد به سفارش مادر برای نماز در مسجد حاضر می‌شد. در دوران دفاع مقدس به دلیل سن کم، او را برای اعزام به جبهه نمی‌پذیرفتند اما علی با خواندن نماز شب و دعا به درگاه خداوند توانست به جمهه‌های نور علیه ظلمت اعزام شود و پس از چند بار اعزام، سرانجام در ۱۳۶۵/۵/۲۰ همزمان با شب عید غدیر، در عملیات والفجر ۸، جان خود را قربان اعتلای کلمه‌الله و پیروزی اسلام کرد و راه صد ساله را یک شبه پیمود.

حاطرات

کار در شرایط سخت

تابستان‌ها به جوشکاری می‌رفت. دو سال هم در کشاورزی و خرمن‌کوبی کمک کرد. خرمن‌کوبی، کار خیلی سختی بود. دلم نمی‌خواست علی اذیت شود. دوست نداشتم علی به خرمن‌کوبی برود ولی او از کار سخت نمی‌ترسید. من هم دیدم چون خودش علاقه دارد، راضی شدم.

به نقل از پدر شهید

*****

شناسمه‌ی دست‌کاری شده

خیلی تلاش کرد تا عازم جبهه شود. سه بار رفت اصفهان، ولی او را برگرداندند. دفعه سوم آمد، خیلی ناراحت بود و گریه می‌کرد. گفت: به هیچ کس نگویید که من رفتم اصفهان و مرا برگردانند. بعد به ما گفت: شناسمه‌ام را گم کردم. رفتم برایش شناسمه گرفتم. وقتی شهید شد همان شناسمه‌ای را که دست‌کاری کرده بود پیدا کردیم. آنقدر دست‌کاری شده بود که دیگر جایی برای نوشتمن نداشت. تازه فهمیدیم چرا او دنبال شناسمه جدید بود.

به نقل از پدر شهید

*****

وفای به عهد

در دوران انقلاب با علی‌آقا، دیوارها را گچ سفید می‌کردیم تا روی آن‌ها شعار بنویسیم. زمان جنگ با هم بودیم. روزی که خبر شهادت محمدجواد ترکزاده را آوردند همه بچه‌ها ناراحت شدند ولی علی‌آقا بیش از اندازه گریه می‌کرد. هرچه او را

دلداری می‌دادیم آرام نمی‌شد. می‌گفت: من و جواد همسایه هستیم، پدر و مادرش لحظه آخر او را به من سپردند. من و جواد عهد کرده بودیم با هم بیاییم جبهه و با هم برگردیم.

چند روز از این ماجرا گذشت و علی‌آقا بیرون سنگر نشسته بود و چراغها را نفت می‌کرد. من برای کاری رفتم داخل سنگر که ناگهان صدای خمپاره‌ای شنیدم. نفهمیدم چه شد. وقتی از سنگر آمدم بیرون، دیدم علی‌آقا سخت زخمی شده است. ترکش خمپاره ۶۰ به سر و قلبش اصابت کرده بود ولی هنوز نفس می‌کشید. امدادگران آمدند. زخمش را بستند و او را بردند. چند ساعت بعد خبر آوردنده که علی‌آقا هم شهید شد. یاد حرف‌های علی‌آقا موقع شنیدن خبر شهادت جواد افتادم. علی‌آقا به عهدهش وفا کرد. فاصله شهادتش با جواد دوازده روز بود.

به نقل از آقای محسن قندیانی - دوست و همزمز شهید

*****

خوشبو و آرام

جنگ در اوج بود که علی‌آقا عازم جبهه شد. ما آمادگی کامل داشتیم که فرزندمان شهید شود. خواهرزاده‌ام آمد مزرعه که خبر شهادت علی‌آقا بددهد اما نتوانست. آمدیم خانه. صدای گریه و شیون را که شنیدم فهمیدم دیگر علی‌آقا نمی‌بینم. آن روز اشک نریختم ولی وقتی جنازه‌اش را دیدم نتوانستم طاقت بیاورم. اول او را با تمام وجود بو کردم. بسیار خوشبو بود. چنان آرام بود که انگار به خواب عمیقی فرو رفته است. همان لباسی را به تن داشت که موقع رفتن پوشیده بود.

به نقل از پدر شهید

شهید حبیب اللہ سیفی پور

زندگی نامه

حبیب‌الله متولد فروردین ۱۳۴۷ بود. تا سال چهارم ابتدایی درس خواند و بعد از آن در مغازه، شاگردی کرد و شغل جوشکاری را انتخاب کرد. در دوره مبارزه علیه رژیم ستم‌شاهی، علی‌رغم سن کم، درک درستی از اوضاع جامعه داشت. بعد از پیروزی انقلاب و شروع جنگ تحمیلی حبیب‌الله چهارده سال داشت که تصمیم گرفت به جبهه برود اما هر بار برای اعزام بهانه‌ای می‌آوردند تا این که با نذر و نیاز و واسطه کردن پدر، موفق شد به آموزش نظامی برود و بعد از آن در عملیات رمضان منطقه شرکت کند. حبیب‌الله در تاریخ ۱۳۶۱/۸/۱۱ در عملیات محرم نشان سرخ شهادت گرفت.

خاطرات

ماجرای سیلی

در جریان تظاهرات علیه رژیم شاهنشاهی، حبیب‌الله مقدار زیادی سنگ برد بود پشت بام تا در حین مبارزه به طرف سربازان شاه پرتاب کند. یکی از همسایه‌ها که رابطه خوبی با بچه‌های انقلابی نداشت، حبیب‌الله را پشت بام می‌بیند و دو سیلی به صورتش می‌زند. بعد هم می‌گوید: حالا برو توی خیابان شعار بد!! حبیب‌الله به خاطر حرمت همسایه هیچ چیزی به او نگفته بود و به ما هم چیزی نگفت. چند روز بعد، یکی از آشنايان که صحنه را دیده بود، آمد و ماجرا را برایمان تعریف کرد.

به نقل از پدر شهید

*****

شجاع و بی‌واهمه

از همان اول، روحیه انقلابی داشت. مدتی بود که می‌خواست کار کند تا این که سراغ جوشکاری رفت. استادش با تظاهرات مردم علیه شاه مخالف بود. حبیب‌الله نمی‌توانست کنار چنین شخصی کار کند. چند روز گذشت و صاحب‌کارش را عوض کرد.

به نقل از پدر شهید

*****

حبیب بابا

برای رفتن به جبهه اسم حبیب‌الله را به دلیل کم بودن سینش نمی‌نوشتند. او مدام این جمله را تکرار می‌کرد که: هزار بار گفته‌اند: سینت کم است؛ یعنی من به درد روی مین رفتن هم نمی‌خورم بابا؟ آن قدر به درد نمی‌خورم که بروم روی مین تا رزمندگانی که زن و بچه دارند به سلامت از روی من رد شوند؟

خیلی برای ثبتنام تلاش کرد ولی فایده‌ای نداشت. یک روز گفت: باباجان! هرچه می‌روم اسمم را نمی‌نویسند. اگر امکان دارد تو با من بیا تا به خاطر تو مرا ثبتنام کنند! می‌دانم رضایت‌نامه‌ام را امضا کرده‌ای ولی حضوری هم بیا بگو، شاید روی تو را زمین نیندازند.

دیدم خیلی عاشق است. گفتم: چشم بابا می‌آیم! رفتم و همان شد که حبیب‌الله حدس زده بود. اسمش را به احترام من نوشتنم.

به نقل از پدر شهید

*****

ادای دین به جبهه

دو ماهی بود که حبیب‌الله رفته بود آموزش و حالا برگشته بود. رفته بودیم زیارت امامزاده آقا علی عباس^(علیه السلام). همانجا از رادیو شنیدیم که عملیاتی توسط رزم‌ندگان انجام شده است. سفره را انداخته بودیم. حبیب‌الله با ناراحتی کناری نشست. گفتم: بیا غذایت را بخور بابا! آهی کشید و گفت: دیدی بابا! من جبهه نیستم؟ چرا باید من اینجا باشم؟ من سه ماه است که نان بیت‌المال را خورده‌ام به این امید که در عملیات شرکت کنم تا حقی را که به گردنم هست جبران کنم. چرا فرمانده‌ام به من مرخصی داد؟ الان من باید جبهه باشم ولی مرخصی هستم. گفتم: حبیب‌جان! حالا جنگ ادامه دارد، تو که همیشه نمی‌توانی جبهه باشی. به استراحت هم احتیاج داری! ولی او با ناراحتی جواب داد: حالا که جبهه به بودن من نیاز دارد من هم باید آن‌جا باشم؟! دیگر نمی‌توانم این‌جا بمانم! وقتی از زیارت برگشتم نیمه‌های شب بیدار شدم دیدم حبیب‌الله از ناراحتی مدام راه می‌رود. تا صبح توی حیاط قدم زد. صبح که شد گفت باید بروم جبهه.

به نقل از پدر شهید

*****

هم‌نوایی با مردم

عید که می‌شد به دلیل وضع نامناسب اقتصادی، اکثر مردم، لباس نو نداشتند. ما برای حبیب‌الله یک‌دست لباس نو خریده بودیم. پوشید و برای انجام کاری به خیابان رفت. اما چند قدمی بیشتر نرفته بود که سریع برگشت و لباس‌های قدیمی‌اش را پوشید. گفت: وقتی بیشتر مردم لباس‌های معمولی پوشیده‌اند، روا نیست من لباس نو تنم باشد.

به نقل از مادر شهید

*****

استدلال حبیب

حبيب‌الله چند بار رفت جبهه و برگشت. یک روز کنارش نشستم و گفتم: حبيب‌جان! بس است دیگر! تو سهم جبهه‌ات را رفته‌ای بابا! حالا دیگر پیش ما بمان! جواب داد: من چند ماه است می‌روم جبهه و از پول بیت‌المال استفاده می‌کنم تا به محض این که به حضور من احتیاج شود در میدان نبرد حضور داشته باشم. حالا شما می‌گویی نروم جبهه؟! از حرفم پشیمان شدم. دیدم حق با حبيب‌الله است. گفتم: برو پسرم! دیگر من حرفی نمی‌زنم!

به نقل از پدر شهید

*****

منت بی‌منت

یک روز حبيب‌الله به پدرم گفت: یک ساعت و رادیو می‌خواهم جبهه ببرم. پدرم گفت: چشم، برایت می‌خرم! همه اهل خانه برای سفری رفتیم زیارت حضرت شاه عبدالعظیم^(علیه السلام). بعد از زیارت وارد مغازه‌ای شدیم تا ساعت و رادیو بخریم. پدرم به مغازه‌دار گفت: یک جنس خوب برای پسرم بیاور! می‌خواهد این ساعت و رادیو را با خودش به جبهه ببرد. قبل از این‌که مغازه‌دار عکس‌العملی نشان دهد حبيب‌الله سرش را انداخت پایین و از مغازه بیرون آمد. تعجب کردیم. به پدر گفت: چرا صحبت جبهه می‌کنی بابا؟ نمی‌خواهم منت جبهه رفتنم سر کسی باشد.

به نقل از خواهر شهید

*****

حبيب خدا

دو روز قبیل از این‌که خبر شهادت حبيب‌الله را بیاورند، انگار به مادرم الهام شده بود خبری در راه است. دو تا قالی را که بافتش تمام شده بود فروختند. با پدرم رفتند بازار کاشان و مقدار زیادی قند و پارچه مشکی خریدند. با تعجب پرسیدیم: چرا پارچه مشکی خریدید؟

گفت: اتفاق است شاید برای ما هم بیفتدا باید برای همه چیز آماده باشیم. یک وقت دیدی خبر شهادت حبيب‌الله را دادند. گفتیم: مادر چطور دلت می‌آید چنین حرفی بزنی؟ گفت: من مادر حبیبم، شما حبيب‌الله را به اندازه من نمی‌شناسید. حبیب من آماده شهادت بود.

به نقل از خواهر شهید

*****

امانت خدا

حبيب‌الله تک تیرانداز بود. نزدیک هشت روز، جنازه او روی آب، شناور مانده بود و تخته سنگی بدنش را نگهداشته بود. بعد از آن همزمانش، حبيب‌الله را پیدا کردند و جنازه‌اش را آوردند. از شهادتش تا آمدنش، بیست روز طول کشید.

بعد از بیست روز که پیکرش را آوردند گفتند زود او را دفن کنید. من خبلی ناراحت بودم. به پدرش گفتم: تو نگذاشتی یک روز دیرتر به خاک سپرده شود تا او را بیشتر ببینیم. پدرش گفت: من مقصرا نیستم. گفته بودند باید جنازه زودتر دفن شود. شب در عالم خواب پسرم را دیدم. گفت: مادرجان! این قدر ناراحت نباش. پدرم را مقصرا ندان. تو دلخوش باش از این که من آدمم. من امانتی بودم که خدا به شما داده بود و این امانت را خدا پس گرفت. دیگر پدر را ناراحت نکن.

به نقل از مادر شهید

*****

توسل برای ثبتنام جبهه

هرچه به بسیج می‌رفتم تا مرا برای اعزام ثبتنام کنند، ثبتنام نمی‌کردند. روز پنج‌شنبه بود. گفتم: امشب، شب جمعه است. به دعای کمیل رفتم. به یاد رزمندگان افتادم و زمزمهٔ یا مهدی، یا مهدی بر لب داشتم، تا ساعت دو شب. سپس به زیارت محمدعلل رفتم و مشغول نگهبانی شدم. یک هفته به عید نوروز مانده بود. صبح به پایگاه رفتم و آن‌جا را آب و جارو کردم و ظهر به نماز جمعه رفتم. در برگشت به بسیج رفتم تا ببینم مرا ثبتنام می‌کنند؟ گفتند: برو فردا بیا. شنبه صبح اسم مرا نوشتند. می‌خواهم بگویم نماز جمعه را ترک نکنید و به جبهه و رزمندگان کمک کنید.

صدای ضبط شده شهید حبیب‌الله سیفی‌پور

شهید علی عابدین آبادی

زندگی نامه

علی در اول فروردین ۱۳۴۰ به دنیا آمد. از همان کودکی چاره‌ای نداشت جز این که درس و مدرسه را رها کند و در کار پرورش شتر به پدر کمک کند. علی نه تنها در خدمت خانواده خود بود، بلکه اگر می‌دید دیگران هم به کمک نیاز دارند از کمک کردن دریغ نمی‌کرد. علی آقا خدمت سربازی را در کردستان گذراند. آن زمان کردستان از یک طرف درگیر جنگ با عراق بود و از سوی دیگر گرفتار گروههای مسلح ضد انقلاب از جمله کوموله شده بود. علی آقا در روز چهاردهم آبان ۱۳۶۰، در حین انجام مأموریت در ژاندارمری سنندج، توسط گروه ضد انقلاب کوموله به شهادت رسید.

خاطرات

سخاوت‌مندی

با وجود سن کم اما درک و فهمش بالا بود. اگر تشخیص می‌داد کاری درست است همان را انجام می‌داد. یک روز، شخصی از علی سراغ مرا می‌گیرد. علی می‌گوید: پدرم خانه نیست ولی شما اگر کاری دارید من در خدمتتان هستم. آن مرد جواب می‌دهد: یخچالم سوخته است. آمده بودم هزار تومان پول از پدرتان قرض بگیرم ولی تا آخر سال هم نمی‌توانم پول را برگردانم. علی چهار هزار تومان از جیبیش بیرون می‌آورد و می‌گوید: هرچه می‌خواهی بردار! آن مرد بارها و بارها سر مزار علی آمد و یاد آن روز را زنده کرد و اشک ریخت.

به نقل از پدر شهید

*****

ترکش من

چهارده ساله بود که رفت عکس یادگاری گرفت. پرسیدم: این عکس را برای چه کاری می‌خواهی؟ جواب داد: می‌خواهم بعدها سر خاکم بگذارید. آن زمان هنوز صحبت جنگ نبود. انگار این بچه‌ها همه چیز را می‌دانستند. برای خدمت سربازی که رفت، مدام این جمله را تکرار می‌کرد: یکی از ترکش‌ها مال من است. گفتم: این حرف‌ها را نزن! خنده‌ید و گفت: اگر فقط یک روز از خدمتم باقی مانده باشد شهید خواهم شد. من خودم می‌دانم.

یازده ماه در کردستان خدمت کرد. شب عاشورا علی و سه نفر از دوستانش مشغول نگهبانی در ژاندارمری سنندج بودند که کوموله‌ها به آن‌جا حمله کردند و هر چهار نفرشان را به شهادت رساندند. پیکرش در عصر عاشورا در شهر تشییع شد.

به نقل از پدر شهید

*****

وظیفه‌شناسی

قبل از سربازی برای یک شخص ارتشی کار کرده بود. او قول داده بود که در معاف کردن علی از خدمت سربازی به او کمک کند اما موقع سربازی (همزمان شده بود با جنگ عراق علیه ایران)، علی گفت: من باید بروم سربازی و خدمت کنم. چطور می‌توانم جلوی دشمنی که به شهر و خانه و مادر و خواهر ما حمله کرده است مقاومت نکنم؟

به نقل از پدر شهید

*****

دلم برای محرومیتش می‌سوزد...

وقتی علی رفت سربازی، شصت نفر شتر داشتیم. گفت: بابا، شترها را نگهدار تا من ببایم! وقتی برگردم دیگر اجازه نمی‌دهم شما بروی بیابان و خسته شوی. خودم از شترها مواظبت می‌کنم.

رفت، ولی دیگر نیامد. من هم از بس ناراحت بودم و نمی‌توانستم جای خالی اش را ببینم هر شصت نفر شتر را فروختم. حتی مکان نگهداری شترها و چاه آب را نیز بدون آن که پولی بگیرم، واگذار کردم. اصلاً از راهی که علی رفته ناراحت نیستم، فقط از بس زحمت کشید، از بس محرومیت مالی کشید، دلم می‌سوزد.

به نقل از پدر شهید

*****

سفارش‌های برادرانه

وقتی به خانه مادرم می‌رفتم در مورد بچه‌ها و شوهرم مرا سفارش می‌کرد. می‌گفت: برای شوهرت ناهار پخته‌ای؟ وقتی از سر کار می‌آید باید ناهار آماده باشد. به این مسایل خیلی اهمیت می‌داد.

بار آخری که می‌خواست جبهه برود، برای خداحفظی به خانه‌ام آمد. گفتم: برادر؛ من باید برای بدرقه شما می‌آمدم. شما چرا زحمت کشیدی؟ گفت: تو بچه‌دار هستی، من خودم آمدم. دست و صورتش را توی حوض حیاط شست و رفت. مدتنی طول نکشید که خبر شهادتش را آوردن.

به نقل از خواهر شهید

*****

نذری در شب شهادت

شب عاشورا بود. مادرم نان نذری می‌پخت. در راه خانه مادرم بودم که دیدم نگاه همسایه‌ها و مردم با همیشه متفاوت است. همه می‌دانستند برادرم شهید شده است ولی خودم خبر نداشتیم. فرزندم گفت: مامان؛ خانه مادربزرگ، همه گریه می‌کنند، انگار دایی شهید شده است.

روز تشییع بالای سر جنازه‌اش رسیدم، او را بوسیدم و همان لحظه از هوش رفتم.

به نقل از خواهر شهید

*****

شهید ابوالفضل عباسی

زندگی نامه

ابوالفضل در سحرگاه چهارم اردیبهشت ۱۳۴۶ مصادف با عاشورای حسینی دیده به جهان گشود. در همان دوران کودکی با شرکت در جلسات مذهبی، قرآن را به نیکی آموخت. با پیروزی انقلاب اسلامی همراه دیگر دوستانش، قرائت قرآن مکتب المهدی (عجل الله تعالى فرجه الشریف) را برای جذب نوجوانان محله تأسیس کردند. با شروع جنگ تحملی خیلی سعی کرد در میدان رزم حضور یابد اما سنّ کم، مانع پذیرش او شد. در سال ۱۳۶۰ همراه دوستانش به فکر تأسیس کتابخانه امام زمان (عجل الله تعالى فرجه الشریف) افتادند و این شجره طیبه را بنا نهادند. حضور در عرصهٔ فرهنگ، او را بیشتر عاشق جبهه کرده بود، تا این‌که با اصرار فراوان توانست در شهریور ۱۳۶۲ به استان محروم سیستان و بلوچستان برود. سپس به ادامه تحصیل در حوزه علمیه پرداخت و بعد از مدتی برای بار دوم به کردستان اعزام شد. ابوالفضل تا نوزده سالگی در جبهه حضور داشت و در عملیات کربلای ۴ به عنوان بی‌سیم‌چی شرکت کرد. ابوالفضل متولد عاشورا بود و گویی کربلای ۴ و عده‌گاه او با سالار شهیدان حضرت ابا عبدالله الحسین (علیه‌السلام) بود. پیکر پاک این شهید بعد از یازده سال و نیم به آران و بیدگل بازگشت و در جوار دوستان شهیدش به خاک سپرده شد.

حاطرات

زندگی دوباره

خدا ابوالفضل را شب عاشورا به ما داد. دو ساله بود که به بیماری سختی مبتلا شد. حالش چنان وخیم بود که گمان کردیم مرده است اما با لطف خدا، وقتی دکتر او را معاينه کرد، از بابت سلامتی او خیالمن کمی راحت شد. داروهایش را گرفتیم و سوار ماشین شدیم. فردی در ماشین به همسرم گفت: پای بچهات را کنار بکش به من نخورد، نجس می‌شوم، بچهات مرده است. خیلی دلمان شکست. رسیدیم خانه، هنوز از ابوالفضل قدری نالمید بودیم. آمپولش را که زدیم، صدایی از گلویش بیرون آمد و امیدی در دلمان نمایان شد. کم‌کم حال ابوالفضل رو به بهبودی رفت و حالش خوب شد.

به نقل از پدر شهید

*****

ریسمان بیداری

هنوز خیلی دیگر مانده بود به سنّ تکلیف برسد. پدرم با روزه‌گرفتن او خیلی موافق نبود. می‌گفت: ابوالفضل را برای سحری بیدار نکنید. اما او یک نخ بر می‌داشت، یک سر آن را به پای من و سر دیگرش را به پای خودش می‌بست. با بیدار شدن من و کشیده‌شدن نخ، او هم بیدار می‌شد و سحری می‌خورد و روزه می‌گرفت.

به نقل از خواهر شهید

*****

دوستی برای مسجد

ابوالفضل با بچه‌های زیادی ارتباط داشت. برخی با سرزنش ابوالفضل، می‌گفتند: چرا با بعضی از بچه‌ها دوست هستی؟ ابوالفضل می‌گفت: من باید با این‌ها دوست باشم تا با دوستی و رفاقت بتوانم آن‌ها را به سمت مسجد و خدا ببرم.

ما هم با ابوالفضل همراه بودیم. اتفاقی در منزل داشتیم. دربِ جداگانه‌ای به کوچه برایش تعییه کردیم تا ابوالفضل و دوستانش که می‌خواهند در یک محیط آرام به کارهای فرهنگی بپردازند راحت باشند. بعضی اوقات نیمه‌های شب که همهٔ اهل منزل خواب بودند، ابوالفضل با بچه‌ها می‌آمدند حرف‌هایشان را می‌زدند، هماهنگی‌هایشان را انجام می‌دادند و می‌رفتند. خیلی مراعات حال همسایه‌ها را می‌کرد. وقتی شب به خانه برミ‌گشت موتورش را زودتر خاموش می‌کرد و با موتور خاموش وارد کوچه و خانه می‌شد تا همسایه‌ها بیدار نشوند.

به نقل از پدر شهید

*****

شجاعت به قیمت تنبیه

پشت لباس یکی از دانش‌آموزان کاغذی چسباند که روی آن نوشته شده بود مرگ بر شاه. دانش‌آموز، بی‌خبر از همه‌جا در مدرسه راه می‌رفت. وقتی وارد کلاس شد معلم با عصبانیت با دانش‌آموز برخورد کرد. هم‌کلاسی ابوالفضل که مؤاخذه شده بود گفت: من این کار را نکرده‌ام. معلم پرسید: کی این کار را کرده؟ هیچ‌کس چیزی نگفت. کلاس ساکت بود. هر لحظه امکان داشت معلم با دانش‌آموز برخورد بدتری داشته باشد و او را کتک بزنند. دیگر جای تأمل نبود، ابوالفضل دستش را بلند کرد و گفت: من! معلم با عصبانیت قصد سیلی‌زن به ابوالفضل را داشت. همین که مشت سنگینش را به سمت ابوالفضل پرت کرد دستش به میخ میز برخورد کرد و زخمی شد. دست زخمی معلم، باعث شد از تنبیه ابوالفضل منصرف شود.

به نقل از پدر شهید

*****

وقت نماز، بازی تعطیل

از بچگی با هم بودیم. شور و حال خاصی داشت. با جوانان و نوجوانان خیلی صمیمی بود. آن‌قدر صمیمی که اکثراً نماز را به ایشان اقتدا می‌کردیم و از حرف‌هایش بهره می‌بردیم.

آن زمان چون وضعیت مالی خانواده‌ها خوب نبود تاستان تمام بچه‌ها کار می‌کردند. ساعت پنج بعد از ظهر هر کس هر کجا بود خودش را به زمین فوتبال محمدآباد و یا زمین شهامت می‌رساند و فوتبال شروع می‌شد. با کمک هم، توپی خریده بودیم و بازی می‌کردیم. ابوالفضل سردسته بچه‌ها بود. نزدیک نماز، بازی تعطیل می‌شد و همه برای نماز جماعت به مسجد می‌رفتیم.

به نقل از آقای جواد سربند- دوست و همزم شهید

*****

مسجد مرکز برنامه‌ها

هر برنامه‌ای را از مسجد شروع می‌کرد و در مسجد خاتمه می‌داد. هر وقت قرار بود برای مسابقه فوتبال برویم، می‌گفت: نماز صبح را در مسجد می‌خوانیم و سپس تا رسیدن به محل مسابقه نرمش و ورزش می‌کنیم و می‌دویم. اگر هم بعد از ظهر به فوتبال می‌رفتیم و پایان مسابقه به نماز مغرب می‌رسید تأکید داشت که حتی با لباس ورزشی به مسجد برویم، نماز را به جماعت بخوانیم و سپس به خانه برویم.

به نقل از آقای اکبر ستمکش- دوست و همرزم شهید

*****

اراده‌ی مصمم

ابوالفضل در کارهایش بسیار منظم و مصمم بود. وقتی می‌گفت امشب می‌خواهیم به پیاده‌روی برویم حتی اگر دو نفر هم می‌آمدند برنامه اجرا می‌شد.

به بچه‌ها اعلام می‌کرد که رأس ساعت در خیابان باشند تا به نماز جمعه برویم. اگر تنها هم بود به نماز جمعه می‌رفت، حتی اگر ماشین نبود با پای پیاده می‌رفت. روی حرفش ایستادگی می‌کرد. به همین دلیل حرفش بسیار خریدار داشت.

به نقل از آقای تقی رحمتی- دوست و همرزم شهید

*****

یادگار شهید

در زیرزمین آقای دولت‌آبادی کتابخانه‌ای را دایر کرده بودیم. کتاب‌ها را روی بند آویزان می‌کردیم. کم‌کم به زیرزمین سر و سامان دادیم. به بچه‌های محله می‌گفتیم هر که کتاب دارد بیاورد. با گسترش این کار، قصد کردیم در حیاط مسجد امام زمان (عجل الله تعالیٰ فرجه‌الشريف)، کتابخانه‌ای بسازیم. بچه‌ها خودشان بنایی می‌کردند. با تلاش و همت بچه‌ها این کار انجام شد و برکات آن، هنوز هم ادامه دارد.

به نقل از آقای عزیزالله قبایی- دوست و همرزم شهید

*****

اولین مسابقه‌ی قرآنی

با تأسیس قرائت قرآن مکتب‌المهدی (عجل الله تعالیٰ فرجه‌الشريف)، به همراه ابوالفضل مدت زیادی را صرف مطالعه و مباحثه می‌کردیم. من کتاب‌های زیادی نداشتم. اما ابوالفضل کتابخانه خوبی داشت. من به خانه ایشان می‌رفتم و خیلی شب‌ها تا صبح با هم می‌نشستیم و تبادل نظر می‌کردیم.

سعی داشتیم قرائت قرآن را فراتر از محله عباس‌آباد گسترش دهیم. با برخی دوستان در قرائت مکتب الصادق (علیه السلام) صحبت کردیم تا بین دو محله مسابقه قرآنی برگزار شود. اولین سوراهای که برای مسابقه انتخاب شد سوره یوسف بود. از خادمین مسجد اعظم محمد‌اللّٰه (علیه السلام) هم اجازه گرفتیم تا مسابقه در آن جا برگزار شود. شاید بتوان گفت اولین مسابقه قرآنی، بین قرائت قرآن مکتب المهدی (عجل الله تعالى فرجه الشریف) و مکتب الصادق (علیه السلام) برگزار شد.

به نقل از آقای رحمت‌الله غلام‌رضازاده- دوست شهید

*****

بنیان‌گذار تئاتر

بنیان‌گذار تئاتر شهر، ابوالفضل بود. خودش نویسنده، کارگردان و بازیگر بود. «ریا» اولین تئاتری بود که نوشته. خیلی اضطراب داشتیم ولی استقبال خوب مردم ما را به وجود آورد و کار زیبایی شد. آن روز امکانات نداشتیم. تجربه هم نداشتیم. افرادی هم که برای کار فرهنگی کمک می‌کردند بسیار کم بودند. تازه خیلی‌ها ما را مسخره می‌کردند.

به نقل از آقای اکبر ستمکش- دوست و همزمان شهید

*****

مرد عمل

با این‌که مدیریت کتابخانه با او بود، اما احساس نمی‌کردیم او مسئول است. همیشه مرد عمل بود. برای زدن پرده و لامپ نمی‌گفت بروید بزنید؛ می‌گفت برویم بزنیم. همیشه اولین نفری بود که نرده‌بان به دوش می‌گرفت.

به نقل از آقای اکبر ستمکش- دوست و همزمان شهید

*****

اقتدا به بزرگتر

یک روز بعد از ظهر قرار بود جشنواره‌ای در کانون برگزار شود. وقتی می‌خواستیم نماز بخوانیم گفتمن: ابوالفضل شما جلو بایستی تا به شما اقتدا کنم. اما او گفت نه شما جلو بایست (من قبول نکردم) و شروع به خواندن نماز کردم. وقتی نماز تمام شد دیدم ابوالفضل به من اقتدا کرده است. پرسیدم ابوالفضل این چه کاری بود کردی؟ گفت: هر چه فکر کردم دیدم تو از من بالاتری. این در حالی بود که او طلبه بود و من یک شخص عادی.

به نقل از آقای رحمت‌الله غلام‌رضازاده- دوست شهید

*****

مدیری توأم‌مند

کتابخانه، پل ارتباطی همه بچه‌ها بود. آن روزها سنّ ما کم بود. با برخی از دوستانم کنار خیابان نشسته بودیم. ابوالفضل آمد و با یک سلام و احوالپرسی گرم، شروع به صحبت کرد و در خلال حرفهایش، از کتابخانه گفت و ما را عاشق کارهای فرهنگی کرد.

به صورت تدریجی به بچه‌ها مسئولیت می‌داد تا به آن‌ها شخصیت بدهد و بچه‌ها را بدین شکل هدایت می‌کرد. بعد از مدتی هم رفته‌ی سراغ اجرای تئاترهایی با مضمون و معنای مذهبی و اخلاقی یا مشکلات مردم ولی در قالب طنز که اثر بیشتری در مخاطب داشته باشد.

به نقل از آقای محسن قندیانی - دوست و همزمان شهید

*****

احترام به بزرگترها

برای بزرگترها و والدین احترام زیادی قائل بود. هیچ وقت جلوتر از پدرش راه نمی‌رفت. در قرائت قرآن می‌گفت: بگذارید بزرگترها زودتر از ما قرآن بخوانند.

اگر برای مشورت، خدمت امام جماعت مسجد می‌رسیدیم هیچ‌گاه چهار زانو نمی‌نشست. به احترام امام جماعت در تمام مدت دو زانو می‌نشست.

به نقل از آقایان اکبر ستمکش و تقی رحمتی - دوست و همزمان شهید

*****

بازداشت به جای اعزام!

کلاس پنجم بود و هنوز سنّ و سالش اجازه رفتن به جبهه را نمی‌داد. صبح روز جمعه، داشتم کوچه را جارو می‌زدم که دیدم ابوالفضل زودتر از روزهای دیگر، بیدار شده و دم در خانه ایستاده است. گفت: چه عجب سحرخیز شدی؟! گفت: خبری نیست. دائم کوچه را نگاه می‌کرد. گفت: مادر! اجازه بده کمک کنم و کوچه را جارو بزنم. پرسیدم: منظر کسی هستی؟ جواب داد: منتظر یکی از دوستانم هستم. قرار است با هم به دعای ندبه برویم. گفت: حالا؟ گفت: بله! سریع کمک کرد تا جاروی کوچه تمام شد و من به داخل خانه رفتم. ظهر شد و از ابوالفضل خبری نشد. من و پدرش خیلی نگران شدیم. عصر شد ولی نیامد. شب، پدر و مادر یکی از دوستانش آمدند تا از پرسشان خبری بگیرند. با هم به جستجو در شهر پرداختیم ولی اثرباری از آن‌ها نبود. احتمال دادیم که برای اعزام به جبهه، به قم رفته باشند.

تعدادی از خانواده‌های دزفولی به دلیل حمله عراق، در منزل ما سکونت داشتند. یکی از آنها ماشین داشت. صبح روز بعد به قم رفته‌یم ولی نتوانستیم پیدایشان کنیم و برگشته‌یم. فردای آن روز ساعت ۴ بعد از ظهر، چند پاسدار، ابوالفضل و دوستانش را آوردند. کوچه پر از جمعیت شد. ظاهراً در هنگام اعزام، به ابوالفضل و دوستانش مشکوک شده بودند. از آن‌ها می‌پرسند: کجا می‌روید؟ بچه‌ها گفته بودند: برای رفتن به جبهه آمده‌ایم. مأموران با تعجب می‌گویند: شما خیلی سنّ کمی دارید. نمی‌توانید جبهه بروید. ابوالفضل شروع می‌کند به حرف زدن که شما از ما کاری را بخواهید که ما بلد

نباشیم، ما با اسلحه‌ها آشنایی کامل داریم، آموزش دیده‌ایم، چرا به ما اجازه جبهه رفتن نمی‌دهید؟ مسئولین جواب می‌دهند: رضایت‌نامه پدر و مادرها یتان کجاست؟!

به نقل از مادر شهید

*****

انفاق در عین نیاز

یک پیراهن ارتشی می‌خواست، برایش خریدم. پوشید و رفت جبهه. وقتی آمد دیدم آن پیراهن همراحت نیست. پرسیدم: پیراهنت کو؟ جواب داد: یکی از بچه‌ها آن را دوست داشت من هم پیراهنم را به او دادم. دیدم وسایلش را هم توی یک کیسه گذاشته است. پرسیدم: ساک لباس‌هایت کو؟ گفت: یکی از رزم‌نده‌ها می‌خواست برود مرخصی، ساکم را به او دادم. گفتم: مگر خودت به ساک نیاز نداری؟ گفت: او مهم‌تر بود.

به نقل از مادر شهید

*****

حَجَل از مادر شهید

وقتی از آموزش نظامی اصفهان آمد به محض این‌که فهمید علی‌آقا سیفیان شهید شده است، گفت: من برمی‌گردم. به دوستانش گفته بود: من خجالت می‌کشم به مادر شهید سیفیان نگاه کنم.

به نقل از مادر شهید

*****

نشانی درست

برای مرخصی آمده بود. رفقایش او را دیده بودند که سر مزار شهید سیفیان با صدای بلند گریه می‌کند. همیشه می‌گفت: قبر من کنار قبر شهید سیفیان است. به او گفتم: تو که معلوم نیست چطور و کجا از دنیا بروی. خندید و گفت: مادر! من شهید می‌شوم و قبر من این‌جاست.

حق با ابوالفضل بود. الان هم مزارش کنار مزار شهید سیفیان است.

به نقل از مادر شهید

*****

خوشحال‌ترین لحظه

وقتی خبر شهادت ابوالفضل را آوردند، به اهل خانه گفتم: کسی حق ندارد لباس مشکی بپوشد. بهترین لباس خود را بپوشید. ابوالفضل که خوشحال است، من هم خوشحالم. هیچ وقت خوشحال‌تر از آن لحظه نبودم.

به نقل از پدر شهید

*****

شهید علی اصغر عمونوروزی

زندگی نامه

علی اصغر متولد مرداد ۱۳۴۳ است. پسری بسیار بامحبت و مهربان و در عین حال سختکوش و زحمتکش بود. در کشاورزی به پدرش کمک می‌کرد. نوبت سربازی‌اش که رسید، جنگ تحمیلی عراق علیه کشورمان نیز شروع شد. علی-اصغر پیش از آن که سرباز باشد، رزم‌منده بود. او لباس رزم بر تن کرد و جانانه از کشورش دفاع کرد و سرانجام بعد از چندین بار اعزام به جبهه، در اولین روز آبان سال ۱۳۶۲ در عملیات والفجر ۴ در منطقه مریوان شربت شهادت را نوشید.

خاطرات

نعلبکی‌های شاهانه

قبل از پیروزی انقلاب، یک‌دست نعلبکی خریده بودم که عکس شاه روی آن بود. اصغر وقتی آن‌ها را دید، پرت کرد پشت بام. اعتراض کردم. گفت: ما شاه را نمی‌خواهیم. این چیزها برای ما تمام شده است. گفتم: حیف بود. گفت: حیف نیست. خودم کار می‌کنم، بهترش را براتون می‌خرم.

به نقل از مادر شهید

*****

دیدارهای عاشقانه

به همه اهل فامیل سر می‌زد و از حال آن‌ها خبر می‌گرفت. مخصوصاً مادربزرگم که نابینا بود، هیچ‌گاه از قلم نمی‌افتداد. خانه خواهر بزرگترم از ما خیلی دور بود. علی‌اصغر خیلی به دیدنش می‌رفت و به او می‌گفت: اگر هیچ کس هم به دیدن تو نیاید من می‌آیم. وقتی علی‌اصغر شهید شده بود انگار تمام فامیل پسرشان را از دست داده بودند.

به نقل از خواهر شهید

*****

نگهبانی و بی‌خوابی‌های مکرر

هم‌رزمانش می‌گفتند: اصغر خیلی به بچه‌ها کمک می‌کرد. در سرمای کردستان هر کدام از بچه‌ها که نمی‌توانستند نگهبانی بدنهند، اصغر به جایشان نگهبانی می‌داد. می‌گفتند بعضی اوقات، اصغر چند شب پی‌درپی شیفت نگهبانی می‌ایستاد و بی‌خوابی می‌کشید.

به نقل از خواهر شهید

*****

اتاق سفید

در کارگاه آجرپزی کار می‌کرد. صاحب کارش آمده بود از علی‌اصغر امضا بگیرد که برود سر کار و جبهه نرود ولی او امضا نکرد و گفت: می‌خواهم هر وقت اراده کردم و به من احتیاج داشتنم، آزادانه به جبهه بروم. دو سه بار رفت جبهه و برگشت. با آخر یکی از اتاق‌های خانه را نشان داد و گفت: این اتاق را سفیدکاری و مرتب کنید، من می‌خواهم ازدواج کنم. رفت جبهه و ما اتاق را سفید کردیم. بعد از چهل روز جنازه‌اش آمد و در همان اتاق مراسمش را برگزار کردیم.

به نقل از مادر شهید

*****

حجله‌ی شهادت

چهره علی‌اصغر در آخرین اعزامش کاملاً متفاوت بود. آنقدر شاد بود که انگار بهشت را برایش آماده کرده بودند. ما هم مسافت زیادی را دنبالش رفتیم. انگار خدا به دلمان انداخته بود چند لحظه بیشتر کنار علی‌اصغر باشیم. گفت: شما برگردید، مسیر طولانی است خسته می‌شوید ولی ما برنگشتم. راستش ما در دلمان از شادی علی‌اصغر ناراحت بودیم. گفتیم نکند اتفاقی برایش بیفتند. حدمان درست بود. این آخرین دیدارمان با علی‌اصغر بود.

عملیات والجر ۴ بود که آخرین نامه علی‌اصغر به دستمان رسید. دو عکس همراه نامه فرستاده بود و نوشته بود: مادرجان! عکس‌ها را در حجله شهادتم بگذار! نامه‌اش را که خواندیم منتظر شهادتش بودیم.

به نقل از خواهر شهید

*****

شهید تقی غلامرضازاده

زندگی نامه

تقی متولد فروردین ۱۳۴۱ است. او از کودکی قالیبافی را یاد گرفت و در کنار اعضای خانواده مشغول به کار شد. شبها به مدرسه می‌رفت تا دوره ابتدایی را تمام کند. او در سال ۱۳۵۹ با دختری متدين ازدواج کرد و خداوند پسری به آن‌ها عطا کرد. سال ۱۳۶۰، تقی به خدمت سربازی رفت و داوطلبانه از طریق لشکر ۷۷ خراسان راهی جبهه‌ها شد تا در کنار دیگر مردان دلاور کشورمان در مقابل هجوم دشمن بایستد. در سال ۱۳۶۱، پرسش ده ماهه بود که در عملیات رمضان به شهادت رسید.

حاطرات

لذت خدمت

عاشقانه به مردم خدمت می‌کرد. هر چه کار سخت‌تر بود، او خوشحال‌تر بود. نیاز مردم و خدمت به آن‌ها برایش خیلی مهم بود و تعطیلی اصلاً برایش معنا نداشت. هر کار خیری هم برای دیگران انجام می‌داد مغرور نمی‌شد که بگوید فلان کار را من کردم.

بسیار دوست داشت که در خدمت اهل بیت (علیهم السلام) باشد. در هیئت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) زحمت زیادی می‌کشید و کارهای خدمتی هیئت را انجام می‌داد. از این که ساعتهايی از شبانه‌روزش را برای اهل بیت (علیهم السلام) صرف می‌کرد، لذت فراوانی می‌برد.

به نقل از برادر شهید

*****

أهل نماز شب

به نماز اول وقت اهمیت فوق العاده‌ای می‌داد. سواد چندانی نداشت ولی معرفتش خیلی خوب بود. عاشق نماز شب بود. از من خواست نماز شب را یادش بدهم. چند بار برایش تکرار کردم و از همان شب برای خواندن نماز در دل شب از خواب برخاست. بعد از شهادتش وقتی به دیدار همزمانش در جبهه رفتم از زبان آن‌ها شنیدم که تقی هر شب نماز شب می‌خواند و در قنوت نمازش اشک می‌ریخت و از خداوند شهادت را خواستار بود.

به نقل از برادر شهید

*****

سبقت در یاری مردم

هیچ وقت به دیگران دستور نمی‌داد. حاضر بود بار سنگین مسئله‌ای را به دوش بکشد ولی به دیگران دستور ندهد. معتقد بود اگر دیگران خودشان بخواهند کمک می‌کنند. اگر پولی داشت که می‌توانست گرهی از کار کسی باز کند مقدار ناچیزی از پول را برای خودش نگه می‌داشت و مابقی را در اختیار کسانی که به آن احتیاج داشتند می‌گذاشت.

به نقل از برادر شهید

*****

شهید حسن غلامرضازاده

زندگی نامه

حسن در فروردین ۱۳۴۱ به دنیا آمد. اویل دوره راهنمایی بود که پدرش را از دست داد و بار سرپرستی خانواده را بر عهده گرفت. او با سختی و تلاش فراوان، دوره راهنمایی را به پایان رساند. در این دوره او به کشاورزی هم می‌پرداخت تا هم، کمکی برای مخارج خانه باشد و هم بتواند هزینه تحصیل خود را تأمین کند. حسن، علی‌رغم مشکلات فراوان، در سال ۱۳۶۱ دیپلم گرفت و بعد از آن برای آموزش نظامی و حضور در جبهه عازم زرین شهر شد. او ابتدا در عملیات محرم شرکت کرد. سپس در عملیات والفجر مقدماتی به لشکر ۸ نجف اشرف پیوست و سرانجام در ۲۹ آبان ۱۳۶۱ در عملیات والفجر ۴ به مقام والای شهادت رسید.

خاطرات

حلقه‌های نورانی

در یک شب برفی، هیجده نفر از دوستانش را دعوت کرده بود خانه که دور هم بنشینند و قرآن بخوانند. خیلی دوست داشت با رفقایش باشد و مباحث قرآنی و اخلاقی داشته باشند. ما هم از این کارهای حسن لذت می‌بردیم. به نماز جمعه هم خیلی اهمیت می‌داد. روزهای جمعه، موقع نماز، کشت و کار مزرعه را رها می‌کرد و برای نماز جمعه رهسپار شهر می‌شد. مسیر مزرعه تا شهر را پیاده طی می‌کرد و پس از نماز جمعه دوباره به مزرعه بازمی‌گشت.

به نقل از برادر شهید

*****

حساسیت به واجبات

نسبت به ادائی واجبات الهی خیلی حساس بود. همیشه می‌گفت: ۳۵ تا روزه دارم که باید قضایش را برایم بهجا آورید. جبهه که بودم نتوانستم این ۳۵ روزه بگیرم.

به نقل از برادر شهید

*****

ثواب امضا

تیرماه سال ۱۳۶۱ برای آموزش نظامی به زرین شهر اصفهان رفت و ۴۵ روز آموزش دید. پای برگه اعزامش را که امضا کردم گفت: مادر جان! ثواب امضا کردن این برگه برابر است با ده بار مکه رفتن.

به نقل از مادر شهید

*****

جبهه یا مجلس عروسی!

شور و شوق بچه‌ها برای اعزام به جبهه وصف شدنی نبود. وقتی برای بدرقهٔ حسن به کاشان می‌رفتیم، بچه‌ها با چنان شور و شوقی سوار ماشین می‌شدند که انگار به مجلس عروسی می‌روند!

به نقل از برادر شهید

*****

شهید محمدعلی قاسمپور

زندگی نامه

سال ۱۳۴۲ که امام فرموده بود سربازان من در گهواره‌اند، خداوند پسری به قاسم داد که به عشق رسول الله (صلی الله علیه و آله و سلم) و امیر المؤمنین (علیه السلام) او را محمدعلی نامیدند. محمدعلی در محیطی رشد کرد که سخن از انقلاب اسلامی بود. این جوان متدين هم از طرف پدر که اشراف خوبی روی اوضاع و اخبار داشت و هم از طرف عموماً به چنان بینشی از امام خمینی (رحمه الله عليه) و نهضت اسلامی رسید که سخنان امام را همچون احکام رساله می‌دانست. با شروع جنگ تحملی نیز تکلیف خود را حضور در جبهه دانست و برای شرکت در عملیات فتحالمبین (آزادسازی بستان) به اهواز رفت. او روزمنده‌ای بود که شب‌های جمعه در شهر خود در جمع رزمندگان دعا و روضه می‌خواند و مداعی می‌کرد و از طرفی در جبهه‌ها در لحظه‌های سخت جنگ، با خواندن آیات قرآن و تکبیر گفتن به رزمنده‌ها روحیه و امید می‌داد تا این‌که در ۲۹ شهریور ۱۳۶۲ با شهادت در راه خدا به لقاء الله رسید.

خاطرات

سربازِ خودمان

سال‌های پر خطر پرشور، سایه‌وار می‌گذشت و محمدعلی چون قیام خاموش مردم این سرزمین بالغ می‌شد. همیشه برای تظاهرات پیش‌قدم بود. با تمام وجود عاشق حضرت امام بود و در تظاهرات عکس امام را بالای سرش نگه می‌داشت. صبح یک روز زیبا محمدعلی از اهل خانه پرسید: شما نام آیت‌الله مطهری یا آیت‌الله بهشتی راشنیده‌اید؟ سپس گفت: شب جمعه خواب دیدم در محوطه بزرگی مثل مسجد یا حسینیه ایستاده‌ام به تماسای علمایی که بزرگی و بندگی خدا از سرای ایشان هویدا بود. آقایی که او را بهشتی صدا می‌زند جایی برایم باز کرد و مرا صدا زد: پسرجان! بیا این‌جا بنشین! خجالت کشیدم. قدمی عقب‌تر گذاشت. ایشان گفت: بیا خجالت نکش! آقای دیگری که نامش مطهری بود از ایشان پرسید: این پسر که صدایش کرده‌ای کیست؟ آقای بهشتی گفت: ایشان سرباز خودمان است.

به نقل از خواهر شهید

*****

شجاعت در مبارزه

منافقین اعلامیه‌هایشان را بین مردم پخش می‌کردند. نوارهای کاست را مجانی به مردم می‌دادند. کنار خیابان بساطشان را پهن می‌کردند و کتاب‌هایشان را می‌چیدند. ظاهر کار این بود که آن‌ها کتاب می‌فروشند و این کار هم جلوه خوبی داشت. ولی محمدعلی ماجرا را فهمیده بود. حتی اگر تنها بود و کسی نبود حمایتش کند و تعداد منافقین زیاد بود با شجاعت تمام به کارشان اعتراض می‌کرد. بعضی‌ها می‌گفتند: بگذارید کتابشان را بفروشند، شما نخرید. ولی او می‌گفت: یا بساطشان را جمع کنید یا خودم این کار را می‌کنم.

به نقل از برادر شهید

*****

مبارزه تا پای جان

محمدعلی از تظاهرات ضد شاه برایم تعریف می‌کرد. تصمیم گرفتم بروم و از نزدیک شاهد مبارزات باشم. در آن زمان دو فرزند داشتم، یکی در بغل و یکی به دنبالم. به صحن آستان حضرت محمد‌هلال^(علیه السلام) رفتیم. تظاهرات در خیابان کنار آستان بود. محمدعلی لاستیک آتش زده بود و مردم هم با پرتاب سنگ مبارزه می‌کردند. رفتم محمدعلی را پیدا کردم. گفت: محمدعلی بیا برویم. این سربازان تو را می‌کشند. گفت: حاضرم صد بار کشته شوم و یکی از این نوکران شاه را نابود کنم. این‌ها اسرائیلی هستند باید آن‌ها را نابود کرد. وقتی سنگ‌هایشان تمام شد به اطراف نگاه می‌کردند تا سنگ پیدا کنند. من رفتم به صحن محمد‌هلال^(علیه السلام) و دو فرزندم را در یکی از حجره‌ها نشاندم. چادرم را پر از سنگ کردم. سنگ‌ها را بدم برای تظاهرکنندگان. در این حال درگیری‌ها شدید شد. من دویدم بچه‌هایم را برداشتیم و به خانه بردم.

به نقل از خواهر شهید

*****

رادیوی بچه‌های انقلاب

انقلاب که پیروز شد رادیو به دست انقلابی‌ها افتاد. زمستان بود و سرما امان مردم را بریده بود. محمدعلی گفت: هر کدام یک پتو بیاندازید روی دوشتان، برویم پشت بام. من "الله اکبر" می‌گوییم و شما پشت سر من تکرار کنید! شاید برای خیلی‌ها کنترل رادیو به دست نیروهای انقلابی مهم نبود، ولی خوشحالی بی‌اندازه محمدعلی نشان از روزهای انتظاری داشت که دمیدن خورشید پر فروغ انقلاب را آرزو کرده بود و شب‌های زیادی که خواب به چشمانش نیامده بود و حالا در آستانه رسیدن بهار، نشاط بی‌نهایتی سرپایی وجودش را فراگرفته بود.

محمدعلی فریاد می‌زد: مردم! رادیوهایتان را روشن کنید! رادیو دست بچه‌های انقلاب افتاد! رادیو از خودمان شد! زن همسایه آمد بیرون و پرسید: این حرف‌ها یعنی چه؟ مگر تا امروز رادیو از خودمان نبود؟ محمدعلی با خوشحالی زیادی جواب داد: تا دیروز رادیو دست بیگانه بود، از امروز رادیو از خودمان شد!

به نقل از برادر شهید

*****

کمک به همنوعان

اوایل انقلاب که نفت کم بود، برای دریافت نفت صفهایی طولانی تشکیل می‌شد. با محمدعلی در صف دریافت نفت بودیم. دیدیم خانمی هم در صف ایستاده است. محمدعلی جلو رفت و پرسید: شما پدر یا برادر ندارید که بیاید و در صف بایستد. گفت: نه. محمدعلی گفت: شما به خانه بروید من به جای شما در صف می‌ایstem و برایتان نفت می‌آورم.

به نقل از برادر شهید

*****

مرد شعارهای آتشین

محمدعلی به مسائل مملکت اشراف نسبتاً خوبی داشت. وقتی آیت‌الله مطهری شهید شد، از خانه به طرف امامزاده هلال بن علی^(علیه السلام) به راه افتاد و تا داخل صحن شعار داد: مطهری مطهری شهید انقلاب است. کم‌کم مردم جمع شدند و این حرکتش تبدیل به تظاهرات شد.

نمونه دیگر تدبیرش، شعار دادنش در جمع خانواده‌های شهدای هفتم تیر بود. توفیق نصییمان شده بود تا همراه با خانواده‌های شهدای هفتم تیر خدمت حضرت امام مشرف شویم. صحبت‌های حضرت امام که تمام شد محمدعلی اولین کسی بود که شعار داد: "کاندیدای حزب‌الله رجایی رجایی". آن روزها اسم رجایی برده شده بود ولی از تبلیغات رسمی هنوز خبری نبود.

به نقل از برادر شهید

*****

福德ایی رهبر

یک روز دور هم نشسته بودیم که محمدعلی بی‌مقدمه رو کرد به ما و پرسید: کی حاضر است همین الان به جای امام بمیرد؟ هر کدام از ما مکثی کردیم. هر کس سؤالی پرسید. یکی گفت: مثلاً اگر من بمیرم چقدر به عمر امام اضافه می‌شود؟ محمدعلی گفت: حتی یک لحظه! و خودش گفت: من حاضرم همین الان بمیرم که فقط یک لحظه به عمر امام اضافه شود. شاید در همان دم امام حرفی بزنند یا فتوایی صادر کند که برای همیشه اسلام اثرگذار باشد.

به نقل از برادر شهید

*****

حاضرم هزار بار بمیرم..

یادم می‌آید یک شب داشت ساکش را می‌بست. گفتم: برادر می‌روی جبهه خیلی مواطن خودت باش! جواب داد: حاضرم هزار بار روی مین‌ها بمیرم و زنده شوم تا رزم‌مندهای دیگر زنده باشند. شما انتظار نداشته باشید وقتی سالم می‌رویم، سالم هم برگردیم.

به نقل از خواهر شهید

*****

شهادت با چهره‌ی نورانی

اعزام آخر با دفعه‌های قبل فرق داشت. چهره نورانی و حرکات و برخورد متفاوتش، به ما فهمانده بود که محمدعلی دیگر برنخواهد گشت. عملیات والفجر ۴ بود. یکی از بچه‌ها اسلحه‌اش دچار مشکل شده بود. محمدعلی به سراغش می‌رود تا

مشکلش را حل کند. در همین حال یک کالبیر پنجاه به پهلوی محمدعلی اصابت می‌کند و به شهادت می‌رسد. بعد از شهادت محمدعلی، فرمانده‌اش آقای رجایی گفته بود: جوان وقت‌شناس و زیرکی مثل محمدعلی حیف بود آنقدر زود شهید شود.

به نقل از برادر شهید

*****

خبر شهادت

خبر شهادت محمدعلی را یکی از دوستان به من داد. خبر را به هیچ کس نگفتم. صبر کردم تا جنازه را بیاورند. مادرم گاهی می‌پرسید: از محمدعلی چه خبر؟ گفتم: انشاالله می‌آید. مادرم گفت: تو چیزی می‌دانی و نمی‌گویی! گفتم: می‌آید مادر، نگران نباش!

آن روزها خواهرم پسری به دنیا آورده بود. خانواده دور هم جمع بودند. پرسیدند: اسمش چه باشد؟ گفتم: محمدعلی. جواب دادند: ما که محمدعلی داریم. گفتم: خب! چه اشکالی دارد یک محمدعلی دیگر هم داشته باشیم. از بین همه آن‌ها مادر حساس شد. گفت: حتماً خبری شده که این حرف‌ها را می‌زنی. جنازه در راه کاشان بود و وقتی بود خبر شهادت محمدعلی را به او بدهم. نمی‌دانستم از کجا شروع کنم. وقتی به خانه آمدیم درها و پنجره‌ها را بستم که صدای شیونش بیرون نرود. گفتم: مادر! محمدعلی دیگر نمی‌آید. شهید شده است. خبر شهادتش آنقدر تکان‌دهنده بود که مادرم چندین بار فریاد زد و از شدت تأثیر روی زمین افتاد.

به نقل از برادر شهید

*****

خنده‌ی آخر، کرامت شهید

مادرم همیشه می‌گفت: محمدعلی زنده بود که به خاکش سپردیم. وقتی می‌پرسیدیم: مگر ممکن است زنده‌ای را دفن کنند؟ می‌گفت: وقتی برای بار آخر محمدعلی را بوسیدم چشم‌هایش را باز کرد و به روی من خنید. گفتم: مادرجان! این از کرامت شهداست که برای پدر و مادر خود چشمانشان را باز می‌کنند و به آن‌ها لبخند می‌زنند. این حرف‌ها را که به مادر می‌گفتیم کمی آرام می‌شد ولی چند روز بعد دوباره می‌گفت محمدعلی زنده بود.

به نقل از برادر شهید

*****

شهید علی اکبر کمال

زندگی نامه

علی اکبر متولد دی ماه ۱۳۳۴ است. دستان کوچک او از همان کودکی و پیش از درس و مدرسه با تاروپود قالی آشنا و کمک خرج پدر شد. از چهارده سالگی روزها قالی می‌بافت و شبانه درس می‌خواند و بدین‌گونه تحصیل خود را تا سیکل ادامه داد. علی اکبر در سال ۱۳۵۵ ازدواج کرد و حاصل این ازدواج یک پسر و دو دختر بود. علی‌رغم این‌که در دبیرستان بهیاری اصفهان پذیرفته شده بود اما به دلیل عملیات خرابکارانه ضد انقلاب و نیاز سپاه پاسداران، لباس پاسداری را بر تن کرد. تا سال ۱۳۶۰ که دو فرزند خردسال داشت فقط در مأموریت‌ها شرکت می‌کرد اما اواخر سال ۱۳۶۰ همزمان با تولد سومین فرزندش به کردستان رفت و بیست ماه در ستاد پشتیبانی و تبلیغات خدمت کرد. پس از آن در جبهه‌های جنوب حضور یافت و در عملیات خیبر به افتخار شهادت نایل آمد و پیکر پاکش سیزده سال بعد، روی دستان مردم آران و بیدگل تشییع شد تا در جوار قرب الهی چشم‌انتظار رسیدن هم قطاران خویش و معتقدان به این راه باشد.

حاطرات

عهدی زیبا

علی اکبر از نه سالگی به جلسات دعا علاقه‌مند شد. حتی روزهای جمعه را هم کار می‌کرد و پول آن را صرف خرید قرآن و رحل می‌کرد. یک روز دوستاش از او خواستند به جای جلسه دعا، گشته در مزرعه‌های اطراف بزنند. علی اکبر روی آن‌ها را زمین نیانداخت و با آن‌ها به گشت‌وگذار رفت ولی حین گردش، با دوچرخه‌اش توی چاه کم‌عمقی افتاد و دستش شکست. از آن به بعد با خود عهد کرد هیچ وقت گردش را به جلسه دعا ترجیح ندهد.

به نقل از مادر شهید

*****

رسم امانت‌داری

آقای امینیان یکی از اهالی محله بود که مغازه میوه‌فروشی داشت. یک شب بعد از نماز مغرب و عشا، به علی اکبر گفته بود: تا من بروم خانه برگردم تو به جای من جواب مشتری‌ها را بده! زود برمی‌گردم. آقای امینیان در اثر خستگی در خانه خوابش برد بود.

من خبر داشتم که علی اکبر جای آقای امینیان مغازه‌داری می‌کند ولی هر چه صبر کردم، خانه نیامد. شب داشت به نیمه می‌رسید ولی علی اکبر هنوز نیامده بود. دو سه بار رفتم مغازه و دیدم علی اکبر نشسته است. پرسیدم: چرا نمی‌آیی خانه؟ جواب داد: آقای امینیان گفته این‌جا بنشین تا برگردم. من تا وقتی بباید باید این‌جا بنشینم. آقای امینیان اذان صبح بیدار می‌شود و ناخودآگاه یادش می‌آید که مغازه را به علی اکبر سپرده است. سریع خودش را به مغازه می‌رساند و در کمال تعجب علی اکبر را می‌بیند که بیدار است و منتظر آمدن اوست. می‌پرسد: تو از دیشب تا حالا این‌جا نشسته‌ای؟!

جواب علی اکبر او را شگفتزده می کند وقتی که می گوید: شما این مغازه را امانت به من سپردید و من باید بیدار می ماندم و از اموال شما مواظبت می کردم.

به نقل از پدر شهید

*****

نهال این دنیا، میوه آخرت

یک روز چند نهال انار آورده بود صحراء. گفت: پدر جان! یک عمر، ما محصول زحمت دیگران را خوردیم، یک بار هم ما درخت بکاریم فردا دیگران به یاد ما میوه این درختها را بخورند و دعایمان کنند. آن روز درختها را با کمک هم کاشتیم ولی وقتی محصول آنها به بار نشست، علی اکبر دیگر در میان ما نبود.

به نقل از پدر شهید

*****

بصیرت انقلابی

زمان انقلاب، پودر لباسشویی، نفت و شیر خشک نایاب بود. اگر کسی را می دید که به وضع موجود، اعتراض می کند، پودر لباسشویی یا نفت خودمان را در اختیار او می گذاشت. یادم می آید پسرمان، شیر خشک می خورد. در خانه دو قوطی شیر خشک داشتیم هر دو را برداشت و گفت: اینها را می برم به فلانی بدhem. گفتم: پسر خودمان به این شیرخشک احتیاج دارد. جواب داد: اگر ما نیازی داشته باشیم برای این انقلاب حرفی نمیزنیم ولی باید کاری کنیم که صدای اعتراض بعضی ها که با انقلاب مخالفند بلند نشود.

به نقل از همسر شهید

*****

ادب و رزی

در آن هفت سال زندگی مشترک، رفتار علی اکبر در منزل حرف نداشت. گاهی اوقات نیمه های شب بچه ها گریه می کردند. اگر آن شب من از شدت خستگی بیدار نمی شدم علی اکبر خیلی آرام و آهسته و طوری که من اذیت نشوم می گفت: خانم جان! اگر تشنه هستی بیدار شو این لیوان آب را بخور! بیدار که می شدم می فهمیدم بچه ام به شیر احتیاج دارد و به او شیر می دادم.

به نقل از همسر شهید

*****

درس های زندگی

به دلیل این که خیلی کم به پدر دسترسی داشتم بیشتر حرفهایم را با نقاشی‌هایی که برایش می‌کشیدم با او در میان می‌گذاشتم. یادم می‌آید وقتی از جبهه می‌آمد ما بچه‌ها را دور خودش جمع می‌کرد و یک بشقاب میوه برایمان می‌آورد و همان‌طور که به ما میوه می‌داد از خدا و قرآن برایمان می‌گفت.

خیلی پرکار بود و به نماز جماعت اهمیت می‌داد. چون محل زندگی ما (شهرک انقلاب) تازه تأسیس بود و مسجد و حسینیه نداشت، با کمک همسایه‌ها، محلی را برای اقامه نماز جماعت در ماه رمضان آماده کردند.

به نقل از فرزند شهید

*****

بدرقه تا درب منزل

هیچ‌گاه برای بدرقه‌اش نرفتیم. سه تا بچه داشتیم. علی‌اکبر می‌گفت: شما که بیایی بدرقه، من نخواهم توانست از بچه‌ها دل بکنم، شما هم از من نمی‌توانی دل بکنی. همان بهتر که نیایید پای اتوبوس! فقط بار آخر مادر و خواهرش برای بدرقه رفته بودند.

به نقل از همسر شهید

*****

وفای به عهد

علی‌اکبر همیشه بعد از ۴۵ روز از جبهه می‌آمد و پانزده روز مرخصی داشت. دفعه آخر سه ماه گذشته بود ولی هنوز برنگشته بود. بچه‌هایم خیلی بی‌تابی می‌کردند. آن روزها تلفن هم در دسترس نبود. علی‌اکبر گفته بود نمی‌تواند به مرخصی بیاید ولی من در نامه‌ای برایش نوشتیم: فقط یک روز بیا و بعد دوباره برو! من آمدنت را به بچه‌ها قول داده‌ام. بیا که پیش بچه‌ها بدقول نشوم!

بعد از خواندن نامه، روز ۲۲ بهمن سال ۱۳۶۲ آمد، ۲۴ بهمن دوباره رفت و ۲۵ بهمن به شهادت رسید. چهارده سال بعد بدنش را آوردند. بعد از خاک‌سپاری، وقتی همه رفتند، رفتم بالای قبرش دو رکعت نماز خواندم. نمازی که به من آرامش داد.

به نقل از همسر شهید

*****

شهید احمد گل آرایی

زندگی نامه

احمد در اولین روز مهرماه سال ۱۳۴۴ در خانواده‌ای مذهبی به دنیا آمد. او هوش سرشاری داشت و در درس خواندن بسیار پر تلاش بود. آغاز جنگ تحمیلی مصادف با ایام نوجوانی احمد بود. سال ۱۳۶۰ احمد بعد از گذراندن آموزش نظامی، به جبهه‌های سومار اعزام شد و بعد از سه ماه در اثر اصابت خمپاره به درجهٔ رفیع شهادت نائل آمد.

خاطرات

تجربه سلول انفرادی

مدتی بود قصد داشت عکسی از شاه را که در بهداری نصب بود از دیوار بردارد. چند مرتبه برای عملی کردن این نقشه به آن جا رفته بود اما موفق نشده بود. یکی از مسئولین روزی مرا دید و گفت: پسرت قصد دارد عکس شاه را در بهداری پاره کنند. اگر این کار را بکند من به رئیس پاسگاه گزارش می‌دهم. گفتم: شما جرأت ندارید گزارش کنید. اگر هم این کار را کردید من می‌دانم چه کار کنم. به شما ربطی ندارد.

بالاخره احمد موفق شد عکس را از قاب بیرون آورده و آتش بزند. کارمندان احمد را دنبال کردند ولی نتوانستند او را بگیرند. آن مسئول، گزارش کار احمد را به پاسگاه داد و احمد همان روز دستگیر و به سلول انفرادی انداخته شد. رفتم پاسگاه، احمد را دیدم که در سلول انفرادی است. گفتم: احمد، کسی تو را کتک هم زد؟ گفت: رئیس پاسگاه یک سیلی زد توی صورتم. مأموران گفتند: رئیس پاسگاه به خانه رفته و حتی کلید سلول را هم برده است.

ناصری - رئیس پاسگاه - مستأجر دختر خاله‌ام بود. رفتم خانه‌شان و به دختر خاله‌ام گفتم: احمد سلول انفرادی است! دختر خاله‌ام با عصبانیت به ناصری گفت: همین الان وسایلت را جمع کن و از خانه‌ام برو! علتش را که پرسید ماجرا را تعریف کردم. ناصری به من گفت: این کلید را بگیر و برو پسرت را آزاد کن! گفتم: خودت بیا در را باز کن! آمد و احمد را آزاد کرد.

به نقل از پدر شهید

*****

احمد از همان دوران مدرسه شور انقلابی داشت. معلمی داشت بسیار بداخل‌الاق که به این شهر تبعید شده بود. یک روز به احمد گفته بود این حرف‌هایی که می‌زنی از مدرسه نیست. اگر این کارها را ادامه بدھی با تو برخورد شدید خواهم کرد. دو تن از معلمان دیگر هم به احمد تذکر داده بودند. احمد جواب داده بود: من شاگرد این مدرسه هستم. وظیفه دارم این حرف‌ها را بزنم.

به نقل از پدر شهید

*****

ضرب و شتم برای عقیده

یکی از معلمان مدرسه که با فعالیت انقلابی احمد مخالف بود، دست احمد را گرفته بود تا از کلاس بیرونش کند. پای احمد به در کلاس گیر کرده و به زمین افتاده بود. معلم به شدت او را کتک زده بود تا جایی که احمد چند روز بیمار بود و درد می‌کشید. هر چه سؤال کردم چی شده؟ می‌گفت: زمین خورده‌ام. کم‌کم زخم‌های بدنش عفونت کرد. رفنیم بیمارستان. گفتند ضربه شدیدی خورده و به خاطر شدیدتر شدن جراحات باید عمل شود. احمد را جراحی کردند. دوازده روز بیمارستان بستری بود. پس از مرخصی دوباره خونریزی کرد و سیزده روز دیگر بستری شد. احمد را مجبور کردم تا دلیل زخم‌ها را بگوید. بالاخره لب باز کرد و قضیه را برایم تعریف کرد.

به نقل از پدر شهید

*****

مرخصی از نوعی دیگر

تازه رسیده بودم خانه که دیدم احمد یک دست لباس بسیجی پوشیده و دارد توی خانه قدم می‌زند. تا مرا دید پرسید: بایا این لباس را دوست داری؟ گفتم: کی برایت دوخته؟ از کجا آوردی؟ گفت: این لباس را دوست دارم و می‌خواهم. گفتم: خوب! اگر دوست داری بخر.

دو روز بعد احمد با همان لباس آمد اداره ما و گفت: من دارم به یک مسافرت می‌روم. نگاه کردم دیدم بسیجی‌ها از محلی که کنار اداره بود عازم جبهه می‌شوند. احمد برگه‌ای از بسیج برای اعزام دستش بود. گفتم: تو که کم سن و سالی پسرم! چطور اجازه دادند بروی؟ خندید و مردی را از دور نشانم داد و گفت: آن آقایی که آن جا ایستاده کار مرا درست کرد. احمد از خوشحالی روی پایش بند نبود. برگه را امضا کردم و رفت.

به نقل از پدر شهید

*****

حکایت خال سیاه زیر لب

یک جمع پنج نفره بودند که با هم راهی جبهه شدند و بعد از سه ماه هر پنج نفر با هم شهید و تشییع شدند. خبر احمد را که به ما دادند با همسرم رفنیم سرداخانه. گلوله، همه شکم را برده بود و چیزی از او نمانده بود. صورتش پُر بود از شن و ماسه. اصلاً نمی‌توانستیم او را بشناسیم. همسرم می‌گفت: این جنازه احمد من نیست. احمد من یک خال سیاه زیر لب داشت. صورتش را تمیز کردیم خال سیاه زیر لب احمد به ما لبخند زد. احمد را شناختیم و گفتم: این احمد ماست.

به نقل از پدر شهید

*****

حساب و کتاب...

مغازه‌ای نزدیک محل کارم بود. به احمد گفته بودم هر وقت هر چه خواستی از این مغازه بخر، من خودم پولش را حساب می‌کنم.

یک شب احمد را در خواب دیدم که گفت: بابا یه کاری به شما گفته بودم ولی انجام ندادید. گفتم: چه کاری احمدجان؟ گفت: من از صاحب مغازه مقداری خرید کرده‌ام ولی پول آن را شما پرداخت نکرده‌اید. شما فلان مبلغ را به ازای خرید من بپردازید. گفتم: چشم!

فردا صبح رفتم مغازه‌اش گفتم: چرا به من نگفته‌ای از احمد ما طلب داری؟ جواب داد: من آنقدر احمد را دوست داشتم که حساب احمد را خط زدم و به هیچ وجه این پول را نمی‌خواهم. گفتم: امکان ندارد. خوابیم را برایش تعریف کردم. درست همان مبلغی را که احمد در خواب گفته بود طلب داشت. حسابش را پرداختم تا خاطر احمد آسوده باشد.

به نقل از پدر شهید

*****

شهید ماشالله گنجی پور

زندگی نامه

ماشالله در اول اردیبهشت ۱۳۳۳ چشم به جهان گشود. او با اراده‌ای محکم و ایمانی قوی، با داشتن همسر و هفت فرزند، لباس رزم بر تن کرد و عازم جبهه شد. ماشالله با چشمی باز و آگاهانه راه جهاد و شهادت را انتخاب کرد و بعد از سه بار حضور در جبهه در دوازدهم اسفند سال ۱۳۶۵ در عملیات کربلای ۵ در شلمچه با خون خویش غسل شهادت کرد. پیکر پاکش بعد از سیزده سال روی دوش مردم آران و بیدگل تشییع شد و در گلزار شهدای امامزاده هلال بن علی (علیه السلام) آرام گرفت.

خاطرات

غذای حلال

بر اثر یک حادثه اتفاقی در مدرسه، ضربه شدیدی خورده بود و در بستر بیماری افتاده بود. بارها رفته بیش طبیب ولی فایده بود. تا این که طبیب گفت: چاره دیگری نمانده جز این که برایش یک استکان شراب تجویز کنم. ماشالله حرف طبیب را شنید. وقتی آمدیم خانه بسیار گریه کرد و گفت: اگر زنده ماندن من به خوردن شراب است، من این عمر را نمی‌خواهم. تنها دفعه‌ای که گریه‌اش را دیدم همین بود. خدا می‌داند چه بر سرش آمد. تا سه سال هیچ غذای نخورد که به دلش بنشیند. هیچ آبی و شربتی نخورد که برایش گوارا باشد. هرچه غذای آب‌گوشتی برایش می‌آوردم می‌گفت: تو را به خدا شراب که نیست؟ می‌گفتم: نه، شراب نیست. غذایت را با خیال راحت بخور!

به نقل از خواهر شهید

*****

زیبایی شهادت

حاصل زندگی مشترکمان هفت فرزند بود. وقتی تصمیم گرفت به جبهه برود فرزند آخرمان یکساله بود. دو بار اعزام شده بود. سومین بار گفتم: این بار اجازه نمی‌دهم بروی. تمام سعی‌ام را کردم که او را منصرف کنم. خیلی ناراحت شد. او هم تمام سعی و تلاش را کرد تا از او دل بکنم و به جبهه برود.

شهدا اثبات کردند که زندگی زیباست اما شهادت در راه خدا از آن زیباتر است. ما هم راضی هستیم به رضای شهدا و خدای شهدا.

به نقل از همسر شهید

*****

سابقه سابقون

هم رزمانش می‌گفتند: دو سه نفر از بچه‌ها سن شان بالاتر از بقیه بود. فرماندهان تدبیری اندیشیدند که آن‌ها را خط مقدم نبرند. ترتیب یک مسابقه دو را دادند و شرط گذاشتند که هر کس دیرتر برسد برای عملیات نرود. پدرم به دوستانش می‌گوید: شما آهسته‌تر بدوید من هم تمام تلاشم را می‌کنم تا خودم را به شما برسانم. حرفش را زمین نمی‌گذارند. آهسته‌تر می‌دوند، پدر هم تلاشش را می‌کند تا جایی که در کمال تعجب در آن مسابقه اول می‌شود و در عملیات شرکت می‌کند و در همان عملیات هم شهید می‌شود.

به نقل از پسر شهید

*****

داستان گرگ و کلک بچه‌ها

من و پدرم همزمان جبهه بودیم. نمی‌خواستم پدرم در جبهه باشد. می‌خواستم برود پیش خانواده‌مان که آن‌ها تنها نباشند. در یکی از نامه‌ها برایش نوشتیم گرگ آمده توی محله، زود به خانه برگرد! می‌خواستم دلوایس شود و برگردد. پدرم سواد نداشت. هم‌رزنمانش که نامه را برایش خوانده بودند پدرم با خنده گفته بود: این‌ها کلک بچه‌ها برای برگرداندن من به خانه است. محال است من دست از جبهه بردارم.

به نقل از پسر شهید

*****

یوسف گمگشته

وقتی گردان پدرم از عملیات برگشت، برای دیدارش رفتم اما در بین بازماندگان عملیات نبود. از گردان، حدود پنج نفر برگشته بودند. به ما گفتند: بقیه فردا می‌آیند. ولی وقتی از چند نفر در مورد پدرم سؤال کردم طوری جواب دادند که نگران شدم ولی باز هم امید داشتم. به بیمارستان‌ها که سر زدم امید نالمید شد. مطمئن شدم که پدرم شهید شده است. رساندن خبر شهادت و مفقودشدن پدر، سخت‌ترین لحظه زندگی‌ام بود. نمی‌دانستم به خانواده‌ام چه بگویم. چند بار از قرآن استخاره گرفتم. هر بار سوره یوسف می‌آمد. مطمئن شدم برخواهد گشت.

به نقل از پسر شهید

*****

حس بوی پدر

تشییع جنازه پدرم از شلمچه به مشهدالرضا (علیه السلام) بود. ما خبر نداشتیم که جنازه پدر در راه است. در عالم خواب حس کرده بودم که بوی پدرم در اتاق پیچیده است. پدر با پایی قطع شده وارد شد و سه مرتبه تکرار کرد: من زائر هستم دلم

می خواهد خوب پذیرایی کنید. مهمان را بسیار دوست داشت. دلش می خواست با هر چه دارد از مهمان پذیرایی کند، حتی اگر یک چای باشد. بعد از سیزده سال که آمد ما هم سعی کردیم از میهمانانش خوب پذیرایی کنیم.

به نقل از دختر شهید

شهید حسین ملکیان

زندگی نامه

حسین متولد تیرماه ۱۳۴۲ است. فعالیت‌های انقلابی او در دوره دبیرستان، نشان از درک و آگاهی عمیق او از مسائل اصلی کشور داشت. حسین از جمله کسانی بود که در پخش اعلامیه و برپایی تظاهرات در داخل دبیرستان، تلاش زیادی می‌کرد و چند مرتبه مدرسه به خاطر این کار حسین تعطیل شد. حسین در بهمن ۱۳۵۹ در منطقه جنگی مریوان حضور یافت و با وجود این که در این مأموریت به سختی مجروح شد، به شهر برنگشت. هنگامی که عازم عملیات بیت‌المقدس بود، تکیه‌گاه زندگی یعنی پدرش را از دست داد و با این وجود، مردانه در عملیات‌های رمضان، محرم و والجر ۴ به عنوان معاون گروهان حضور داشت. هنوز آثار مجروحتی‌های پیشین در بدن حسین بود که به عنوان معاون گردان موسی بن-عمر (علیه السلام) عازم جزیره مجنون شد و در یکی از بی‌سابقه‌ترین پاتک‌های دشمن در ۱۶ اسفند ۱۳۶۲ به افتخار شهادت نائل آمد.

خاطرات

شاگرد اول ریاضی

شاگرد اول رشته ریاضی بود ولی وقتی به او می‌گفتند: برو دنبال ڈرست، می‌گفت: هر وقت شاه از مملکتمان برود من هم می‌روم دنبال درسم! بدون این که هیچ ترس و واهمه‌ای از کسی داشته باشد، نوارهای سخنرانی امام خمینی را پخش می‌کرد.

به نقل از خواهر شهید

*****

بهشت‌رفتن دیپلم نمی‌خواهد...

بچه‌ها دور حسین جمع شده بودند. گفتند: درس و مدرسه‌های ناتمام مانده، نمرات شما هم بالاست. این بار که از جبهه برگشتی بمان و ڈرست را ادامه بده! حسین در کمال خونسردی جواب داد: این گونه که من بررسی کرده‌ام بهشت رفتن دیپلم نمی‌خواهد. آن‌ها که دیپلم نداشته باشند هم می‌توانند به بهشت بروند.

به نقل از آقای رحمت‌الله غلام‌رضازاده - دوست شهید

*****

ضد گلوله

اوایل رفته بودند مریوان. به دوستان نزدیکش گفته بود: جایی هستیم که سر پاسدارها را با تیغ می‌برند! چندین مرتبه رخمی شده بود. همزمانش می‌گفتند: حسین ضد گلوله است. دستش به شدت مجروح شده بود. آمد مرخصی ولی چند

روز بعد، از منطقه تماس گرفتند و او را خواستند. گفتیم: مجروحیت حسین زیاد است، صلاح نیست به جبهه برگرد و هنوز نمی‌تواند از دستش استفاده کند. گفتند: ما با هوش و ذکاوت حسین کار داریم.

حسین هم با خوشحالی فراوان، ساکش را برداشت و راهی شد.

به نقل از خواهر شهید

*****

خجالت از مادر شهدا

وقتی حسین از عملیات والفجر ۴ برگشت برایش اسفند دود کردیم. خیلی ناراحت شد و گفت: توی جبهه بچه‌ها را مثل برگ قرآن روی زمین می‌ریزند حالا شما برای من اسفند دود می‌کنید!!؟ مدام می‌گفت: من از روی مادر شهدا خصوصاً شهدايی که زن و بچه دارند خجالت می‌کشم. من باید به جای آن‌ها شهید می‌شدم.

به نقل از خواهر شهید

*****

گمنامی

وقتی با دستهای محروم و شکسته از جبهه، به شهر بازگشت، مردم زیادی برای دیدارش آمدند. اتاق کوچک و کاهگلی حسین پر از جمعیت شده بود. مادر حسین که از این همه جمعیت شگفت‌زده شده بود، رو کرد به حسین و گفت: حسین! مادر! مگر توی جبهه چه کار می‌کنی که این قدر همه تو را دوست دارند؟ حسین لبخندی زد و گفت: هیچی مادر! من فقط می‌خورم و می‌خوابم. هیچ کاری نمی‌کنم.

هیچ وقت از پست و مقام و مسئولیت و رشادت‌هایش چیزی نگفت.

به نقل از خواهر شهید

*****

ازدواج با شرایط خاص

به اصرار خانواده و برای اجرای سُنت پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) ازدواج کرد. بعدها هم گفت: چون مسئول بازرگانی از خانواده منافقین بودم و م مراقبت از افرادی را که برای ملاقات می‌آیند، بر عهده داشتم؛ برای جلوگیری از گناه ازدواج کردم.

به علت حضور دائمی اش در جبهه، شرطش این بود که دختری به همسری اش درآید که شرایطش را بپذیرد. اصرار داشت مراسم عقد بسیار ساده باشد. گفت: باید هردویمان قبل از مراسم عقد، نماز و قرآن بخوانیم و بعد از خواندن قرآن مراسم عقد آغاز شود.

به نقل از خواهر شهید

*****

فقط دو ماه زندگی مشترک

بیست و دوم دی‌ماه ۱۳۶۲ حسین از من خواستگاری کرد. وارد اتاق که شدم جوان بسیار محجوب و متینی را دیدم که در عین حجب و حیا بسیار خوش برخورد بود. با وقار و آرامش شروع به صحبت کرد. تازه محروم شده بود و دستش توی گچ بود. گفت: پاسدار است و دلیل ازدواجش فقط به جا آوردن سنت پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) است.

در آن لحظات اصلاً به چهره او نگاه نکردم و فقط محو صحبت‌هایش بودم. حرف‌هایش آن چنان زیبا بود که بدون نگاه کردن به چهره‌اش، او را پسندیدم. پس از جاری شدن صیغه عقد فوراً به نماز ایستاد و دو رکعت نماز خواند. آن لحظه با خودم گفتم: خوب است به او نگاه کنم. هیچ‌گاه آن لحظه را که در قنوت تماشایش کردم، فراموش نمی‌کنم. هدیه حسین مقداری جواهرات و یک جلد نهج‌البلاغه و یک کتاب زندگانی حضرت صدیقه کبری (سلام الله عليه عليها) بود.

روزهایی که به دیدارم می‌آمد با این‌که دستش محروم بود حتی یک آه از او نشنیدم. هرگاه حالت را می‌پرسیدم می‌گفت: خوبم. حتی یک شب خودش برایم میوه پوست گرفت و به من اصرار کرد بخورم. ۴۵ روز از ازدواجمان گذشته بود که به جبهه رفت و پانزده روز بعد خبر شهادتش را آوردند.

به نقل از همسر شهید

*****

هم بازیکن، هم داور!

در پادگان دزفول گاهی فوتبال بازی می‌کردیم. نزدیک خط دروازه، توب به دستش برخورد کرد. خودش گفت توب به دستم خورد. هم‌تیمی‌هایش فریاد می‌زندند که بابا! نگو توب به دستم خورد. ولی او اهل دروغ نبود. به روی هم‌تیمی‌هایش می‌خندید ولی حقیقت را می‌گفت. خودش، هم بازیکن بود هم داور!

به نقل از آقای علی‌محمد قاسمپور - دوست و همزمان شهید

*****

نماز شب در دل سرما با دست شکسته

دستش محروم و شکسته بود. به همین دلیل برخلاف میلش مجبور بود مدتی در مرخصی باشد. نیمه شبی از خواب بلند شد و آمد کنار حوض آبی که از سرما یخ زده بود. یک دستش با باند و گچ پوشیده شده بود. با دست دیگر یخ‌های حوض را شکست و با طمأنی‌هه وضو گرفت و نماز خواند.

به نقل از خواهر شهید

*****

پرتاب نارنجک

در خط مقدم جبهه بودیم، غروب شده بود و عراقی‌ها تانک‌هایشان را آورده بودند کنار خاکریزها. در همین حین، یکی از رزم‌نگان نارنجکی را به طرف تانک‌ها پرتاب کرد. نارنجک به بدنه تانک برخورد کرد. حسین نزدیک‌تر رفت و یک نارنجک دیگر را به داخل دهليز فرماندهی تانک انداخت که تعدادی از نیروهای عراقی زخمی شدند و تعدادی هم از تانک بیرون آمد و فرار کردند.

به نقل از آقای علی‌محمد قاسمپور - دوست و همزم شهید

*****

پرهیز از وابستگی تا رسیدن به وارستگی

آن روز صبح که برای وداع به خانه آمد به استقبالش رفتم. اصلاً کفش‌هایش را بیرون نیاورد و حتی چای هم نخورد. گفت باید بروم. گریه و اشک امانم را بربیده بود. بی‌تاب بودم. حسین گفت: چرا ناراحتی؟ من که کسی نیستم. انسانی که خدا را دارد غمی ندارد و آیه صبر را تلاوت کرد. گفتیم: چون وظیفه است برو. اجازه نداد همراهی‌اش کنم و تنها رفت.

به نقل از همسر شهید

*****

همراهی با همسر

پس از شهادت حسین یک شب از گلزار شهدا به خانه می‌آمدم. از کوچه‌های تاریک عبور می‌کدم و خیلی می‌ترسیدم. در آن لحظه به فکر حسین افتادم. ناگهان صدایی از پشت سرم شنیدم که می‌گفت: همسرم نترس. تو تنها نمی‌روی، من با تو هستم. آن لحظه متوجه نبودم که این صدای کیست؟ بدون ترس به خانه رفتم. وارد اتاق که شدم عکس حسین را دیدم، همان لحظه تازه به خود آمدم که در تمام طول راه حسین با من بوده است!

به نقل از همسر شهید

*****

اوج اخلاص

همراه با تعدادی از دوستان و همزمان، برای مأموریت به گردان موسی‌بن‌جعفر^(علیه السلام) رفتیم. وارد چادری شدیم که چراغ نداشت. در تاریکی با یکدیگر به زبان محلی صحبت می‌کردیم. شهید آفاخانی (فرمانده حسین) در سنگر بود و وقتی لهجه ما را شنید، گفت: شما از همشهريان شهید ملکيان هستید؟ گفتیم: بله.

به آقای آفاخانی گفتیم می‌شود برای ما خاطره‌ای از شهید ملکيان بگویید؟ ایشان چند دقیقه سکوت کرد. کسی حرفی نمی‌زد. متوجه شدیم گریه می‌کند. بعد از چند دقیقه سکوت، ایشان گفتند: شهید ملکيان فردی استثنایی بود برای ما. برای ما معلم و استاد بود. یک روز تعدادی از پاسداران مأمور شدند به گردان ما بیایند. ظاهراً چند نفر از این‌ها نمی‌خواستند به گردان عملیاتی بیایند و می‌خواستند به واحدها بروند. من به حسین گفتیم: برو با پاسدارها صحبت کن تا در گردان بمانند. قرار شد ساعت ۸ صبح با آن‌ها صحبت کند. اما صبح روز بعد حسین نرفت و خودم رفتم با آن‌ها صحبت

کردم و چند نفرشان ماندند. وقتی حسین را دیدم گفتم: چرا نرفتی با آن‌ها صحبت کنی؟ آن‌ها پاسدار بودند و شما هم پاسدار. از جنس خودت بودند و وظیفه من که معلم هستم نبود با آن‌ها صحبت کنم. حسین گفت: من هنوز به آنجا نرسیدم که بخواهم پاسداران امام را نصیحت کنم. وقتی امام می‌گوید: پاسداران نور چشمان من هستند، من چطور بروم نور چشمان امام را نصیحت کنم؟

به نقل از آقای قاسم علی‌اکبرزاده- دوست و همزم شهید

*****

شهید مصطفی ملکیان

زندگی نامه

مصطفی در اول بهار ۱۳۴۸ چشم به جهان گشود. در کودکی و نوجوانی با قرآن مأнос بود و در نماز جماعت شرکت می‌کرد. در فعالیتهای پایگاه شهدا و کتابخانه امام زمان (عجل الله تعالیٰ فرجهالشیرف) نیز حضور داشت و خود را برای دفاع از دین و میهن به سلاح ایمان و تقوا مجهز می‌کرد. اواسط دوران جنگ تحمیلی، مصطفی توانست به خیل عاشقان خمینی بپیوندد. او در سال ۱۳۶۳ دوره آموزشی غواصی را گذراند و بعد از حضور در عملیات‌های مختلف، در عملیات بیت‌القدس ۷ در ۱۳۶۷/۲/۲۳ در سرزمین شلمچه به شهادت رسید.

خاطرات

خطرپذیر و شجاع

در یکی از حسینیه‌های شهر به مدت دو هفته روضه‌خوانی داشتیم. مسئولیت بلندگو با مصطفی بود. ناگهان دیدم روی چهارپایه‌ای که موقعیت قرارگرفتنش بسیار خطرناک بود ایستاده و سیم‌ها را وصل می‌کند. علی‌رغم سن و سال کمش، در موقع نیاز با شجاعت و به هر شکل ممکن به همه کمک می‌کرد.

به نقل از پدر شهید

*****

نماز مهم‌تر از همه چیز

یکی از شب‌های ماه رمضان نزدیک سحر از پایگاه آمد. با این‌که به سن تکلیف هم نرسیده بود اما تأکید داشت برای نماز صبح بیدارش کنیم. مادرش وقتی خستگی بیش از حد مصطفی را دید، دلش نیامد او را از خواب بیدار کند. نزدیک طلوع آفتاب، ناگهان مصطفی از خواب بلند شد و با ناراحتی گفت: چرا صدایم نکردید؟ وقتی مادرش علت بیدار نکردنش را توضیح داد، مصطفی گفت: نترسید! از خستگی نمی‌میرم! نماز از همه چیز مهم‌تر است.

به نقل از پدر شهید

*****

اعزام با خیال آسوده

سه تا از برادرانم در جبهه بودند. من هم خیلی دلم می‌خواست بروم جبهه اما باید به پدر و مادرم کمک می‌کرم. مصطفی وقتی قضیه را فهمید، گفت: دایی جان! تو برو، خودم این‌جا هستم و کمک می‌کنم. من هم خوشحال شدم و با خیال راحت عازم جبهه شدم.

به نقل از آقای حسین قاسمپور- دایی و همزم شهید

*****

گریه برای اذن جهاد

کلاس دوم دبیرستان بود که درس را رها کرد. اولین باری که مصطفی آمد برای جبهه رفتن از من اجازه بگیرد گفت: مادر جان! دلم می خواهد اجازه بدھی فردا راهی جبهه شوم! گفتم: درس و تحصیل واجب تر است و وقت برای جبهه رفتن هست. مصطفی طاقت نیاورد و همان لحظه شروع به گریه کرد و گفت: من دیگر نمی توانم اینجا بمانم مادر! من باید بروم. جبهه الان واجب تر است. اشکهایش را که دیدم اجازه دادم.

به نقل از مادر شهید

*****

بدرقه‌ی آخر با اشک

وقتی گریه‌هایش را در نماز شب دیدم از او پرسیدم: نکند برای شهادت گریه می‌کنی؟! جواب داد: می‌ترسم جنگ تمام شود و من از دوستان شهیدم جا بمانم. سرانجام هم به آرزویش رسید. مصطفی جزء آخرین شهدای جنگ، در شهر ما بود.

هیچ وقت به شهادتش فکر نکرده بودم. تا قبل از اعزام آخر، برای بدرقه‌اش نرفته بودم اما بار آخر ناخودآگاه مسیر زیادی را دنبالش رفتم. ناگهان به یاد صحنه میدان رفتن حضرت علی‌اکبر^(علیہ السلام) افتادم و اشک در چشمانم حلقه زد. آن روز با نگاه و اشکم او را بدرقه کردم. بیست روز بعد، خبر شهادتش را آوردند.

به نقل از پدر شهید

*****

پشتکار عجیب

پشتکار عجیبی داشت و خیلی از کارها را خودش انجام می‌داد. برنامه سنگر به این صورت بود که هر روز یک نفر به عنوان شهردار انتخاب می‌شد. وظیفه شهردار این بود که سنگر را تمیز کند و چای و غذا آماده کند. بارها اتفاق می‌افتد که به دلیل خستگی، کسی حاضر نبود این کارها را انجام دهد اما مصطفی منتظر شهردار نمی‌ماند. دست به کار می‌شد چای آماده می‌کرد، نیمرو می‌پخت و در همه کارها به بچه‌ها کمک می‌کرد.

به نقل از آقای حسین قاسمپور- دایی و همزمز شهید

*****

نماز شب، مونس شب‌های تار

کار غواص‌ها خیلی سخت بود. باید از دل آب به دشمن حمله می‌کردند. بی‌پناهگاه، بی‌سنگر، بی‌تکیه‌گاه. موقعیت‌شان بسیار حساس بود. وقتی رفتیم ملاقات مصطفی، او با دوستانش مشغول تمرین بود. مدتی بود که مصطفی را از نزدیک

ندیده بودم، منطقه رزمی مان متفاوت بود. تصویری که من از مصطفای شوخ طبع شهر، در ذهن داشتم کاملاً برخلاف صحنه‌ای بود که در جبهه از او دیدم. تا آن روز به بُعد معنوی شخصیت مصطفی اصلاً توجهی نکرده بودم. وقتی دوستانش گفتند نماز شبش ترک نمی‌شود بسیار تعجب کردم. چقدر شهدا را کم شناختیم. چقدر از شهدا فاصله داشتیم.

به نقل از آقای محسن قندیانی - دوست و همزمان شهید

*****

راحتی برای همزمان، سختی برای خود

سن بچه‌های گردان یونس ۱۷ تا ۲۴ سال بود. آقای شفیعی می‌گفت: ما بچه‌های زرنگ لشکر را برای غواصی جمع کرد-ایم. مصطفی با دوستانش تئاترهای طنزی اجرا می‌کردند تا روحیه بچه‌های رزم‌مند شاد شود. همین بچه‌های شوخ طبع و بذله‌گو، از ساعت هشت تا دوازده ظهر در آب‌های کارون تمرین می‌کردند تا برای مبارزه با دشمن آمادگی کامل داشته باشند.

به نقل از همزمان شهید

*****

آخرین دیدار

مسیری حدود سه کیلومتر را باید طی می‌کردیم. در مسیر تیربارهای عراقی کار می‌کردند. به یک خاکریز رسیدیم. مصطفی رفت و تیربارچی عراقی را زد. سپس از روی تپه‌ای باید رد می‌شدیم که خیس و گل بود. هر چه بالا می‌رفتیم سُر می‌خوردیم. به سختی از تپه بالا رفتیم. پشت تپه سنگرهای عراقی بود. عراقی‌ها یا فرار می‌کردند یا به سنگرها پناه می‌بردند. شروع کردیم به پاک‌سازی سنگرهای ناگهان یکی پرید توی تانک. به مصطفی گفتیم: بزن. دیگری گفت: نزن. خودی است. گفتم: نه عراقی است. به سرعت به طرف ما شلیک کرد. مصطفی و من زخمی شدیم. تیری به کمرم خورد، خودم را کنار جاده کشیدم و دائم فریاد می‌زدم مصطفی آن جاست و زخمی شده است. یکی از بچه‌ها مصطفی را کنار کشید اما او شهید شد.

به نقل از آقای حسین قاسمپور - دایی و همزمان شهید

*****

معنی شناخت

مصطفی موقع شهادت هفده سال داشت. وقتی برای دیدن پیکرش می‌رفتیم بعضی افراد سودجو - که منتظر بهانه بودند تا از انقلاب نقطه ضعف بگیرند - نگاههای معناداری به ما می‌کردند تا عکس العمل ما را ببینند. گفتم: ما می‌رویم عروسی مصطفی، هر کس می‌خواهد با ما بیاید. آن روز اصلاً اشک نریختم.

به نقل از پدر شهید

*****

شهید سید حسین میرحسینی

زندگی نامه

سید حسین متولد اول شهریورماه ۱۳۴۵ است. دوره ابتدایی را که تمام کرد ناچار شد برای کمک به خانواده به قالی بافی و سفالگری روی آورد. با شروع نهضت اسلامی، سید حسین همپای دیگر جوانان در راهپیمایی‌ها شرکت می‌کرد و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، وقتی دشمن به کشورمان هجوم آورد، به پایگاه بسیج رفت و در سال ۱۳۶۰ به جبهه اعزام شد. سید حسین بعد از چند بار حضور در جبهه، در پانزدهم خرداد ۱۳۶۱ به شهادت رسید.

خاطرات

جوان خوش اخلاق

سید حسین در بازی فوتبال کمی ضعیف بود. وقتی یارگیری می‌کردیم اگر انتخاب نمی‌شد اصلاً ناراحت نمی‌شد. حتی اگر یک روز بازی نمی‌کرد فردای آن روز باز هم برای تمرین می‌آمد. خیلی خوشبرخورد و خوش اخلاق بود.
به نقل از دوستان شهید

*****

به نام کلهر

برای اعزام رفته بودیم اصفهان. اسم سید حسین در لیست نبود و اتفاقاً یک رزمnde دیگر به نام کلهر نیامده بود. به سید حسین گفتم وقتی اسم کلهر را خوانند تو سوار ماشین شو. همین کار را کردیم و سید حسین به نام کلهر وارد ماشین شد و اعزام شدیم.

به نقل از آقای عزیزالله قبایی - دوست و همزم شهید

*****

شهردار خستگی ناپذیر

خیلی فعال بود و گویا خستگی برایش معنا نداشت. وقتی شهردار بود کارهایش را بدون احساس خستگی، تمام و کمال انجام می‌داد. از سختی‌های جنگ اصلًا گله و شکایتی نمی‌کرد. قبل از عملیات خبیر به رزمایش شبانه رفته بودیم. وقتی از رزمایش برگشتیم، آنقدر خسته بودیم که به محض نشستن، خوابیمان برد. اما سید حسین همچنان برای ادامه رزم آماده بود.

به نقل از آقای عزیزالله قبایی - دوست و همزم شهید

*****

